ILIE I. CATALINA

ORAȘUL ALEXANDRIA

(JUDEȚUL TELEORMAN)

MONOGRAFIE

1834 1934

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA "GRAIUL ROMÂNESC", CHITILEI 3-a

1934

www.dacoromanica.ro

ILIE CATALINA
DIRECTORUL ȘCOALEI PRIMARE „C. POENĂRESCU"
BUCUREȘTI

ORAȘUL ALEXANDRIA

(MONOGRAFIE)

1834—1934

TIPOGRAFIA „GRAIUL ROMÂNESC", BUCUREȘTI
Strada Chitilei Nr. 3-A (Parcul Delavrancea)
1934

www.dacoromanica.ro

PREFAȚĂ

Astăzi, 14 Iulie 1934, se împlinesc **100 de ani,** *de când orașul* **Alexandria** *și-a luat ființa aici, pe mănoasele câmpii ale Teleormanului. E un frumos popas de înălțare sufletească, de reamintire și reconstituire a trecutului, de admirație și recunoștință către ziditorii cari s'au străduit, să-l urzească, să-l înflorească și să-l lase urmașilor așa cum se vede astăzi.*

Sunt rare astfel de ocaziuni mărețe în viața unui oraș, de aceea când le întâlnim se cade să le dăm toată atențiunea, să le slăvim la înălțimea la care se cuvine și să le evidențiem ca un frumos exemplu pentru educația tineretului, care trebue să afle ce au făcut strămoșii și să se însuflețească de cele ce are el de făcut.

Animat de astfel de sentimente și apreciind importanța acestor clipe, ca unul ce și eu timp de 7 ani, mi-am petrecut viața în acest oraș, de care mă leagă multe amintiri frumoase, am alcătuit modesta monografie de față. In cuprinsul ei, am căutat cu mijloacele ce mi-au stat la îndemână, să înfățișez Alexandria pe cât mai multe laturi, astfel ca cetitorul să-și facă în general, o ideie clară despre acest oraș.

www.dacoromanica.ro

Am întâmpinat mari greutăţi în culegerea datelor statistice, deoarece ţara noastră nu are statistici oficiale publicate, pentru nici o localitate, decât în câţiva ani şi acelea necomplecte. Deabia din 1930 s'a înfiinţat şi la noi „Institutul demografic" care a început a lucra în mod serios şi sperăm că ne va da statistici aşa cum sunt mai în toate ţările occidentale.

N'am întâmpinat aceleaşi greutăţi şi în ce priveşte cellalt material, din care am strâns din abundenţă atât la faţa locului, cât şi din documente, ori din informaţiile ce mi le-au dat cunoscuţii şi prietenii. De aş fi cuprins aci toată această strânsură, ar fi rezultat un volum poate de 2 ori mai bogat dar şi mai costisitor ca acesta.

Având în vedere însă, că toate cheltuielile monografiei de faţă le-am făcut pe contul meu, mijloacele materiale de care dispun nu mi-ar fi permis a-i da o extindere mai mare.

Sunt decis însă cu toată hotărîrea, ca atunci când voiu avea ajutoare materiale, în afară de cele care dispun eu, să revăd această lucrare şi să-i dau extensiunea ce i se poate da, pentru ca astfel şi Alexandria să aibă o monografie cum au unele oraşe ale ţării noastre şi cum ar trebui să aibă toate localităţile României.

Cu modul acesta, conducerea ţării ar găsi izvoade cu situaţii reale de orientare şi ar face mai puţine erori, decât cum face când se bazează pe presupuneri şi imaginaţie.

AUTORUL

www.dacoromanica.ro

AȘEZAREA ORAȘULUI

Venind din spre București, pe șoseaua națională București—T.-Măgurele, la vre-o 7 km. spre apus de hotarul jud. Vlașca, întâlnim orașul **Alexandria,** pe malul drept al râului Vedea.

E așezat tocmai la întretăerea drumurilor București—T.-Măgurele, Roșiorii-de-Vede—Zimnicea, Giurgiu—Roșiori, la distanță de 39 km. de Zimnicea, 46 km. de Turnu-Măgurele, 30 km. de Roșiori, 63 km. de Giurgiu și 84 km. de București.

Până la Roșiori se poate ajunge cu piciorul în 6 ore, iar cu căruța în 3 ore. Până la Zimnicea în 8 ore cu piciorul, în 4 ore cu căruța. Până la T.-Măgurele în 9 ore cu piciorul, în 5 ore cu căruța. Până la Giurgiu în 12 ore cu piciorul, în 6 ore cu căruța. Trenul merge 1 oră la Roșiori, 1 oră și jumătate până la Zimnicea.

Se află situat la o altitudine de 42,88 m. deasupra nivelului mării, la 43° longitudine estică și 43.5° latitudine nordică, pe o luncă întinsă, între colinele ce încadrează dealungul, valea râului Vedea, în mijlocul „grânarului țării românești".

www.dacoromanica.ro

Orașul și domeniul său, care astăzi e divizat prin împroprietărirea dela 1920, se învecinește la M. N. cu moșia Nanov, la M. Z. cu moșia Poroschia, la R. cu

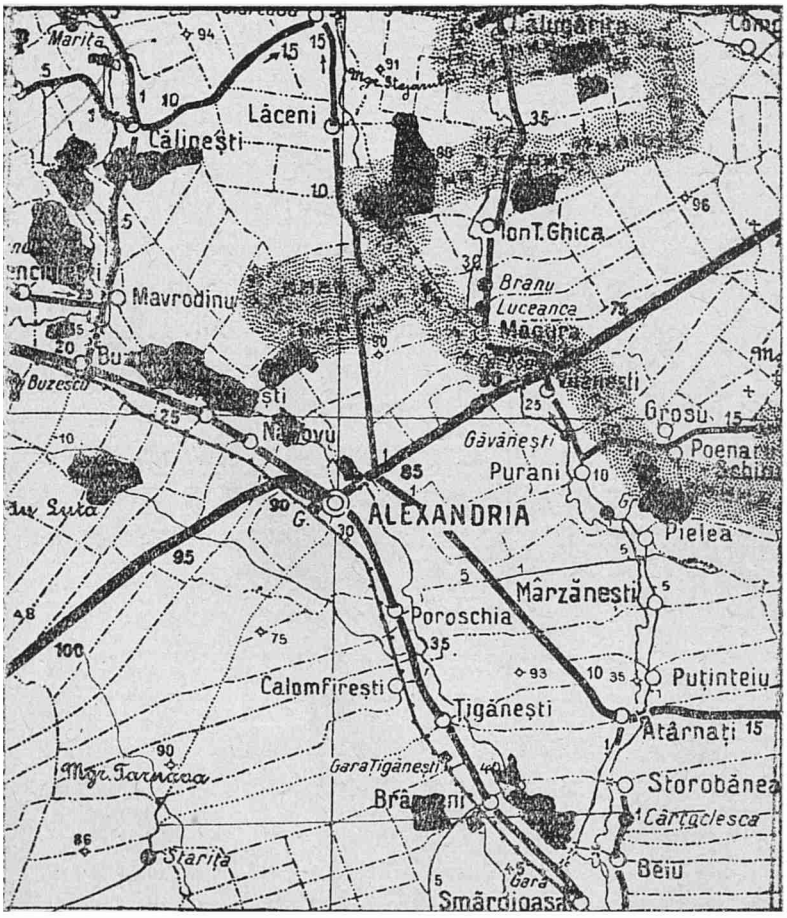

Alexandria și împrejurimile.

moșiile: Pielea, Purani, Găvănești și Măgura, iar la A. cu moșia Furculești.

In trecut, Alexandria a fost reședința plășii Mar-

www.dacoromanica.ro

ginea, iar pânăla 1892, a plăşilor unite, Călmăţiu — Marginea.

In prezent este reşedinţa plăşii Alexandria. E reşedinţă a 2 judecătorii, una rurală, una mixtă şi reşedinţa unei circ. fiscale. Are un regiment de jandarmi, un oficiu telegrafo-poştal şi un spital comunal judeţean.

Clima. Oraşul Alexandria, fiind aşezat în mijlocul câmpiilor mari ale jud. Teleorman, se înţelege dela sine că în timpul verii, va avea o climă foarte călduroasă şi uneori secetoasă, nefiind înconjurată de păduri mari cari să atragă ploile, iar în timp de iarnă, o climă foarte aspră, oraşul fiind bântuit de curenţi reci şi vifore sălbatice, care năpustindu-se dela o margine la alta, ne oprite de nimic, aduc multă zăpadă şi chin locuitorilor.

Primăvara şi toamna, în Alexandria sunt anotimpuri frumoase, cu ploi potrivite şi fără schimbări brusce dela căldură la frig, ceeace îngăduie ca lucrările agricole de primăvară să înceapă din vreme, iar cele de toamnă să se continue până prin Noemvrie.

www.dacoromanica.ro

CUM S'A INTEMEIAT ORAȘUL

Pe la anul 1810, Bulgarii din Șistov, cea mai mare parte din ei comercianți, speriați de arderea orașului de către Ruși, și-au găsit refugiul, trecând Dunărea pe la Zimnicea. Unii au rămas în Zimnicea, alții s'au îndreptat spre T.-Măgurele, Roșiori, Giurgiu, iar alții întemeeară târgul **Mavrodin**, la 23 km. spre răsărit și miază-zi de Roșiori.

In anul 1832—33, liniștea Mavrodinenilor, în mare parte comercianți, fu turburată de condițiile Regulamentului Organic, care obliga pe anumiți locuitori, la dăjdii suplimentare și zile de clacă.

Mavrodinenii se credeau nedreptățiți a fi supuși acestor oblgații, pe motivul că ei sunt negustori ce locuiesc în oraș spre deosebire de locuitorii satelor cari, ziceau ei, numai aceștia cad sub prevederile regulamentului. De drept însă și ei trebuiau să îndeplinească aceste condiții, deoarece orășelul lor era așezat pe moșia unui proprietar și regulamentul viza pe orice fel de locuitor, ce nu locuia pe moșie liberă.

Mavrodinenii au mers cu jalbă la generalul Kiseleff, guvernatorul principatelor pe acea vreme.

www.dacoromanica.ro

Acesta n'avu posibilitatea să le facă altfel dreptate, decât să-i sfătuiască să-şi cumpere o moşie, alături de Mavrodin, pe care să întemeeze un nou oraş. Totdeodată el se obliga să le dea ajutorul ce-l vor cere împrejurările.

De aceleaşi neajunsuri sufereau şi locuitorii Zimnicii, din partea familiei Ipsilante, proprietarii moşiei pe care era aşezat orăşelul, cari de când trecuseră Bulgarii dela Şiştov, mulţi din ei, împreună cu nouii oaspeţi, se făcuseră negustori.

Nemulţumirile Mavrodinenilor asupriţi, se unirâ cu ale Zimnicenilor, într'o dorinţă arzătoare de a-şi cumpăra o moşie, pe care să întemeeze un oraş nou al lor.

Marele boier Mihăiţă Filipescu-Buzatu, având mare trecere în divan, le făgădui tot sprijinul.

Negustorii Mavrodineni şi Zimniceni, în deplin acord, au şi format o obşte de cumpărarea moşiei ce le trebuia

Pentru găsirea terenului căutat şi începerea tratativelor, au fost însărcinaţi boernaşul Tache Repezeanu din Mavrodin şi Ştefănache Ion din Bucureşti, om priceput în astfel de afaceri.

O condiţie unanimă între Mavrodineni şi Zimniceni, era să aleagă un teren care să fie aşezat între Mavrodin şi Zimnicea, iar alta, să aibă în jur şi locuri bune pentru plantarea viţei de vie, ocupaţie ce plăcea şi Mavrodinenilor şi Zimnicenilor, deoarece vinul alături de negoţul lor, era o bogăţie apreciată bine şi de unii şi de alţii.

Nu trecu mult şi locul fu găsit la miază-noapte de com. Poroschia, *moşia Bâcâianca*, donată Mitropoliei din Bucureşti de către boierii: Dobre Stolnicul, Radu Nă-

www.dacoromanica.ro

noveanu, Aga C-tin Bălăceanu, Mihai Kivireţ, Mihai Nănoveanu şi jupâneasa Anica Vistiereasa. Mitropolia nu consimţia s'o vândă, decât în schimbul altei moşii. In acest scop, Obştea, prin mijlocirea boierului Filipescu, găsi să cumpere moşia Brezoaia din jud. Dâmvoviţa, cu 250.000 lei vechi. Acum urma să se facă schmbul cu moşia Băcâianca, pe care să se aşeze noul oraş.

Cu toate că proprietarii moşiilor Mavrodin şi Zimnicea intervenirâ cu intrigi a zădărnici tratativele, schimbul s'a făcut cu act în toată regula, al cărui cuprins e următorul:

„Având netăgăduita datorie, nu spre a îm-
„puţina veniturile cassei sf. Mitropolii care dela
„Dumnezeiasca Pronie ne e încredinţată, ci spre
„a le îmulţi spre ajungerile neapăratelor cheltuieli
„ale cassei şi ajutoarelor săracilor, de cuviinţă am
„socotit a fi cererea ce fac unii din locuitorii
„boernaşi şi negustori ce se află şezători pe moşia
„Mavrodinului, a Domnului Baron Cristofi Sa-
„chelarie din jud. Teleorman, că adică Sf. Mi-
„tropolie să dea trupul moşiéi ce o are la acest
„judeţ, cu 4 numiri: Băcăieni,, Albeşti, Bucure-
„şteanca şi Negreanca, care câte şi patru aceste
„numiri se cuprinde un trup, suma de stânjeni
„2090, adică două mii nouăzeci, după sineturi şi
„harta ce este întocmită şi în locul acestei moşii
„numite mai sus să se dea schimb Sfintei Mitro-
„polii moşia Brezoaia din jud. Dâmboviţa ce au
„cumpărat-o prin mezat dela D-nul căminerul
„Polizache Dumitru.

www.dacoromanica.ro

„Deci, fiindcă moşia Brezoaia nu numai că „este aproape de Bucureşti, care totdeauna poate „fi cercetată de Sf. Mitropolie mai cu înlesnire, „ci însă peste toate are şi preţul arendei mai „îndoit cât al moşiei Sfintei Mitropolii, Bâcâeni, „cu hotarele ce s'au zis mai sus, am binevoit a „face ascultare cererii boernaşilor şi neguţătorilor „din Mavrodin şi prin acest înscris întărit cu „însăşi iscălitura şi pecetea smereniei noastre şi „adeverit de fraţii episcopi, le dăm trupul moşiei „ce se cuprinde mai sus, în cele 4 numiri, ca să „stăpânească din an în an în pace şi nesupăraţi „de către sfânta Mitropolie, întocmai după sineturile „ce li se încredinţează şi vechea stăpânire a Mi- „tropoliei în locul cărei moşii a primit şi Sf. Mi- „tropolie schimb Brezoaia de Sud, Dâmboviţa, ce „o au numiţii boernaşi cu ceilalţi, cumpărată dela „pomenitul căminar Polizache, prin pricinile ce s'au „zis mai sus.

„Insă, fiindcă moşia sfintei Mitropolii ce o „schimbăm e cu hotărnicie împietrită şi fără nici „o pricină de către vecinii răzăşi, asemenea să „fie datori, numiţii după hotărîrea judecăţii ce acum „este pornită, să se dea Sf. Mitropolii moşia Bre- „zoaia împietrită şi hotărîtă de către toţi vecinii „răzaşi, atât în lăţime cât şi în lungime, cu mul- „ţumirea vecinilor spre a nu mai avea Sf. Mitro- „polie în urmă, pricini de judecată şi în suma de „stânjeni 1800 (una mie opt sute) pe cât s'a „arătat în pitacul mezatului, iar nu mai puţin, cari „cheltueli ale judecăţii şi hotarului, toate au să

www.dacoromanica.ro

„fie dela dumnealor, iar Sf. Mitropolie întru nimic „să nu sufere căci aşa ne-a fost aşezământul".

1834, Mai 12

Grigore al Ungro-Vlahiei

Martori { **Neofit al Râmnicului**
Ilarion al Argeşului
Kesarie al Buzăului

In urma încheierii acestui act de schimb, Zimnicenii simţindu-se nedreptăţiţi de cuprinsul său, prin aceia că în el se pomenea numai de Mavrodineni, făcură cu aceştia un alt act de lăgământ, unde se recunoştea cu deopotrivă drepturi şi cealaltă parte din compunerea obştii, adică a Zimnicenilor.

Locul pe care urma să se întemeieze oraşul, adică *moşia Bâcâianca*, era un suhat pentru îngrăşarea vitelor, la marginea de vest a râului Vedea şi cuprins între cele două coline ce merg dealungul râului, la depărtare de peste 3 km. una de alta.

In marginea acestei câmpii din spre satul Poroschia, se află un cătun cu vre-o 40 de familii, numit Bâcâeni. Pe dealul din spre pârâiaşul Nanov, se mai găsea un mic sat, numit Mitropolia, cu vre-o 80 de familii de Bulgari, cari se bănueşte că ar fi fost aduşi pentru muncile câmpului de către Radu Calomfirescu, în timpul lui Mihai Viteazul. Mai târziu s'au întrupat şi aceste două sate, oraşului Alexandria.

In vederea nouii aşezări, se făcură toate pregătirile, aducându-se din Bucureşti un inginer austriac, anume Otto, care a făcut planul oraşului, după modelul celor mai frumoase oraşe din Europa.

www.dacoromanica.ro

La început, viitorii orăşeni, căutând a găsi cea mai potrivită numire pentru oraşul lor, căzuseră de acord a-l numi „Mitropolia“ ca recunoştinţă către sf. Mitropolie, că le înlesnise procurarea terenului.

In anul acela însă, veni ca nou domnitor al ţării, Alexandru Dumitru Ghica. Obştenii înţelegând că botezând oraşul cu numele său, vor avea pe viitor mult sprijin pentru desăvârşirea operii începute, aleseră din ei o delegaţie de 4 şi anume: Teodor Hagi Ion, Ion Lazăr, Hagi Stoica şi Dumitru Moscu, cari arătară noului domnitor dorinţa ce o aveau. Domnitorul, măgulit, primi bucuros şi le făgădui a le da tot ajutorul, ca oraşul să înflorească şi să progreseze aşa cum doriau şi întemeietorii.

Fără să întârzieze prea mult, obştenii Mavrodineni şi Zimniceni aleg o comisiune pentru întocmirea unui statut care să reglementeze noua aşezare şi totdeodată hotărăsc epitropii, cari să împartă locurile, după planul alcătuit de inginer.

In acest statut, redactat la 1 Iulie 1834, se prevede amănunţit, în 42 de articole, modul de posesie, instalare şi gospodărie al locuitorilor, precum şi drepturile şi datoriile ce au ca cetăţeni.

Pentru întărirea actelor ce aveau să urmeze şi ca o emblemă a nouei localităţi, conducerea obştii a hotărît şi executarea unei ştampile, ce închipuia un cu piciorul drept ridicat, lângă care se afla un steag alb cu o cruce la căpătâiul de sus. Dedesubt două mâini împreunate, în semn de unire. Acestea erau înconjurate de o mică coroană de frunze şi flori şi toate

www.dacoromanica.ro

ocolite de un cadran în formă de elipsă, în care scria: „Obştea oraşului Alexandria".

După slujba religioasă săvârşită cu ocazia sfeştaniei şi botezului noului oraş, precum şi după praznicul la care au luat parte toţi obştenii şi multă lume din

Pecetea obştii oraşului.

-mprejurimi, chiar a 2-a zi au şi început să se împartă locuri de prăvălii şi de case.

Prima construcţie a fost bordeiul lui Avram Repanovici, pe locul ce i se destinase pentru prăvălie. Parul a fost bătut de Ilie Simion Ţigăneşteanu, ţinut de Lalu şi Vâlcu Băcanu. Acest bordei a fost prima prăvălie a oraşului în care, pe lângă alte feluri de mărfuri, se vindea vin şi rachiu.

Cum s'a desvoltat oraşul

Numărul cârciumilor se mărea foarte repede, întrucât băuturile fiind monopolizate prin regulamentul organic de către proprietarii moşiilor găseau aci loc de vânzare.

www.dacoromanica.ro

S'a început o activitate intensă de înjghebare a gospodăriilor, dar mai ales a prăvăliilor. S'a format şi o piaţă provizorie, care în zile de târg era plină de lume venită din depărtări pentru vânzări şi cumpărări de vite, cereale, ba chiar şi unele obiecte casnice.

Orăşelul progresa văzând cu ochii, în ciuda proprietarilor moşiilor Mavrodin şi Zimnicea, care ascultaţi fiind de ocârmuirea judeţului şi folosindu-se de unele dispoziţii ale Regulamentului Organic, puneau tot felul de piedici cu scopul de a zădărnici noua aşezare, sau cel puţin propăşirea ei.

In două rânduri delegaţii de cetăţeni au mers cu jelbi la domnitorul Alexandru Ghica, spre a le face dreptate şi în ambele rânduri domnitorul le-a arătat multă bunăvoinţă, sprijinindu-i cu cea mai mare dragoste.

La prima jalbă, unde se plângeau că sunt împiedicaţi de ocârmuirea judeţului de a-şi clădi case, domnitorul dete următorul hrisov:

„Noi, Alexandru Dimitrie Ghica Voevod, cu „mila lui Dumnezeu, Domn a toată Ţara Româ„nească. Marea vornicie din Lăuntru să dea po„runcă a li se slobozi îndată, lucrarea caselor şi „aşezarea lor pe moşia lor".

1834 August 24.

La a doua jalbă, în care se plângeau că ocârmuirea judeţului le-a închis prăvăliile şi-i sileşte să se înapoieze pe moşiile de unde au plecat, sub pretext

www.dacoromanica.ro

că aplică dispoziţiile Regulamentului Organic, domnitorul dete porunca aceasta:

„Noi, Alexandru Dimitrie Ghica Voevod, cu „mila lui Dumnezeu, Domn a toată Ţara Romă- „nească: Domnul marele logofăt al dreptăţii va „lua în băgare de seamă această jalbă şi va po- „runci a se urma după chipul art. 144 din le- „giuirea drepturilor reciproce".

1834 Noemvrie 16.

In urma judecăţilor ce s'au făcut la tribunalul judeţean, locuitorii Alexandriei căpătară toate drepturile ce le cereau, afară de despăgubirile asupra cărora aveau pretenţia, pentru închiderea prăvăliilor şi pentru mărfurile stricate.

Locuitorii mulţumiţi de aceste izbânzi, trimit o scrisoare domnitorului, în care arată multă recunoştinţă şi respect. Odată cu aceasta ei mai trimit şi un mic dar, care n'avea mare valoare materială, cât mulţumirea sufletească nemărginit de mare, ce o simţeau prin această manifestare, către acela care le-a făcut atâta de mult bine.

Iată cum se exprimau ei în acea scrisoare:

Prea Înălţate Doamne,

„Pe lângă nenumăratele mari bunătăţi, mân- „tuitor ai fost la un însemnat număr de suflete, „ce căzuseră în haosul pierzării, desnădăjduiţi, „cei ce nu dobândiseră vre-o mângâere de nicăerea „şi îmbrăcaţi de nevoie era să ne împrăştiem în „ţări streine, iar slăvita Măriei Tale trecere dela

www.dacoromanica.ro

„Constantinopol în Prințipat, nefiind însoțită de „blândețea și apururea pornite spre mângâerea „celor cuprinși de groaza întristării n'au voit să „treacă cu vederea cele ce cu lacrimi fierbinți „și din adâncul inimilor jelbilor date în Giurgiu „și București, cu brațe părintești primindu-le și „cu desăvârșit viitor de bine nu numai al patriei, „ci și ori alt cărui supus al Măriei Tale, milo- „stivește a da poruncă, ca să nu fim popriți, ci „slobozi de a ne strămuta la cumpăratul nostru „pământ (pe acesta vom fi statorniciți într'o „epocă îndelungată, făcând și oraș ce împodo- „bește Prințipatul și aduce folos la stat) fără a „avea vreun fel de ajutor, nădăjduind numai la „mai marii Prințipatului, cei ce sunt doritorii binelui „public, dar neprețuiți dreptății ale Măriei Tale, „într'alt chip n'am fost destoinici ca să potrivim „mulțumirea, noi foștii locuitori din Zimnicea și „Mavrodin ce cu sfat de obște am chibzuit ca „acestui din nou și în pajiște alcătuit oraș, să-i „dăm numirea de **„Alexandria"**, pe strălucitul nume „al Măriei Tale, spre neîncetată pomenire și fală în „veci".

Prea Înălțate Milostivule și Luminate Doamne,

„In cursul acestei vremi, nestătută mișcare „de bucurie a fost în adâncul inimilor noastre, „de nespusa bunătate ce ați săvârșit pentru noi „și cu ochii neclipind, nădăjduim că doar se va „întâmpla a vă fi vreodată și pe la noi lăudată

www.dacoromanica.ro

„trecere a Măriei Tale, ca să săltăm bucurându-ne „iar nedobândind înfierbântata dorință până acum, „până într'atata s'au înflăcărat dragostea ce o „avem asupra prea luminatei persoane a Măriei „Tale, încât ne-a făcut astfel înfierbântați ca să „punem toată știința și nimicnicia noastră la o „parte, (care până acum ne-a ținut robi în sfială) „și să mărturisim drepturile ce am gustat cu în- „drăsneală, pe cât ne-am priceput, cunoscând că „pe lânga blânda oblăduire a Măriei Tale, pă- „rintească mângâere și necontenită îngrijire ce „ai pentru îmbelșugarea fericirii norodului, ați re- „vărsat milostivirea și asupra noastră, aceste firești „daruri de bunătăți dela Inalta Pronie îți sunt date, „nu ca să mărturisesc de noi ci sunt dovedite „de răsunarea glasurilor recunoștinții publice".

„A Tot Făcătorul și Ziditorul lumii să-ți bla- „goslovească cu ani îndelungați și fericiți, iar prea „Înălțatul Tron al Măriei Tale sub care săltăm cu „întreaga veselie, avem nădejde de a fi mângâiați „și ocrotiți și pe viitorime și dărueşte cu luminatul „hrisov al Măriei Tale asupra instrucțiunilor ora- „șului, spre mai bună întemeere a orașului și pentru „înfocata dragoste ce din adâncul sufletelor noa- „stre izvorăște, binevoește de a primi dela credin- „cioșii supuși ai Măriei Tale, dar, un pește morun „de Dunăre și șase putinele, icre negre de morun „semn al umilicioasei noastre închinăciuni și ca „fiind netălmăcită bucurie în inimile noastre și „urmașilor noștri".

1835 August 12

www.dacoromanica.ro

După această scrisoare, în care se vede, puţină dibăcie de exprimare într'o astfel de solemnă împrejurare, în care se mai vede oarecare simplitate, cum era şi natural, cetăţenii încă neavând în jurul lor, oameni de învăţătură mai înaltă de carte, rămân pe deplin de satisfăcuţi în sufletele lor curate şi recunoscătoare, faţă de acela pe care îl adorau pentru dragostea ce le-a arătat şi pentru ajutorul ce le-a dat într'o operă atât de măreaţă.

Cu aceasta însă nu li s'au terminat necazurile şi piedicile puse la cale de foştii lor stăpâni, mai ales cei din Mavrodin, care izbutiseră pe deoparte să aducă lucrurile aproape de anularea actului de schimb cu Mitropolia, iar pe de altă parte să împiedice aproape 40 de clăcaşi de pe moşiile lor a se strămuta în Alexandria, prin folosirea drepturilor ce le dedeau unele dispoziţiuni ale Regulamentului organic.

Mulţumită însă bunăvoinţii şi dragostei nemărginite ce domnitorul Alex. Ghica o purta înjghebării a a cărei naş eră, a hotărît, chiar călcând dispoziţiunile Regulamentului organic, cu sufletul împăcat că face un bine unor oameni cu năzuinţe atât de frumoase, şi a dat ordin în anul 1840, Martie 12, pentru înlăturarea piedicilor arătate.

Ca să nu mai întâmpine atâtea dificultăţi în acţiunea lor cinstită şi dreaptă, cetăţenii Alexandriei depuseră o aprigă stăruinţă pe lângă înalţii dregători de pe atunci: Mihai Ghica, fratele domnitorului şi Iancu Manu mari vornici 1836—1842, precum şi pe lângă ocrotitorul Mihăiţă Filipescu, ca să intervină să se re-

www.dacoromanica.ro

cunoască întemeierea noului oraş, printr'un hrisov domnesc.

In vederea acestui scop şi spre buna convingere asupra dreptei cereri ce o fac, ei izbutesc să şi aducă aceste mărimi să le viziteze munca şi să aprecieze

Marele vornic Iancu Manu

seriozitatea şi stăruinţa depusă, într'un timp atât de scurt, pentru înfăptuirea dorinţelor lor.

In cele din urmă, ajung cu cererea până la Domnitor, în care aveau ultima şi cea mai sigură speranţă. După multă trudă şi cu bunăvoinţa „naşului" căpătară şi mult doritul hrisov domnesc de recunoaşterea

www.dacoromanica.ro

orașului, în 4 Septembrie 1840, care e întocmit în 45 de articole arătate în următorul cuprins:

„NOI, ALEXANDRU DIMITRIE GHICA VOEVOD,
„CU MILA LUI DUMNEZEU DOMN ȘI STĂPÂNITOR A
„TOATĂ ȚARA ROMÂNEASCĂ:

„Unii din locuitorii, negustori și boernași, dorind să-și „dobândească odihna locuinței și pământul de hrană și de „negoț slobod și statornic pentru totdeauna pe seama lor „și a urmașilor lor după obștească unire între dânșii s'au „hotărât a contribui cu toții o sumă de bani spre cumpă- „rătoarea unei moșii, într'o parte îndemănatecă și la hrană „și locuința lor și la negoțul ce-l uneltesc fiecare; și orga- „nizând pe dânsa oraș obștesc dupa un plan regulat și cu „islaz trebuincios prin lucrare de inginer să se așeze acolo „cu statornicie atât ei, precum și alții ce vor trebui să „conlocuiască cu dânșii și vor cumpăra locuri de casa și „prăvălii într'acest nou oraș. Statornici dar întru aceasta „a lor înțeleaptă hotărâre, au și făcut cuviincioasă împru- „mutare cu dobândă și au cumpărat de la mezat pe numele „pomeniților, prin Dumnealui, credincios și cinstit boer al „Doamnei Mele, Biv-Mare Logofăt al Dreptății, Mihăiță Fi- „lipescu, moșia Brezoaia din județul Dâmbovița a Domnu- „lui Căminarul Polizache, care ne fiind îndemănatec a putea „locui pe dânsa din pricină că nu putea unelti pe ea felul „negoțului ce obișnuesc. Iară și prin mai sus zisul boer au „făcut schimb cu Sfânta Mitropolie, luând în locul ei trupul „moșiei ce avea în județul Teleorman, cu patru numiri: „Bâcâieni, Albești, Bucureșteanca și Negreasca și care al- „cătuește stânjini 2090, hotărâtă și împietrită după vecinii „răzași, după sineturile ce are și cu sat pe dânsa numit „Bâcâianca, clăcași ai acestei moșii, după arătarea ce se „face în actul de schimb al Sfintei Mitropolii în anul 1834 „Mai 12, iscălit de iubitorul de Dumnezeu răposatul Mitro- „polit Grigorie și iubitorii de Dumnezeu părinți episcopi „Neofit al Râmnicului, Ilarion al Argeșului și Kezarie al „Buzăului, întărit și cu pecetia Sfintei Mitropolii, pe care „moșie alegând locul îndemănatec pentru clădirea orașului, „prin inginer l-a și croit pe fața pământului, deosebind „ulițele și piețele de locurile de prăvălii și case, le-au îm- „părțit în quartaluri cu numiri și văpseli, mahalalele și

www.dacoromanica.ro

„părți mici, pe lângă care alegând totdeodată și o sumă „de pogoane pentru islaz de vite, după slobozania ce li s'a „dat, potrivit cu cererea ce prin jalbă a fost făcută, s'au „și mutat pomeniții acolo, clădind case și prăvălii și au „statornicit oraș, dându-i denumirea de „Alexandria" și „vânzând și pe la alți doritori locuri atât în oraș, cât și pe „moșie pentru arături de hrană și livezi de fân.

„După ce s'a întemeiat orașul cu un însemnat număr „de locuitori, s'au îndemnat cu jalbă catre Domnia Mea „toți cei de acum locuitori ai acestui oraș, prin patru îm- „puterniciți vechili din partea tuturor orașenilor și anume: „Hristache Hagi Paraschiva, Ion Lazar, Dencu Pașaliu și „Petre Anghel cu înscris vechilet, adeverit de judecătoria „locală în anul 1840 Genarie 4 sub No. 33 cerând ca prin „hrisov domnesc să le statornicim dreptățile de ohavnica „stăpânire și statornicire cu numirile pomenite mai sus pe „seama obștei orașului Alexandria și să le întărim orân- „duelile ce cu obștească unire între dânșii au întocmit. „pentru chipul strângerii venitului acestei moșii și a vân- „zării locurilor pe la doritori în oraș și afară în cealalta „parte a moșiei printr'o Epitropie aleasă din sânul lor, „cari bani se vor da în plata datorii cu dobânda lor cu „care s'a cumpărat această moșie, iar dupa a ei răfuire „sumele ce se vor mai aduna vor sluji pentru înfrumuse- „țarea orașului cu clădiri publice și folositoare în trebuința „orășenilor acestui oraș. Deci cu toată mulțumirea primind „Domnia Mea aceasta jalbă și lăudând cugetul și faptele „celor dintâi întreprinzători ai statorniciei acestui oraș, cu „rânduiala ce s'a zis mai sus, am binevoit Domnia Mea, „prin acest domnesc al nostru hrisov, a le primi și a le „întări următoarele așezământuri și întocmiri ale locuito- „rilor orasului Alexandria din județul Teleorman:

„I-iu. — Trupurile de moșie luate în schimb dela Sfânta „Mitropolie sub numire de Bâcâianca, Albești, Bucureș- „teanca și Negreasca în sumă de stânjeni 2090, precum se „numește în actul de schimb după cuprinderea semnături- „lor celor vechi și a hotărniciei ce are în toate acareturile „și înbunătățirile aflate pe dânsa și câte se vor mai face „și cu satele după ea, va fi ohavnică și nestrămutată în „veci moșia orașului Alexandria din județul Teleorman, „fără a se putea niciodată de către nimeni a se lua din „stăpânirea acestui oraș, nici cu vânzarea nici cu schimb „și nici sub nici un fel de prigonire de pricinuire.

www.dacoromanica.ro

„II-lea.—Alexandria se va socoti în rândul celorlalte „orașe ale țării și locuitorii acestui oraș se vor bucura și „ei de toate drepturile și întocmirile legitime prin regula- „mentul orășănesc pentru celelalte orașe de Prințipat.

„III-lea.—Slobod va fi ori cine de legea creștinească va „vrea să se așeze cu locuința în orașul Alexandria prin „cumpărătoare de pământ pentru case și prăvălii în năun- „trul planului orașului, sau afară în moșie, după ce va plăti „prețul cumpărătorii locurilor după cum se arată mai jos „pe de înscris ce va fi totdeauna păzitor, îndeplinitor ob- „ștestilor întocmiri aci prevăzute și va contribui pentru „folosul și înfrumusețarea orașului și își va primi biletul „de stăpânire cu cuprinderea stânjinilor ce au cumpărat și „în ce parte a orașului sau a moșiei, adeverit cu iscăliturile „epitropilor însărcinați cu chivernisirea veniturilor și chel- „tuelilor orașului și se va trece și în condica întocmită „pentru asemenea cumpărări atât biletul, cât și înscrisul lui.

„IV-lea.—Obștea locuitorilor acestui oraș va avea drep- „tul a-și alege pe fiescare an până la sfârșitul lui Decem- „brie din sânul lor patru obraze cele mai cinstite epitropi, „cari vor fi însărcinați cu strângerea veniturilor orașului, „adunarea clăcii de la clăcașii ei supt adeverință, vânzarea „locurilor pe la doritori a să statornici într'acest oraș cu „chipul zis mai sus; plata datoriei cu dobânda lor ce s'a „făcut pentru cumpărătoarea moșiei, săvârșirea cheltuelilor „întâmplătoare ale orașului și aducerea la îndeplinirea în- „frumusețărilor ce se vor chibzui de către orășani a se „face într'acest oraș.

„V-lea.—Osebit de acești patru epitropi să vor mai „alege încă două obraze din cei mai cuminți fruntași lo- „cuitori ai orașului, cari vor fi privighetori ai lucrărilor „epitropilor, aceștia să vor alege mai cu seamă dintre per- „soanele ce au contribuit întâi la întocmirea orașului, cari „ca niște fondatori ai acestui oraș urmează firește a avea „mai multă durere de inimă la lucrările lui, alegându-se „odată vor fi lucrarea aceasta pe viață, dacă își vor înde- „plini însărcinarea pusă asupră-le de către obște cu cinste „și credință, îndatorirea privighetorilor va fi a băga de „seamă la toate lucrările epitropilor și a cere de la dânșii „îndreptare când ar cunoaște abatere din partele la câte „sânt întocmite pentru folosul și înfrumusețarea orașului „sau văzând neînțelegere, să facă cunoscut obștii spre a se

www.dacoromanica.ro

„face îndreptarea și a depărta din lucrare pe săvârșitorii „neorânduelii.

„VI-lea.—Alegerea și a epitropilor și-a priveghetorilor „să va face de către obștea orășenilor cu chipul următor: „locuitorii fieșcăria mahala adunându-se în luna lui Noem- „vrie la casa preotului sau a celui mai însemnat dintre ma- „halagii; pentru fieșcare număr de zece mahalagii un de- „putat. Iar acești deputați la I-iu de Decemvrie să vor a- „duna la casa epitropii și alcătuind între dânșii o comisie „vor alege pe epitropi, cari au să intre în lucrare de la „I-iu Genarie totd'auna, tot cu asemenea chip să va alege „și priveghetorii, atât acum sau or și când să va întâmpla „vacanție de vre unul dintr'nșii, ori din pricini de moarte „sau tragere din slujbă de sineș, sau depărtare din acea „însărcinare pentru pricini binecuvântate.

„VII-lea.—Și epitropii și priveghetorii să vor alege „dintre cei mai cinstiți orășeni și care vor avea într'acest „oraș proprietate până la „zece mii" lei nesupus la nici o „împrejurare zălogire de datorie.

„VIII-lea.—Epitropii cei vechi la sfârșitul anului până „la 15 Decemvrie vor fi datori aș așterne cu toată lămu- „rirea socotelile anului ce au lucrat ei, pentru toate veni- „turile ce au primit, cheltuelile ce au făcut datoriile ora- „șului cu dobânzile ce vor fi plătit și or ce alte lucrări vor „fi mai făcut și la 20 Decemvrie vor fi datori a le paradosi „către deputați; atunci de obște pentru alegerea noilor e- „pitropi și către aleșii cu toată scumpătatea și văzându-se „cuviincioasă, să vor iscăli de toți și să vor da noilor epi- „tropi a urma și ei șirul lor cu asemenea orânduială în „cursul anului ce s'au însemnat cu această îndatorire.

„IX-lea.—Orașul acesta fiind de curând clădit la o parte „a județului Teleorman și fiindcă reședința plășii în care „cade se află la schela Zimniții cu depărtare de dânsul și „pentrucă în Alexandria să face și târg pe toată săptă- „mâna, iar pe de altă parte locuitorii cu prilegiul îndelet- „nicirii clădirilor ce fac într'acest oraș urmează a se învoi „între dânșii și prigoniri și pentru alișvelișurile urmate în „târg și asupra tocmelilor clădirilor și altele, pentru a- „ceastă trebuință cere a se afla statornicit într'acest oraș „o autoritate cu drept de a cerceta și a da sfârșit prigo- „nirilor celor mici dintre dânși ca să nu fie siliți locuitori „a se trepăda pe la dregătoriile județelor pentru pricini „neînsemnate. Pentru aceste cuvinte dar epitropia întoc-

www.dacoromanica.ro

„mită într'acest oraș, va avea caracter de comisie împă-
„ciuitoare, va avea drept a cerceta și a împăciui pricinile
„dintre orășeni; pentru câte încă nu le vor putea împăciui
„le vor îndrepta pe amândouă părțile pricinuitoare la ju-
„decătoria județului. Iar când pricinuitoarele părții toate
„pentru pricini dintre dânșii politicești sau comerciale, ne-
„vrând a urma către judecătoresc, să vor îndrepta către
„epitropie și vor da înscris că să mulțumesc a li se cer-
„ceta pricina și a li se hotărî cu desevârșire de epitropi,
„fără a mai avea vre unul drept a se mai porni cu jude-
„cată în urmă asupra acei prigoniri, asemenea pricini iar
„le vor putea judeca și hotărî în temeiul înscrisului dat de
„prigonitoarele părți și dându-le și alegere înscris de aceea
„hotărăște supt a le lor iscăliturî și pecetea orașului vor
„putea aduce și la îndeplinire îndată acea hotărâre, soco-
„tindu-să acea cercetare și hotărâre a lor ca un conpromis
„urmat după mulțumirea tutulor prigonitoarelor părți; vor
„fi încă datori epitropii a înștiința și pe judecătoria jude-
„țului și hotărârea ce au dat, cărei îi va trimite și origi-
„nalul înscrisului dat de prigonitoarele părți și copia după
„a epitropiei hotărâre, ca văzându-să îndeplinirea formelor
„legiuite, să nu mai primească judecătoria jalbă dela nici
„unul dintre acești împricinași în această pricină. Iar la
„pricinile polițienești, corecționale și criminale nu vor avea
„drept a se amesteca decât prinzând pe săvârșitorii neo-
„rânduelii, îndată cu tacrinurile înscris luate dela dânșii
„și cu raport de scurgerea pricinii să-i înnainteze în pază
„la supt ocârmuirea locală, ca și aceasta după o zi de is-
„noavă cercetare să-i înnainteze la ocârmuire spre a le da
„concursul cuviincios împrejurării.

„X-lea.—Invoelile înscris urmate între orășanii acestui
„oraș, la vre orice întreprindere între dânșii se vor adeveri
„de epitropie cu iscăliturile epitropilor și pecetea orașului
„și asemenea actului arătându-să la judecătorii sau orice
„judecătorii sau orice dregătorie vor fi crezute și ținute
„în seamă.

„XI-lea.—Epitropia va putea ține pe lângă dânsa și doi
„slujbași mai mici alegători, cu leafă cât se va chibzui
„fieștecare din casa orașului, ca să-i întrebuințeze întru a-
„ducerea la îndeplinire a însărcinărilor puse asupra epi-
„tropii.

„XII-lea.—La fieșcare început de an să va alcătui și
„două condiții, care să vor șnurui și să vor pecetlui cu

www.dacoromanica.ro

„pecetea obștii orașului însemnând pe foaia cea din urmă „și numărul foilor câte sunt într'însele și sa adevereze cu „iscăliturile a tuturor deputaților și a priveghetorilor și „să vor da acestor aleși epitropii spre a sluji în cursul „anului ca să treacă într'însele toate veniturile ce se vor „primi ale orașului și în cealaltă asemenea cheltuelile ce se „vor face în seama orașului.

„XIII-lea.— Trecerea veniturilor și a cheltuelilor într'a- „ceste condiții se vor face cu următoarea orânduială, adica „ori câți bani se vor primi de epitropi de la ori cine din „orice ramură de venit a orașului se va trece în condica „de venituri cu deslușita arătare de suma ce au primit în „ce monede și în care zi a lunei și va iscăli înnainte în „condica spre încredințare cel ce iau răspuns, asemenea „se va urma și cu cheltuelile, se vor trece în condica de „cheltueli cu arătare de suma ce se va răspunde pentru ce „pricină, catre cine, în ce moneda și în care zi a lunei și „va iscali înnainte în condică primitorul banilor, sau ne- „fiind acesta de față, în locui priveghetorii; pe lânga doua „condici se va mai face încă două osebit tot cu orânduiala „zisă la art. . . . care vor sluji pentru totdeauna, spre a „se trece într'una dupa orânduiala alfabetica numele cum- „părătorului de locuri în oraș și în moșie, cu aratare de- „slușita în ce vopsea și ce mahala și ce nu are biletul de „stapânire ce i s'au dat, în care leat și ce zi a lunei i s'au „vândut, cu câți bani au plătit stânjenul și ce bani au răs- „puns, ce au mai ramas a mai plăti pâna la desavârșita „răluire și până în ce soroc s'au făgăduit ai răspunde spre „desfacere și va iscăli înnainte în acele condiții cumpără- „torul locului după care i se va da și biletul de stăpânire „asemănat cu cuprinderea vorbirei din condică, care se va „iscăli de epitropi și se va adeveri cu pecetia orașului, „luându-i-se încă tot de odată și deosebit înscris cuprins „la art. . . . care va trece întocmai într'aceasta condică. „Iar în cealaltă se va trece întâi suma datoriei cu dobân- „zile lor cu care s'au cumpărat moșia dupa lămurită so- „coteală ce se va face și se va adeveri aceasta cu iscălitu- „rile deputaților s'a priveghetorilor și apoi tot într'aceasta „condică se va trece și condeele de răspundere din această „datorie cu arătare anume a sumei banilor ce s'au raspuns „cât din capete și cât din dobânzi, la ce leat și zi a lunei „și va iscăli creditorul în condică că iau primit și asemenea „se va însemna și în dosul zapisului său și vor adeveri și

www.dacoromanica.ro

„în condică și în zapis deputații și priveghetorii ca niște „martori când s'au răspuns.

„XIV-lea.—Epitropii sunt datori a da ascultare prive- „ghetorilor că băgările de seamă ce le vor face ei asupra „lucrărilor lor să vor cunoaște în potriva folosului orașului, „sau neurmând aceasta priveghetorii vor fi datori a da în „cunoștință orășanilor prin deputații mahalalelor abaterea „lor și dovezile ce vor avea spre a se lua măsuri de în- „dreptare precum se va chibzui de obștea orășanilor.

„XV-lea. — Atât pentru păstrarea contabilității banilor „precum și pentru trebuința scrisului și regula cantelarii „trebuința cerând a fi un casier și un secretar al casei ob- „ștei se va numi casier unul din patru epitropi care se va „găsi cu cale iarăși de deputați la alegerea lor, iar secretar „se va orândui un deosebit obraz cu știință după condei „și regulă de cancelare cu leafă pe lună din casa obștească „precum se va chibzui.

„XVI-lea. — Casierul și secretarul nimic nu vor putea „face de sineș, nici vor putea primi bani, sau să dea să „întrebuințeze ceva din al casei obștești fără înscrisă ordo- „nanțată a epitropilor că nu va fi ținut în seamă intru ni- „mic și se vor supune și ei la strajnică supunere.

Pentru taxa vânzării locurilor

„XVII-lea.— Taxa vânzării locurilor și în năuntru ora- „șului și afară de raionul orașului s'au hotărât după chipul „următor, pentru fieșcare stânjin cvadrat de loc în linia „târgului pentru clădire de prăvălii câte lei *cinci*, pentru „fieșcare asemenea stânjin cvadrat la mahala pentru clădire „de case, precum și pentru clădire de tăbăcării și altele „asemenea, afară din raionul orașului, câte parale *douăzeci* „de fieșcare stânjin, iar pentru pamântul ce se va întrebu- „ința altor sădiri și clădiri, precum și pentru livezi peste „raion și al islazului vor plăti câte *doi* galbeni de pogon.

„XVIII-lea.—Plata acestei taxe se va urma cu această „orânduială numai de către cei ce au cumpărat asemenea „locuri de la cumpăratoarea moșiei, până la întocmirea o- „rașului la anul 1834 Iulie I-iu. Iar cei ce au cumpărat și „vor mai cumpăra asemenea locuri în oraș și afară din o- „raș de la acest soroc înnainte, fiind pe moșia sau cumpă- „rat prin contribuire de bani cu împrumutare și plata de „dobânzi, vor fi datori pe lângă taxa cea hotarâtă mai sus

www.dacoromanica.ro

„a plăti și dobânda ce se va analogisi pe fiecare stânjin pe „suma a toatei datorii socotită de la anul 1834 Iulie I-iu, „de când s'au întocmit orașul, până când va răfui banii ce „însumează cumpărătoarea locurilor sale. Iar după răfuirea „a toatei datorii cu dobânda ei, pentru locurile ce vor rămânea nevândute și se vor vinde de aci înnainte va urma „numai plata taxei pentru locurile de prăvălii câte lei *opt* „stânjenul cvadrat, iar pentru locurile de case în mahalale „câte *un leu* de stânjen cvadrat.

„XIX-lea. — Când locurile cumpărate de cineva și în „oraș și afară din oraș vor trece cu stăpânire pe obrazul „altuia sau prin vânzare sau prin ori ce altă categorie, cel „dintâi stăpân al acestor locuri de odată cu schimbarea „stăpânirii pe obrazul celui nou stăpân va fi dator a da și „în cunoștința epitropii această schimbare a stăpânirii a„cestor locuri, ca să se șteargă din condică numele său și „să se treacă numele noului stăpân, după ce va da încă a„cest din urmă înscris de care se vorbește la art. 2-lea.

„XX-lea. — Epitropii se îndatorează ca când li se vor „înfățișea asemenea împrejurări îndată fără cea mai mică „zăbavă să desăvârșească formalitățile cuprinse la art. 10, „că pentru cea mai mică fără cuvânt împiedicare sunt sub „răspundere către obștea orășenilor.

„XXI-lea.—Cel ce nu va avea loc cumpărat înnăuntrul „planului pentru casă sau prăvălie, nu va putea cumpăra „pământ afară din plan pentru livezi, vii și or ce altele.

„XXII-lea. — Ori care cumpărători de locuri și în oraș „și afară din oraș nu vor fi în stare a plăti îndată toată „suma banilor ce vor însuma locurile ce au cumpărat, pen„tru cursul ce va rămâne va da zapis epitropii, cu arătarea „sumei ce a rămas dator cu plată de dobândă prăvilnică „și cu soroc hotărât și pentru siguranța casei obștești va „lăsa amanet biletul său de cumpărătoarea locurilor la e„pitropie supt luare numai de adeverință, fiind dator a'și „răfui datoria sa cu dobânda cuvenită negreșit la soroc. „Sau neurmând i se va mai da un al doilea soroc și dacă „și după acesta nu va fi urmator i se va mai pune un al „treilea soroc scurt și când și atunci nu va plăti i se va „vinde locurile de epitropie prin mezat strigându-se casa „epitropii în soroc de patruzeci de zile către alți doritori „a le cumpăra și din prețul ce va prinde pe dânsele se va „scoate mai întâi datoria casei obștești cu dobânda cuve„nită până atunci și mai prisosând ceva și se va întoarce

www.dacoromanica.ro

„vechiului stăpân înapoi, iar la întâmplare de a fi apucat „de a clădi pe dânsele se va vinde tot de odată la mezat „și acele clădiri și ne având casa să ia ceva și dela dânsul „se vor da prețul acestor nămeștii iarăși lui. Iar la întâm- „plare când ar mai fi dator ceva la casa orașului și nu se „va găsi nimeni doritor a cumpăra aceste nemeștii atunci „se va propri acele clădiri pe seama orașului spre despă- „gubirea datorii sale, sau iarăși daca el nu va mai fi dator „nimic la casa orașului și nici nu se va găsi nimeni a cum- „păra acele clădiri, atunci va fi dator a și le ridica cu a sa „cheltuială ca să nu rămâie locul orașului ce au fost cum- „părat de dânsul fără să plătească toți banii prețului zălo- „git cu acele clădiri ale sale ce nu s'au putut vinde și pen- „tru care pricină s'au vândut către alt doritor acel loc.

„XXIII-lea. — Ori care locuitor al acestui oraș având „vite pe seama casei sale are drept a paște în islazul ora- „șului până la zece vite mari și douăsprezece oi fără nici „o plată. Iar având mai multe și fiind islaz de ajuns, pen. „tru acel prisos de vite să plătească ierbărit la casa ora- „șului câte lei doi de vita mare. Iar vitele cele mici se vor „socoti cinci una mare.

„XXIV-lea. — Câți vor veni cu târle de oi să le lápta- „rească la oraș de va fi iarbă de prisos pentru pașunea „lor să se învoească cu epitropia a plăti pentru aceasta „pășune la casa orașului.

„XXV-lea. — Țăranii cari vor veni cu care cu produc- „turi de vânzare în oraș sau cu vite slobode, nu vor fi su- „părați de vre-o plată supt numire de havaet al pământ- „tului sau erbărit pentru vitele lor.

„XXVI-lea.—Cumpărătorii de locuri de case și pravalii „într'acest oraș cei cari le-au cumpărat de la statornicirea „orașului, au soroc de cinci ani de la organizarea orașului „de către inginer ca să-și săvârșească acele clădiri negreșit „și să se sălășluiască întrânsele. Iar cumpărătorii din urma „lucrarii inginerului numai de trei ani și cei carei vor fi „luat locuri mai multe, li se va mai face păsuire și peste „acest soroc cu oareș care prelungire dupa o încredințare „încă că vor pune silință a'și săvârși clădirile lor. Iar care „până la soroacele ce li se pune nici vor urma a'și începe „clădirile, nici vor veni a se așeza în oraș fără vre-o zá- „tichnire din vre-o întâmplare neprevăzută li se vor lua a- „ceste locuri a se da altor doritori a clădi pe dânsele spre

www.dacoromanica.ro

„locuirea și podoaba orașului și ei vor pierde banii ce au „dat pentru a lor cumpărătoare.

„XXVII-lea. — Ori câți vor veni cu producturi, marfă „și vite de vânzare la târgul ce se face pe toată săptămâna, „Vinerea și Sâmbăta pe locul ce au hotărât în mijlocul o- „rașului pentru această trebuință nu vor fi supărați de ni- „meni de nici o plată de havaet al locului sau erbărit.

„XXVIII-lea. — După spargerea târgului cumpărătorii „de vite nu sunt slobozi a le paște în islaz nici în moșia „orașului, ci pe dată vor fi datori a le scoate afară din „moșie

„XXIX-lea. — Banii ce se vor aduna din vânzarea pă- „mântului și ori din ce alte venituri ale moșiei îndată ce „se va strânge sumă mai simțitoare, se vor da după orân- „duiala cuprinsă la art. 4-lea în plata datorii și la fiește- „șease luni printr'o prescurtă socoteală să se arate obștii „câți bani s'au plătit din banii datori și din dobânzi.

XXX-lea.— După ce se va răfui toată datoria orașului „cu dobânda ei, banii ce se vor mai aduna atât din vân- „zarea locurilor în oraș și afară, precum și din veniturile „moșii, se vor alcătui cu obștească chibzuire și hotărâre „a orășanilor în înfrumusețări și clădiri publice ale orașu- „lui, cum biserici, școale, poduri, cișmele și alte asemenea.

„XXXI-lea.—Nimeni nu va fi slobod a clădi prăvălii de „or măcar ce speculație, nici cârciumi prin mahalalele de „cât numai în locul hotărît pe plan pentru târg, până când „se va încheia acest cu asemenea clădiri și atunci mai fă- „când trebuință și de alt loc pentru astfel de clădiri să va „face atunci hotărîre cu obștească chibzuire.

„XXXII-lea.—Vin și rachiu la casele de prin mahalale „nu să va putea vinde decât numai la cârciumile din târg „și cine va voi a face vânzare de asemenea băuturi și în „casele lor de prin mahalale, vor pntea vinde cu vadra „și cu ocaua, însă cumpărătorul va fi dator a și-l lua și a „merge să și-l bea acasă la dânsul sau la gazda sa, iar a „face băutori la cep prin mahalale nici cum este de ertat.

„XXXIII-lea.—Ori care din locuitori să va dovedi căl- „cători acestei orânduei, pentru întâia dată va fi osândit „să dea la casa orașului straf lei cincisprezece, pentru a „doa abatere lei treizeci. Iar pentru a treia lei cincizeci și „tot așa lei cincizeci va plăti straf la casa orașului de „câte ori să va dovedi abătut la acea neorânduială.

www.dacoromanica.ro

„XXXIV-lea. — Câți din locuitorii cirezari ai orașului „în soroc de zece zile fără să plătească erbărit, iar mai „mult nu.

„XYXV-lea,—De să va face zahanale pe moșia orașului, „când trag vitele toamna canarale ale aduce spre tăiere la „aceste zalhanale, atât lăcuitorii orașului cât și streinii „stăpâni ai acestor vite să nu fie supărați de plată de er-„bărit pentru ele.

„XXXVI-lea.— Partea de loc din moșia orașului ce sau „hotărît pentru sădire de vii, și pe care sau mai sădit o „parte din vii și cât a să mai sădi, să va împărți în „plaiuri și nici un proprietar de vie nu va putea a să în-„tinde cu călcare peste locu ce a cumpărat și nici nu vor „fi slobozi toamna la cules a începe unul înaintea altuia, „ci vor fi datori toți a adesta să să hotărască cu obștească „hotărâre a tuturor poporanilor ziua începerii culesului, „căci la din potrivă cu aceasta pricinuiește la tot plaiu „vătămare și această zi hotărându-se după cum se zice „mai sus cu o săptămână înnainte se va publicui în tot „cuprinsul orașului spre știința tuturor.

„XXXVII-lea.—Slobod va fi încă fiecare proprietar de „vie de va voi săș vândă struguri din via sa și a ș'o cu-„lege și mai 'naintea hotărâtei zile, dar chiar în bătătura „viei sale, fără a fi slobozi aș căra strugurii cu șgeabu „săi calce la casa sa și cel care îș va culege via naintea „hotarâtei zile nu va putea slobozi paznicul ce lau avut „până nu să vor culege toate viile ca să pricinuiască cu „aceasta vătămare celorlalți poporani.

„XXXVIII-lea.—Poprirea de a nu-și putea culege viile „unul înaintea altuia și îndatorirea de a începe culesul în-„tr'o zi hotărîtă de către toți, s'au întocmit pentru cuvânt „că mulți obișnuind a'și culege mai nainte și fiind înca „strugurii necopți de se fac vinurile acre și cu aceasta se „strică reputația tuturor vinurilor din acest plai. Socotin-„du-se că păsuirea lui urmează din calitatea pământului pe „care sunt sădite aceste vii, iar nu din lăcomia celui ce „și-a cules via cu struguri necopți.

„XXXIX-lea.— Pe moșia orașului aflândusă și trei va-„duri de moară pe apa Vezii, cei ce vor voi a face mori „pe dânsele, primindu-și locul trebuincios pentru bătătura „morii, va plăti la casa orașului pentru stânjenul cvadrat „câte parale 20, după cum s'a întocmit de obște pentru „toți câți vor cumpăra locuri pe moșia orașului, va fi da-

www.dacoromanica.ro

„tar a-şi face moară chiar în vadul ce au fost şi mai „înainte şi cu orânduiala a nu înneca pe cel din susul său.

„XL-lea. — Ceice vor cumpăra locuri la aceste vaduri, „plătind odată taxa stânjinilor pentru locul ce li s'au vân- „dut, nu vor mai fi supăraţi de nici o altă plată şi vor pu- „tea în cuprinsul acestor stânjeni ce vor cumpăra la „vadurile acestor mori a-şi clădi şi orice încăpere va avea „trebuinţă, nu vor mai fi datori a se aşeza şi ei şi cu la- „cuinţa în oraşul Alexandria.

„XLI-lea.— Acestora li să vor însemna şi câte un loc „în crâng în preajma vadului lor, după care ar putea lua „crângul trebuincios numai pentru facerea zăgazurilor mo- „rilor şi vor plăti fieşcare pentru aceasta pe tot anul la „casa oraşului câte patru galbeni.

„XLII-lea. — Ei nu vor fi slobozi a popri vite în cu- „prinsul acestor crânguri sub niciun cuvânt.

„XLIII-lea. — Vietle mărginătorilor vor fi slobode să „pască pe islazul oraşului fără nici o plata, asemenea vor „avea proprietarii morilor voie a lua brazde dupa locu- „rile ce le va arăta epitropia.

„XLIV-lea. — Cu această rânduială urmându-se vânzarea „locurilor şi în oraş şi în moşie pentru toate clădirile câte „s'au vorbit mai sus, nimeni din cumpărătorii acestor lo- „curi nu vor fi supăraţi de nici o altă plată sub numire de „embatichin, otatină sau zeciuială şi fieşcare socotindu-să „veaşnic moşnean va fi slobod aş face negoţul său în pră- „văliile sau casele lor, precum şi în clădirile şi în sedirile „după moşie, după cum îndeletnicirile sale îl va povăţui.

„XLV-lea.—Nimeni din lăcuitorii acestui oraş nu va fi „slobod a da jalbă către Stapânire sau veri ce dregătorie „ca din partea oraşului şi pentru pricini ale oraşului că „nu vor fi ţinute în seamă, ci asemenea jalbi pentru pă- „surile oraşului se vor da numai de epitropie, care la ase- „menea împrejurări va fi datoare a avea şi deosebită ve- „chilimea iscălită de toţi orăşanii şi adeverită cu pecetea „obştii oraşului şi iscăliturile privighetorilor.

„Drept aceia dar mai sus zisele întocmiri în articole „45 pentru întemeierea şi înaintarea oraşului Alexandria „şi adunarea veniturilor după a lor obştească şi orăşă- „nească moşie Băcăianca, fiind întocmite cu înţelepciune „şi pentru obştesc folos al orăşanilor din Alexandria ca „săş aibă statornica lor urmare în vecile interim DOMNIA „MEA printr'acest al NOSTRU DOMNESC HRISOV,

www.dacoromanica.ro

„iscălit cu mâna NOASTRĂ şi pecetluit întocmai fără cea „mai mică abatere.

„Sau scris acest hrisov întru al şaptelea an al DOM-„NIEI NOASTRE în oraşul Bucureşti, la anul dela Hristos „Una mie opt sute patruzeci".

ALEXANDRU GHICA

Marele Logăfăt al Dreptăţii
Barbu Ştirbei

Nr. 5
1840 Septembrie, 4

Astăzi, acest hrisov se găseşte distribuit în còpii, tuturor oraşelor ţării, precum şi tribunalului judeţului Teleorman.

Intâmplându-se ca D-torul Alexandu Ghica să fie silit a părăsi tronul ţării şi în locul său să fie numit Bibescu Vodă, locuitorii Alexandriei avură să mai sufere ultima şicană, în toamna anului 1842, când Mitropolia era gata să anuleze *„actul de schimb"* pe motivul că i s'a dat lipsă din moşia Brezoaia 124 stânjeni pământ, în comparaţie cu numărul arătat în contract. Au avut norocul însă cu boierul Mihai Filipescu la care au alergat să-i ajute. Acesta, cum avea moşia lui vecină cu Brezoaia, a defalcat din trupul moşiei lui în favoarea Mitropoliei, cei 124 stânjeni şi astfel a împăcat lucrurile pentru totdeauna.

Alexandrenii, drept recunoştinţă, au dat pieţii dela deal, numele: „M. Filipescu" precum şi străzii ce trece prin apropiere de această piaţă, dincolo de şcoala No. 1.

In prezent însă, piaţa poartă numele: „Mihai Bravul" ba încă şi străzii i-au dat numele „mareşal Averescu", ştergându-se prin aceasta, amintirea ce o aveau dela protectorul boier al lor.

www.dacoromanica.ro

Vizitarea oraşului de către domnitorul Alexandru Ghica

Epitropii şi fruntaşii oraşului, încântaţi de cele ce realizaseră în timp numai de 8 ani, ardeau de dorinţa de a invita pe ocrotitorul lor, să vadă rezultatele

Domnitorul Alexandru Dimitrie Ghica.

muncii deşfăşurate. Ei puseră multă stăruinţă pe lângă vorniceasa Ecat. Ghica, cumnata domnitorului şi pe lângă M. Filipescu, ca să invite pe Domnitor, să vadă la faţa locului, ceia ce s'a săvârşit.

www.dacoromanica.ro

Domnitorul, care şi el ţinea să viziteze această operă, ocrotită atât de mult de el, s'a anunţat că vine în toamna anului 1842.

Intr'adevăr, în acest an, în ziua de 14 Octomvrie, Vinerea Mare, domnitorul Alex. Ghica sosea spre Alexandria cu toată suita. Oraşul era în plină sărbătoare, mai ales că se întâmplase să fie şi zi de târg. Străzi, localuri publice, bariere, toate erau pavoazate şi împodobite cu arcuri de verdeaţă şi flori. Când domnitorul sosi în bariera din spre Bucureşti, mulţimea, bine organizată, îi făcu o manifestaţie impunătoare, aruncându-i flori în cale. Preotul Teodosie Economul îi servi tradiţionala pâine cu sare, iar epitropii şi fruntaşii oraşului îi sărutară mâna. Domnitorul merse apoi şi vizită amănunţit toate aşezările oraşului, precum şi viile şi islazul. La sfârşit, se opri după programul fixat, la casa fruntaşului Costea Mavrozanfir unde se întinse o masă bogată înalţilor oaspeţi şi fruntaşilor oraşului. Aci, Domnul a arătat cât de încântat şi de mulţumit este de cele ce a văzut, lăudând pe iniţiatori şi încurajându-i mai departe la cele ce mai aveau de făcut. Epitropii măguliţi şi încurajaţi de lauda domnitorului, văzându-l atât de bine dispus, îl mai rugară printr'o cerere scrisă, să mute capitala judeţului dela T.-Măgurele, la Alexandria. Vodă luă jalba la plecare şi le făgădui tot sprijinul. Se întâmplă însă, că puţin după aceea, fu înlocuit cu G. Bibescu, în urma intrigilor şi uneltirilor ruseşti.

Mai încercară Alexandrenii şi sub G. Bibescu, în anii 1843 — 1844 şi 1845 să mute capitala judeţului la

www.dacoromanica.ro

Alexandria, dar nu izbutiră, pe motivul că cea mai mare parte din locuitori erau Bulgari cari deabia ştiau româneşte, unii nu ştiau deloc.

Ce credea despre Alexandria în 1849, Aug. Treboniu Laurian

In urma unei călătorii întreprinse în 1849 de marele nostru istoriograf, August Treboniu Laurian, acesta exprima astfel despre Alexandria în *„Magazinul Istoric"* :

„Stăpânirea a făcut o mare greşală căci în loc „de a cumpăra terenuri în Zimnicea, care e proprie- „tatea particulară a familiei Ipsilante şi a declara aci „târg liber, deschise negutătorilor din ţinutul acela, un „oraş liber la Alexandria, care e foarte departe de „Dunăre şi dete locuitorilor o constituţiune municipală „pentru cari din nenorocire încă cei mai mulţi compa- „trioţi ai noştri nu sunt încă maturi".

EVENIMENTE DIN VIAŢA ORAŞULUI

Revoluţia din 1848

Această revoluţie în Alexandria a trecut aproape nebăgată în seamă, deoarece locuitorii, fiind oameni paşnici şi dornici de necontenite realizări şi în afară de aceasta, mare parte din ei fiind Bulgari, cari încă nu cunoşteau bine nici limba şi nici aspiraţiile Românilor, rămâneau reci la îndemnurile câtorva învăţători pătrunşi de spiritul vremii.

www.dacoromanica.ro

Nici chiar cu îndemnul prefectului de pe atunci, Ghiţă Cantacuzino, nu făcură nici o mişcare.

In anul 1853 şi 1854 Alexandria a suferit şi ea, odată cu întreaga ţară, greutăţile ocupaţiei străine.

Aci avea stabilit armata rusă, depozitele de aprovizionare, spitale etc.

Epoca Unirii Principatelor

Şi în timpul acestui mare eveniment, în Alexandria nu s'a remarcat vre-o deosebită manifestare. Unirea Munteniei cu Moldova s'a înregistrat aci ca un fapt la ordinea zilei şi atâta tot. După vre-o câţiva ani însă, la 1864, s'au cunoscut şi aici binefacerile unirii, prin aceia că mulţi dintre locuitorii plugari, cari n'aveau pământuri, au fost împroprietăriţi pe moşiile vecine. Ca drept recunoştinţă, Alexandrenii au ridicat o frumoasă statue domnitorului A. I. Cuza pe care au aşezat-o în grădina publică.

Războiul dela 1877.

In timpul războiului pentru independenţă, acest oraş a fost un centru însemnat de aprovizionare a trupelor ruseşti şi când aceste trupe fuseră învinse în August 1877, în faţa Plevnei, de oştirile lui Osman Paşa, spaima se răspândi şi printre locuitorii Alexandriei, care începuseră a părăsi oraşul apucând calea către munţi.

Impăratul Alexandru al II-lea, Marele Duce Nicolae şi Ţareviciul stabilise pentru scurt timp cartierul

www.dacoromanica.ro

general în Alexandria şi apoi în comuna Dracea, Teleorman.

In acest război, ostaşii trimişi de acest oraş, au luptat cu tot sufletul, murind, ca nişte buni Români, pe câmpul de luptă.

Vizita Domnitorului Carol I

In anul 1875, Domnitorul Carol I se afla într'o excursie pe Dunăre pe porţiunea T.-Severin—T.-Măgurele. Era însoţit şi de primul ministru din vremea aceea, Ion Brătianu şi de Dr. C Davilla. Dela T.-Măgurele unde au debarcat, s'au suit în trăsuri şi s'au îndreptat spre Alexandria. Aci, au fost întâmpinaţi cu un însufleţit entusiasm, de şcoli, de autorităţile comunale în frunte cu primarul Pandele Zaharescu, consilierii Anghelache Dumitriu, Anghel Abagiu, Anghel Repanovici, precum şi de mare parte din locuitorii oraşului.

Domnitorul şi însoţitorii săi au vizitat biserica Sf. Impăraţi, după care au fost conduşi la casa primarului Pandele Zaharescu.

A rămas foarte mult impresionat de frumuseţea viilor Alexandriei, pe care le-a văzut la coborîrea din spre Nanov şi de care se zice că ar fi exclamat către prîmar : „La Dumneavoastră aici sunt multe şi frumoase vii. Cred că şi exportaţi mult vin". Un consilier i-a răspuns: — „Nu, Măria Ta, nici nu ne ajung, de aceea mai importăm". Noaptea a dormit în casa primarului în str. General Averescu.

Dela Alexandria cu trăsurile şi în uralele mulţimii a plecat spre Bucureşti.

www.dacoromanica.ro

Revoluţia din 1907 se începuse în Moldova, pe la sfârşitul lunei Fevruarie, provocând căderea guvernului conservator şi venirea la conducere a partidului liberal, care a încredinţat Ministerul de Război D-lui General Averescu.

Acesta, îndată a mobilizat armata, pentru a potoli răscoala. In ziua de Mucenici, veneau la Alexandria, mulţime de rezervişti, pentru a lua trenul spre T.-Măgurele. Cei dinspre Zimnicea veneau cântând şi chiuind într'un tren militar, care s'a oprit în gara Alexandria, spre a mai lua şi de aci pe cei ce aşteptau să se îmbarce. Aci, vre-o câţiva tineri entuziaşti, vorbi mulţimii despre cele ce se petrec în ţară. Atâta a trebuit şi mulţimea a lăsat trenul gol şi a plecat să manifesteze prin oraş. Cel dintâi atac l-a dat asupra sinagogii. După aceasta, a înaintat spre centrul comercial, unde a devastat magazinele evreilor, grecilor şi în cele din urmă şi pe cele ale bulgarilor, spărgându-le geamurile şi aruncându-le mărfurile în stradă. Aceasta a fost toată furia asupra oraşului. Manifestanţii au eşit din oraş în cete mari, fiecare spre comunele din care făceau parte, ca să facă şi pe acolo pe la conacele boerilor, ce făcuse în Alexandria.

Trebue să se ştie în mod precis, că revoluţia din 1907 în Muntenia, a început de aci, dela Alexandria.

Campania din 1913

La întoarcerea trupelor române din Bulgaria, în August 1913, Alexandria a fost punctul de întretăere a drumurilor pe care s'au scurs coloanele, către ora-

www.dacoromanica.ro

şele de reşedinţă. Cum aceste trupe erau contaminate de holeră, s'au amenajat la Alexandria 2 spitale pentru holerici. Tot în jurul acestui oraş, multe regimente şi-au făcut carantina ordonată de marele stat-major.

Alexandria în timpul războiului cel mare

In timpul războiului cel mare, Alexandria a dat şi ea concursul la înfăptuirea idealului naţional. A contribuit la formarea opiniei publice, pentru intrarea în acţiune, prin mai multe întruniri publice, la care luau parte, pe lângă populaţia oraşului şi tineretul satelor din împrejurime. Iniţiatorii acestor îndrumări erau intelectuali. Alexandria s'a entusiasmat de primele succese ale armatelor noastre în Ardeal şi a format 2 spitale pentru răniţii care veneau de pe frontul de nord. Tinerii din Alexandria, cei mai mulţi făceau parte din regimentul 20 inf. şi 60 inf. din T.-Măgurele, care la începutul campaniei, 60 inf. era în paza Dunării, iar 20 inf. lupta pe frontul de nord.

Infrângerea rezistenţei noastre în munţi, în luna Octombrie, căreia i-a urmat trecerea Dunării unei armate Turco-Bulgare pe la Zimnicea, a făcut din Alexandria centrul unei rezistenţe contra năvălitorilor din spre apus şi sud. Alexandria îndură acum spectacolul calvarului retragerii populaţiei civile din Oltenia şi sudul Munteniei spre Bucureşti şi asista îndurerată la retragerea oştilor noastre.

Alexandria este primul oraş, asupra căruia se revarsă răzbunarea armatelor vecinilor noştri dela sud,

www.dacoromanica.ro

Lângă cimitirul oraşului, pe deal, s'a înfiinţat un cimitir militar, în care au fost îngropaţi toţi cei căzuţi în jurul Alexandriei. In acest cimitir, sunt îngropaţi şi 5 aviatori francezi şi un prinţ german, căzut în luptele dela Drăgăneşti-Vlaşca. In timpul ocupaţiei inamice, Germanii înfiinţează în Alexandria un comandament militar economic, care avea de scop exploatarea economică a împrejurimilor oraşului. Aci Germanii au înfiinţat mai multe depozite de cereale, la moara A. Brătescu, de unde le trimeteau în Germania. Tot aci, Germanii înfiinţează şi un centru de concentrare a animalelor mari şi mici şi cari conform tratativelor dela Bucureşti, din Mai 1918, eram obligaţi să le dăm ca despăgubire de război. N'au apucat însă să expedieze prea multe vite din acest ocol, pentrucă în luna Oct. 1918, vestea ruperii frontului armatelor dela Salonic a ajuns până aci şi populaţia ţărănească, îndemnată de câţiva tineri inimoşi, a oprit convoiurile de vite, tocmai când era să fie pornite. De frică, Germanii nu s'au împotrivit. In schimb, rechiziţia cerealelor se făcuse încă din Mai, aşa că până în Octomvrie se expediase aproape tot grâul adunat şi tot porumbul şi cum în vara anului 1918 a fost o secetă cumplită, populaţia a avut să sufere grozav din cauza foametii, în toamna anului 1918 şi iarna şi primăvara anului 1919. Incă din toamna lui 1918, Germanii şi-au retras toate formaţiunile economice din Alexandria. Ultimii s'au retras în ziua de 11 Noemvrie 1918, ziua armistiţiului.

www.dacoromanica.ro

Intrarea victorioasă a Francezilor în Alexandria

Nu se ştia încă de armistiţiu la Alexandria. In zilele următoare, se aflase că Francezii au trecut Dunărea din Bulgaria pe la Zimnicea şi acum erau aşteptaţi şi aci.

Alexandrenii făceau pregătiri de alimente şi flori pentru primire. In ziua de 17 Noemvrie, Duminică după amiazi, la ora 2 jum. apare cel dintâi francez, un ofiţer de geniu, care căuta să facă legătura telefonică, întreruptă de Germani. Câţiva tineri studenţi îl şi recunoscură şi-l luară pe sus. La aceştia se mai adăugară şi alţii şi alţii, din diferite straturi sociale. Incepură manifestaţii, urale, strigăte: „Trăiască Francezii, fraţii noştri !" Se înfiripă şi un cor care cânta „Marseilleza". Francezul era purtat pe umeri şi plimbat pe străzi, în mijlocul unei mări de capete. Işi făcură apariţia şi feţele mai simandicoase. Un fruntaş, membru al baroului, cunoscut prin vocea-i tunătoare, căuta să înflăcăreze mai mult pe manifestanţi şi printr'o scurtă alocuţiune, facu loc sentimentelor ce-l copleşea: *„A bas les boches, vive la France! Mamele lor de Nemţi"!* Tinerii entuziaşti, în lipsă de flori, încununau pe Francez cu rămurele de salcâm. Işi face apariţia şi pensionul de fete. Elevele, pregătite cu buchete de flori, îi fac o manifestaţie impresionantă. Toată lumea se îndrepta spre primărie. Aci, în sala de consiliu, primarul, D-l Al. Protopopescu aranjase o gustare în cinstea „eroului". Se închinară pahare cu vin şi se începură discursurile. Francezul rămăsese uluit de onoarea

www.dacoromanica.ro

ce i se făcea. Mulţimea de afară îl cerea inzistent, să-l vadă şi să-l ovaţioneze. Primarul, în cele din urmă, fu de acord să scoată pe Francez, să facă în placul lumii. Delirul manifestanţilor se deslănţui furtunos. Ofiţerul, văzând dragostea ce i se arăta, vorbi mulţimii: „Cetăţeni Alexandreni, primesc cu plăcere şi mândrie, toată bucuria şi dragostea ce v'aţi manifestat-o cu atâta sinceritate şi însufleţire, faţă de patria mea, Franţa. Voiu păstra o plăcută şi vie amintire a zilei de azi şi voiu căuta să mă fac interpretul sentimentelor D-v., faţă de compatrioţii mei. Constat cu multă bucurie, că aici aproape de gurile Dunării, curge acelaş sânge frăţesc ca şi pe malurile Senei. Această mândrie a gintei latine, o citisem în poezia poetului vostru şi al nostru V. Alexandri: „Ginta Latină în veci nu va pieri". Studenţii cântă: „Latina gintă e regină", „Pe-al nostru steag", „Sambre-Meuse". Mulţimea aplaudă furtunos. Uralele se prelungesc nesfârşite.

La 3 zile după aceasta, trupele Franceze, sub comanda generalului de divizie Nerel, intră în Alexandria. S'a făcut o primire grandioasă, organizată de autorităţi. Generalul Nerel sub faldurile drapelului francez şi salutând cu zâmbetul pe buze, primeşte defilarea trupei.

Prin Alexandria au trecut 3 divizii franceze: două coloniale şi una din metropolă.

O singură divizie a cantonat în regiunea Alexandriei, iar în oraş, un regiment de infanterie.

Această divizie luptase pe frontul de sud şi luase parte la ruperea frontului bulgar. Câteva divizii franceze, împreună cu divizia generalului Nerel, primise însărcinarea să potolească revoluţia din Sofia, condusă

www.dacoromanica.ro

de Stambolinski. Pe la începutul lui Noemvrie, aceste divizii se îndreptară spre Dunăre, să treacă în Muntenia, ca să o evacueze de Germani. Sosiţi în Alexandria şi soldaţii şi animalele erau căzuţi de oboseală. Animalele abia mai se puteau ţine pe picioare. Comandamentul, văzând că n'are cu ce să le întreţie, a luat măsura ca să vândă la licitaţie mare parte din ele, plugarilor din oraş şi împrejurimi.

Au stat Francezii cantonaţi în Alexandria peste 2 luni de zile. În acest timp Alexandrenii şi Francezii petreceau de-a valma într'o voioşie generală, până când oaspeţii au primit ordin, să se îndrepte spre Carpaţi.

Săpături arheologice

Cu ocazia săpăturilor ce s'au făcut în jurul Alexandriei, în interes arheologic, s'au găsit diferite obiecte de olărie, pe care prof. N Tocilescu le-a atribuit epocii pre-romane. Asemenea s'au găsit fragmente din diferite unelte.

www.dacoromanica.ro

INTINDEREA ŞI FIZIONOMIA ORAŞULUI

Intinderea

In 1834, Alexandria, sau cum îi zic ţăranii, Lixăndria, Lisandria, cu terenul de muncă dimprejur, avea o suprafaţă de 2090 st. după cum arată actul de schimb dela întemeere. In anul 1849, adăugându-i-se şi moşia Bomboreşti, în suprafaţă de 1000 st., a însumat o suprafaţă totală de 3090 st.

In 1897, Alexandria e cunoscută, având o suprafaţă de 244 ha. 3209 m², numai vatra oraşului. Până în 1912, suprafaţa oraşului s'a mărit la 570 ha.

In prezent, suprafaţa oraşului este tot de 570 ha.

Planul

Dela început i s'a croit un plan modern, de vestitul inginer austriac Otto din Bucureşti, într'un cadru aproape dreptunghiular, cu direcţia lungimii dela N. V. spre S. E.

Străzile largi, drepte şi lungi, merg fiecare dela o margine a oraşului la alta, întretăindu-se perfect perpendicular una pe alta, astfel că, în orice punct al oraşului te-ai afla, trebuie să-i vezi neapărat în depărtare marginile.

www.dacoromanica.ro

Păcat că străzile ce merg în direcţia lăţimii au toate orientarea dela M. N. şi R. spre M. Z. şi A., aşa încât, în timpul iernii, crivăţul cu viforele cele sălbatice, se răsfaţă liber, neimpiedicat de nimic, cutreerându-le dela un cap la altul.

In ce priveşte uniformitatea aceasta a planului, se poate zice că puţine oraşe din ţara românească îi seamănă. E împărţit în 4 sectoare sau culori: roşu, galben, albastru şi verde, aproape egale una cu alta. Sfertul de M. Z. şi A., între bulevardul General Manu şi str. Carol I, e culoarea de albastru. Alături, spre M. Z. şi R., galben. Sfertul de M. N. şi A. între bulevardul General Manu şi str. Carol I, e culoarea de roşu. Alături spre M. N. şi R. până în Vedea, e culoarea de verde.

In ce priveşte simetria aşezării clădirilor şi localurilor publice, poate să n'aibă pereche în ţară, având o uniformitate cu adevărat curioasă, astfel: localurile şi locurile publice, ce trebuesc să existe numai una de fiecare, cum sunt: primăria, grădina publică, catedrala, hala, poşta, gara, baia comunală, podul peste Vedea, şi liceul de băeţi, sunt aşezate toate, pe linia perfect mijlocie ce transversează lăţimea oraşului dela un cap la altul, în aşa fel, ca să fie la aceeaş distanţă şi faţă de „deleni" ca şi faţă de „văleni" cum îşi zic Alexăndrenii.

Celelalte, şcoli, biserici, pieţe sunt iarăşi în număr cu soţ, câte în partea vălenilor tot atâtea şi în a delenilor şi încă aşezate în mod absolut simetric, pe aceleaşi străzi şi cu aceleaşi distanţe faţă de linia axei, aşa încât dacă am îndoi planul oraşului pe linia axei din lăţime, cu jumătatea delenilor peste a vălenilor, am observa că în mod exact cade stradă peste stradă, în toată lungi-

www.dacoromanica.ro

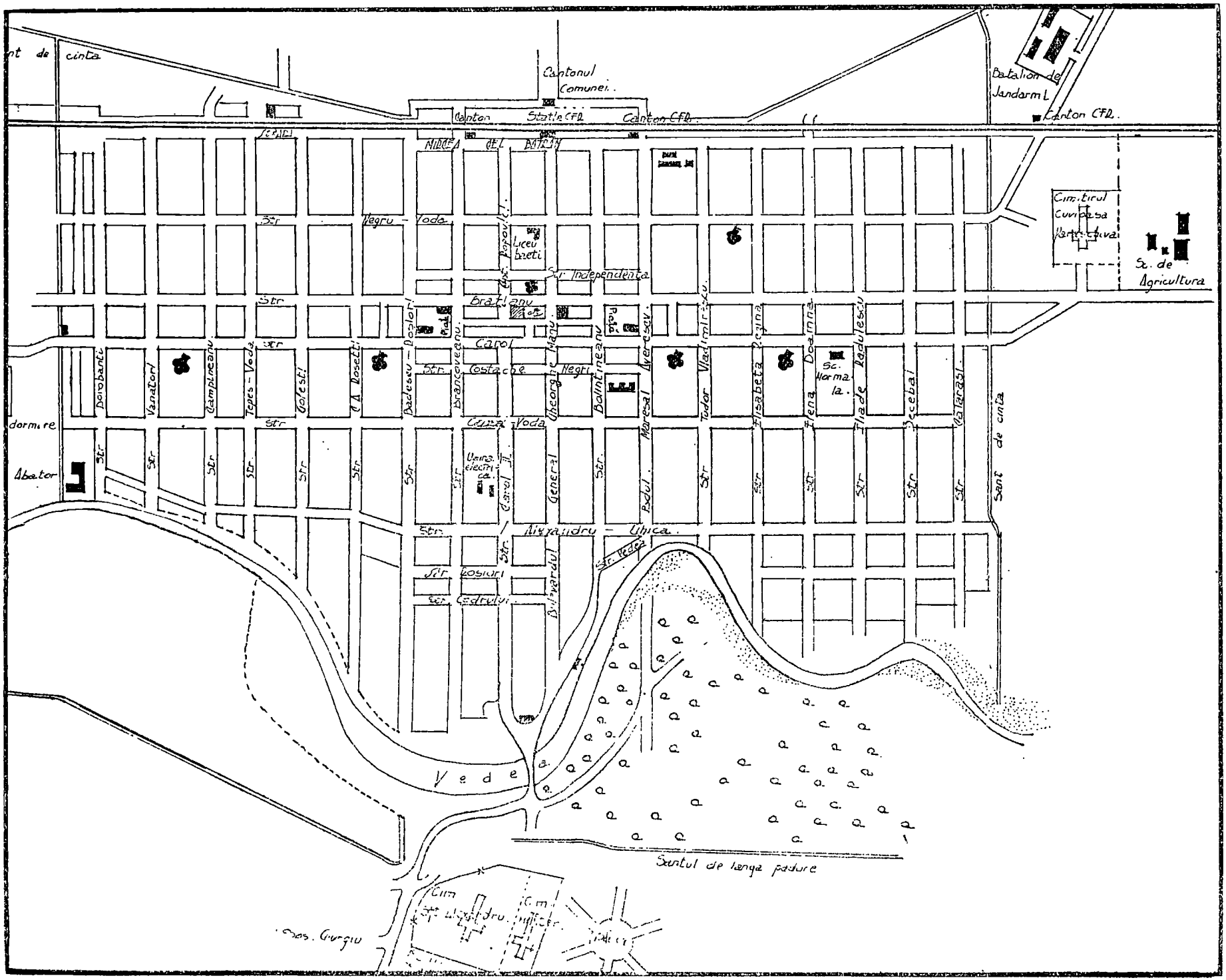

PLANUL ORAȘULUI ALEXANDRIA

www.dacoromanica.ro

SCARA 1:15000

mea lor, piață peste piață, biserică peste biserică, școală peste școală, etc. Excepție face numai liceul de fete, care fiind construit în timpul din urmă, când comuna nu mai avea locuri disponibile pentru simetrie, e așezat în partea vălenilor, mai aproape de mijloc, în comparație cu școala normală care e așezată la deal și mai depărtată de mijloc.

In modul acesta s'au așezat lucrările publice în această localitate, ca să se păstreze buna armonie între cetățeni, și ca să nu se considere unii mai avantajați ca alții.

Infățișarea generală a acestui oraș, văzut de pe dealul de N. E., zis al cimitirului, cu perfecta simetrie arătată până aci, este asemănătoare unei grădini de zarzavat, unde străzile aseamănă potecile, iar porțiunile dreptunghiulare cu casele și grădinile dintre străzi, aseamănă straturile.

Construcții

Ca construcții mai proeminente se pot remarca: catedrala, școala normală, liceul de fete, liceul de băieți, primăria, gara, 2 din școlile primare, hotel Iacovache, hotel Caracaș, vre-o 25 clădiri particulare cu magazine, ce dau aspect frumos străzii principale și mai departe, spre M. N. vest, regimentul de jandarmi. Toate acestea n'au mai mult ca un etaj. Altele, peste 150 magazine, fără etaj, sunt tescuite una lângă alta deoparte și de alta a străzii Carol I, cu fațade egale de 5 m. fiecare.

Alexandria numără ca la 3564 clădiri în total, cu 3581 gospodării, după recensământul din 1930. Din to-

www.dacoromanica.ro

talul clădirilor 75% sunt case micșoare, cuprinzând fiecare în mediu 2—3 camere, o sală și o bucătărie. Din acestea, 60% sunt clădite sau din pământ bătut între

O casa de agricultor.

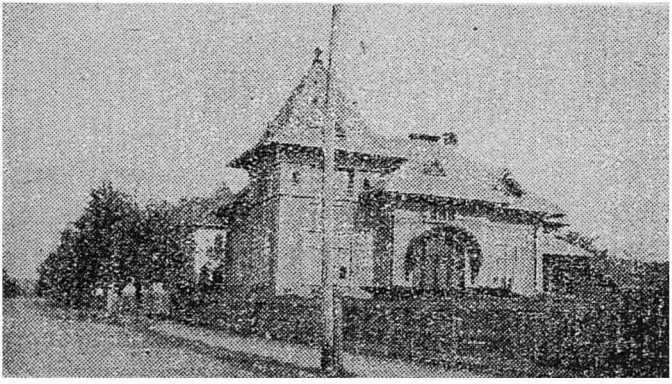

O casă lucrată în stil modern.

scânduri sau din paiantă, iar restul de 40% din cărămidă.

Cota cealaltă de 25% a clădirilor considerate mari,

www.dacoromanica.ro

sunt făcute din cărămidă. Şi clădirile mari ca şi cele mici sunt acoperite cu tablă de fier, în afară de cele

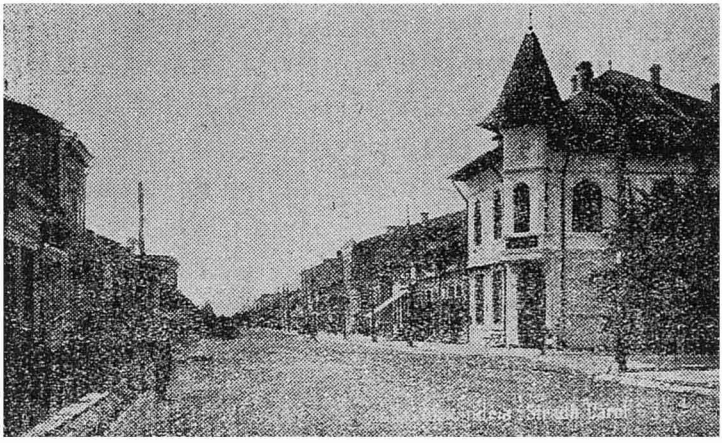

Strada Carol I.

Strada Carol I.

construite în ultimul timp, în stil românesc, care sunt acoperite cu ţiglă.

www.dacoromanica.ro

Planul caselor mici e aproape unic: sala între cele două camere sau trei, în faţă prispa, iar în capul prispei la unele şi în fundul sălii la altele, bucătăria sau celarul. Se aseamănă mult cu cele dela ţară, atât numai că acestea din Alexandria sunt aşezate toate la stradă, spre deosebire de cele dela ţară, cari sunt în general depărtate de stradă.

Clădirile zise mari au felurite stiluri frumoase. Predomină însă stilul românesc.

Aproape toate casele Alexandriei au pe lângă ele şi câte o grădiniţă de flori sau de pomi, ceeaçe dau un aspect plăcut gospodăriilor. Cei ce se ocupă cu agricultura au întreg dichisul gospodăriilor plugăreşti ca şi la ţară, adică: în curtea mare, sunt aşezate deoparte pătulul, şopronul, coşarul ori grajdul, iar de altă parte, glugile de coceni, clăile de paie şi altele. In fund grădina.

Strada principală a oraşului, la început, a fost strada Fondatori, adică aceea care se întinde dela piaţa dela deal până la aceea dela vale.

In prezent, strada principală este strada Carol I ce transversează oraşul drept prin mijloc, în toată lungimea.

Numai $^1/_3$ din ea, adică mijlocul e comercial, restul câte $^1/_3$ de fiecare extremitate, au gospodării de mahala.

Paralel, apropiat cu aceasta şi tot numai mijloacele, mai au aşezări comerciale numai vre-o 2 străzi din lungime şi 2 din lăţime, formând astfel un nod comercial la centru.

Celelalte, câteva străzi din imediata apropiere a acestui centru, sunt presărate cu gospodăriile oamenilor mai bogaţi ai oraşului, iar restul, partea cea mare a oraşului, o formează casele mahalagiilor cari, aci, marea majori-

www.dacoromanica.ro

tate a lor sunt agricultori cu gospodării țărănești. Se poate zice dar, pe drept cuvânt, că Alexandria este un orășel așezat în mijlocul unui sat mare.

Una din lucrările publice ale orașului de care nu s'a vorbit până acum, fiindcă nu face parte dintre clădiri, e grădina sau mai bine zis grădiniţa publică, așezată în centru, lângă strada Fondatori și încadrată de catedrală, primărie și hală.

Deși este mică, deabia cât un teren de foot-ball, totuși este aranjată cu mult gust și îngrijită cu multă atenție, ceeace face ca să fie punctul cel mai de atracție atât al localnicilor, cât și al musafirilor.

Un alt punct de atracție e pădurea dela marginea de N.-E. a orașului, cu o suprafață de 15 ha. Ea se întinde dela marginea râului Vedea, până în poalele dealului de răsărit, ce se prelungește dealungul râului.

Nu e mare, dar e frumoasă, formată din stejari bătrâni, stufoși, umbroși și cu mai multe poene largi, din loc în loc.

Străzile, afară de vre-o 3—4 din centru, care de bine de rău tot au un fel de pavaj, celelalte au aspect de șosele. Se observă totuși că după ploi nu se fac mari noroaie, din pricina pământului nisipos, în schimb praful se ridică în nori groși după fiecare căruță, trăsură și mai ales automobil.

O impresie frumoasă face plantația de tei de pe trotuarele bulevardului general Manu, încât cine vine din spre gară spre centru, pe acest bulevard, are părerea că intră într'un oraș mare.

E de mirare că după cele descrise până aci, despre acest oraș, care nu poate fi pus în rândul celor negli-

www.dacoromanica.ro

război, au fost nevoiți să înapoeze și clopotele, pe cari văzând scris „Alexandria“ cu literă latină, le-a trimis la Alexandria în Italia, mai bine cunoscută de ei. Italienii au înțeles confuzia și le-a trimis în România. Astfel catedrala din Alexandria și-a recăpătat clopotele târziu, la vre-o câțiva ani după război.

---

www.dacoromanica.ro

ACTIVITATEA EDILITARĂ

Când un oraş are un astfel de plan, cum s'a arătat la punctul precedent, e lesne de înţeles că autorităţile comunale nu vor avea de îndeplinit o muncă prea mare, pentru întreţinerea sa şi totuşi oraşul în această privinţă lasă mult de dorit.

Având în vedere că fondatorii s'au mărginit numai la un plan minunat de simetric şi de frumos, fără să ţină socoteala şi de alte condiţiuni higienice, era de datoria tuturor edililor, ce s'au perindat dela întemeiere şi până astăzi, a se gândi serios şi la această parte, atât de importantă pentru viaţa locuitorilor. In direcţia activităţii edilitare şi aici, ca şi în mai toate oraşele ţării noastre, s'a avut în vedere mai întâi opera de împodobire, lăsându-se mai la urmă aceea de higienă.

Strămoşii noştri Romani făceau altfel. Ei, când întemeiau o localitate, se îngrijau mai întâi de partea higienică, aşa de ex.: îşi pavau străzile, îşi instalau canale de scurgere, precum şi din cele de adus apă potabilă, îşi construiau băi, etc. Ar fi fost potrivit ca şi Alexandrenii să fi urmat pilda Romanilor şi apoi ar fi avut timp să treacă şi la acţiunea de înfrumuseţare.

www.dacoromanica.ro

Opera aceasta, de asigurare a sănătăţii, priveşte în special, două lucrări de seamă:

1. Aducerea apei potabile printr'o reţea de ţevi, redusă deocamdată la strictul necesar;

2. O bună pavare a oraşului, care să ferească aierul, de praful înăbuşitor al zilei.

In prezent nu sunt pavate decât trotuarele a două

D-l Dr. C. Tyllo, primarul oraşului.

străzi: Carol şi Bulev, General Manu cu plăci de bazalt, dar necomplect şi acestea. De puţin timp, s'a început şi pavarea cu granit a str. Carol I, pe porţiunea dela şc. Nr. 1, şc. Nr. 2, sub primariatul d-lui dr. C. Tyllo.

Alte două străzi centrale au un pavaj rudimentar din pietriş bătut. Celelalte au aşternuturi de şosele.

In condiţiunile acestea se poate înlocui pavajul printr'o stropitoare a primăriei, care să potolească doar praful străzii principale pe un timp scurt şi pe distanţă

www.dacoromanica.ro

de 1 km., adică dela şcoala din spre nord până la aceea din spre sud?

Se poate înlocui lucrarea aducerii apei cu vre-o 4—5 sacagii ai primăriei, care să aducă cu abonament locuitorilor mai cu stare, apă dela 'o cişmeluţă de sub dealul de peste Vedea? Nu.

In seama edililor de astăzi şi de mâine ai oraşului, cade sarcina de a se îngriji şi a înfăptui cu toată seriozitatea, aceste două lucrări mari, pentru cari vor fi pomeniţi în vecii vecilor, de fiii şi urmaşii Alexandriei.

* * *

Cea dintâi lucrare edilitară a acestui oraş a fost un şanţ, săpat în jurul terenului, pe care avea să se întindă gospodăriile, spre a nu mai trece vitele vecinilor la păscut. A fost executată în anul 1838 şi s'a plătit cu 670 lei vechi.

In ce priveşte localurile publice, se poate zice, cu drept cuvânt, că edilii au fost cu mai multă atenţie, aşa de pildă:

Catedrala din centrul oraşului, cu frumoasa-i arhitectură şi împodobire, atât interioară cât şi exterioară, în dimensiunile atât de suprafaţă cât şi de înălţime în care este lucrată, predomină oraşul şi întreg ţinutul, până în depărtări. A început a se clădi în anul 1875 şi s'a terminat în anul 1896, sub primariatul lui D. Angelescu.

Primăria, pe strada gării, vis-à-vis de grădina publică, proectată de primarul Şt. Mândreanu, s'a construit în anul 1908, sub primariatul lui Iancu Eliade.

www.dacoromanica.ro

Proectul era a fi cu etaj, dar şi aşa este destul de mare şi frumoasă.

Cele două localuri de şcoală primară de pe strada Carol I: unul aşezat la M.-N. de piaţa de sus şi altul la M.-Z. de piaţa de jos, cu aceleaşi dimensiuni, acelaş tip şi acelaş stil. Sunt construite în anul 1897, sub primariatul lui D. Angelescu şi fiecare cuprinde sub acelaş acoperământ şi şcoală de băeţi şi de fete. Intre

Catedrala şi str. Principele Nicolae.

clădirile Alexandriei acestea apar măreţe şi dau un frumos aspect oraşului.

Hala de alimente e aşezată pe str. A. Văcăreanu. vis-à-vis de catedrală, construită sub primariatul lui Bădescu-Roşiori. Deşi are un aranjament gospodăresc, ca construcţie, nu e bine aşezată lângă grădina publică, ceeace face să strice o parte din farmecul acestui loc de recreaţie.

www.dacoromanica.ro

Grădina publică, aşezată vis-à-vis de Catedrală, e construită în anul 1913, sub primariatul d-lui G. Ionescu-Firlea.

Uzina electrică. Mai de mult era adăpostită într'o casă particulară. In prezent are local propriu, construit în anul 1928 din temelie, pe str. Carol II, sub primariatul

Primaria.

D-lui G. Ionescu-Firlea. Motorul are 220 H. P. putere.

Odinioară, lumina numai partea centrală a oraşului. Dela 1930, sub primariatul D-lui A. Mincu, reţeaua s'a întins peste tot oraşul.

Băile populare sunt aşezate pe str. Carol II, lângă uzină. S'au construit în anul 1910, sub primariatul lui A. Văcăreanu.

Liceul de băeţi, pe bulevardul gării (Gen. Manu) construit în anul 1913, sub primariatul lui Anton Văcăreanu. I s'a adăugat aripa din stânga, în anul 1927,

www.dacoromanica.ro

director fiind D-l C. Banu, profesor. Aceasta s'a făcut din fondurile comitetului şcolar.

Judecătoria de ocol urbană, este aşezată în piaţa dela vale. E construită în anul 1914 sub primariatul A. Văcăreanu. Judecătoria mixtă e adăpostită într'o casă închiriată.

Spitalul, aşezat pe strada Vedea, lângă Vedea. Are

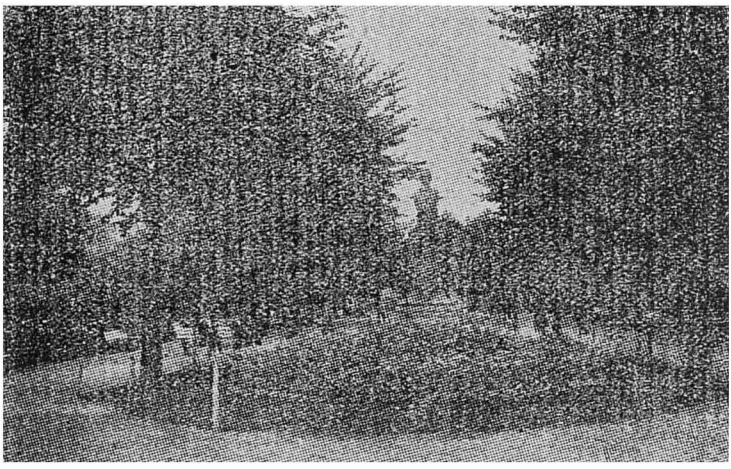

Grădina publică.

local amenajat dintr'o casă particulară cumpărată de Primărie.

Abatorul e aşezat la marginea de miază-zi şi răsărit a oraşului.

Oraşul mai posedă 2 pieţe mari de formă patrată de câte 3/4 ha fiecare, aşezate ambele pe strada principală, str. Carol I, una în partea de M.-N. a oraşului şi alta în partea de M.-Z. 1 km. distanţă între ele. Servesc pentru târgurile ce se fac Vinerea. Primăria

www.dacoromanica.ro

a arătat cam în totdeauna puţin interes în ce priveşte curăţenia lor.

Oborul de vite, aşezat la marginea de Est a oraşului, spre Vedea. Serveşte pentru târgul săptămânal de vite.

Tot primăria a ajutat în anul 1923 cu suma de 900.000 lei, pentru clădirea şcoalei normale de băeţi,

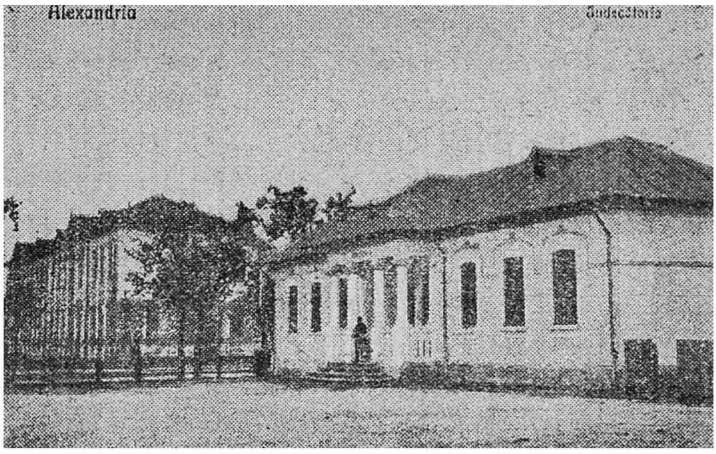

Şcoala primară Nr. 2. Judecătoria.

sub primariatul lui Alex. Macavei. Inaugurarea acestei şcoale s'a făcut în toamna anului 1923, cu mult fast, sub direcţiunea regretatului director, Dumitru Enescu-Stâlpeni, fiind de faţă la această inaugurare şi D l Prof. Dr. C. Anghelescu, ministrul Instrucţiunii din vremea aceea.

Poşta şi *Percepţia* funcţionează în localuri închiriate.

Poliţia e adăpostită în localul primăriei.

www.dacoromanica.ro

Celelalte clădiri publice sunt construite fără ajutorul primăriei, din colecte şi fonduri obţinute din alte părţi.

Din acestea fac parte :

Liceul de fete, construit în anul 1923, în piaţa dela vale. Primăria a dat numai terenul, 1 ha. Iniţiativa construcţiei a luat-o D-l Prof. C. Gâdea şi D-l Doctor I. Levy, ajutaţi materialiceşte prin împrumut, de D-l A. Brătescu industriaş, M. Capră, proprietar şi alţi negustori. Intreg costul s'a achitat prin donaţiile elevelor. A costat suma de 1.890.000 lei. A dat mult concurs şi D-na directoare Elena Curpen.

In timpul din urmă, i s'a mai adăugat o aripă din fondurile comitetului şcoalei. Aceasta s'a făcut prin iniţiativa D-nei directoare E. Curpen şi a comitetului şcolar, în anul 1930 şi a costat suma de 910.000 lei.

Monumentul Eroilor. Este aşezat la intrarea principală a grădinii publice, în str. A. Văcăreanu. Iniţiativa a fost luată de D-nii C. Gâdea profesor şi I. Ionescu judecător, în anul 1922, strângând primul fond prin colectă.

Distinsul sculptor Măţăuanu a executat soclul din piatră. Pe feţele laterale, patru bazoreliefuri de bronz, închipuie scene din războiul cel mare. In timpul din urmă, s'a executat şi soldatul monumentului, din bronz, de către sculptorul Spiridon Georgescu şi astfel s'a complectat, în anul 1933. Nu e desvelit nici astăzi.

Cazarma regimentului de jandarmi, e aşezată afară din oraş, în partea de M. N. şi V.

Construirea clădirii s'a început în anul 1907. Din

www.dacoromanica.ro

cauza răscoalei, lucrarea s'a întrerupt, dar s'a terminat mai târziu, în anul 1909, având destinaţia a fi spital comunal, ci nu cazarmă. In anul 1909, Alexandrenii cerând cu mai multă insistenţă ca altădată, a se aduce şi în o-

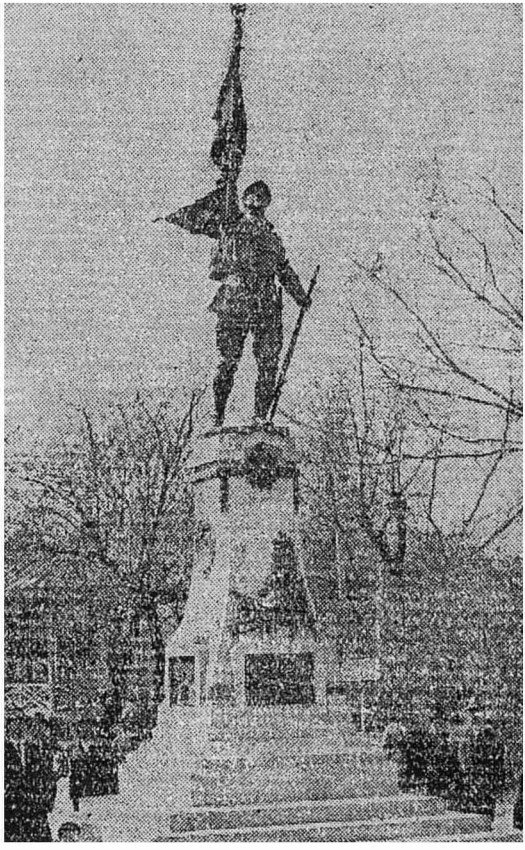

Monumentul eroilor.

raşul lor armată, comandamentul militar a detaşat un batalion din regimentul 20 infanterie, sub comanda d-lui căpitan Caracaş, în prezent general în retragere.

www.dacoromanica.ro

Comuna a oferit ca local de cazarmă, clădirea ce tocmai atunci se terminase, dar fiind prea mică pentru acest scop, s'au mai construit încă 2 pavilioane.

In anul 1910, d-l maior Negru Atanasie, în prezent general în retragere, a luat comanda batalionului detaşat. D-sa a fost unul dintre cei mai activi comandanţi ai acestei unităţi, luând măsuri a se construi fântâni de apă, în curtea batalionului, bazine şi instalaţii de ţevi, pentru aducerea apei în interiorul localului, un bazin de ciment, pentru scăldatul soldaţilor, transformând în cele din urmă toată curtea într'un frumos parc. Tot d-sa a activat mult ca vice preşedinte în societatea naţională „Liga Culturală".

Astăzi, în această cazarmă e adăpostit reg. de jandarmi No. 8 sub comanda d-lui lt.-colonel Georgescu M.

O altă frumoasă iniţiativă a edililor a fost şi sădirea teilor, pe marginea trotuarelor bulevardului gării, cari formează o alee încântătoare. Aceasta s'a executat în anul 1897, sub primariatul lui D. Angelescu. Ar fi fost bine ca astfel de copaci să se pună pe toate străzile oraşului. Ar fi constituit şi o podoabă a străzilor şi un mijloc de curăţire a aerului.

Podul de fier peste Vedea, aşezat la marginea de răsărit a oraşului, s'a construit în anul 1906, pe patru picioare de piatră, sub primariatul d-lui Gh. Ionescu-Firlea.

Oraşul are şi o secţie de pompieri militari, cari au înlocuit pe pompierii civili de odinioară, plătiţi de comună.

Cimitirele. Oraşul mai posedă şi 3 cimitire. Cel mai mare este cimitirul central „Sft. Alexandru". E aşezat pe dealul ce se întinde spre răsărit de podul de fier. Alături de acesta e şi cimitirul militar.

www.dacoromanica.ro

Aproape de şcoala de agricultură, e cimitirul „Cuvioasa Paraschiva", iar spre S. E., în apropiere de abator, e cimitirul „Sfânta Adormire".

* * *

Trecând o privire generală asupra activităţii edilitare, dela început până la război şi comparând-o cu activitatea de după război, se poate trage concluzia, că după război activitatea edilitară a Alexandriei, a fost

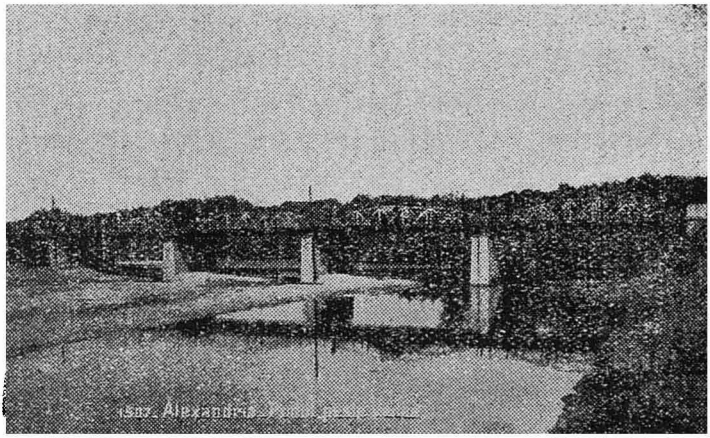

Podul de fier peste Vedea.

într'o complectă lâncezeală. Autorităţile comunale, ce s'au perindat de atunci până în prezent, au avut o activitate atât de redusă pe latura, edilitară, încât prea puţine şi de mică importanţă înfăptuiri se pot remarca.

De vre-o trei ani încoace însă, pare că a început o oarecare înviorare, în direcţia gospodărească a comunii.

Cei ce trăesc în Alexandria simt mai bine aceasta. Cei ce trăesc departe de Alexandria, citesc pe ici, colea, câte o relevare.

www.dacoromanica.ro

Iată de exemplu, ce scrie în gazeta „Speranţa“ (Nr. 49—50) din Alexandria, într'un fragment, d-l D. H. C. despre cele ce vede, ce simte necesar a se înfăptui şi ce prevede în viitorul oraşului, pe tărâmul edilitar. Articolul e intitulat: „*Centenarul oraşului*“.

„Dela regretatul primar care a fost „Anton Văcă-„reanu“, a trebuit să treacă atâţia ani, pentru a mai „vedea ceva înfăptuindu-se. Aproape ajunsesem la con-„vingerea, că trebuie să aşteptăm împlinirea unui secol, „spre a vedea ceva realizat, pentru acest oraş.

„Monumentul şi-a căpătat în sfârşit „Dorobanţul“ „a cărui lipsă îndelungată, dedea loc la diverse spirite, „pe seama celor ce neglijase a-l aduce şi fixa soclului, „ce-i fusese părăsit.

„Intrarea principală a grădinii, prin modificările „suferite, capătă o înfăţişare mai occidentală, iar grădina „cu timpul, prin prelungirea ei pe locul actualei hale şi „poate chiar până în faţa localului liceului de fete, va „căpăta aspectul unui agreabil bulevard. Se fac în sfârşit „reparaţii trotuarelor din bulevardul General Manu, care „aşa cum se afla mai ieri, de multe ori, noaptea, pre-„zenta un pericol pentru pietoni, prin eşiturile datorite „rădăcinilor pomilor, cât şi gropilor existente, mai la „fiecare pas. Centrul oraşului, dintre cele două şcoli „primare, prin pavajul ce se face, va fi ferit de aci „înainte de norii grei de praf care-şi faceau loc pe „mărfurile şi în plămânii negustorilor din partea locului.

„Odată opera de construcţii fiind începută, ea nu „se va opri aci şi oraşul nostru va vedea în curând, „ridicându-se o monumentală clădire, pentru înlocuirea „actualei hale, iar construirea câtorva guri de apă în

www.dacoromanica.ro

„diverse locuri, pentru o mai grabnică alimentare a „pompelor, în caz de incendiu, găsesc că ar trebui să „nu sufere întârziere.

„Activitatea „Ateneului Cultural", îţi dădea speranţa „unei noui înfăptuiri, dar fondurile strânse sunt prea „mici, pentru ridicarea unui palat al său. Lipsa acestuia „se resimte prin izolarea oraşului nostru, de tot ceea ce „putem numi artă şi ai căror artişti dau preferinţă ora- „şelor ce au locaşuri primitoare pentru ei.

„In ceea ce priveşte pădurea din apropierea ora- „şului, cu oarecari îmbunătăţiri aduse din an în an, s'ar „putea transforma cu timpul, într'un parc de cea mai „mare utilitate pentru orăşeni. Intrărilor în oraş, ar „trebui să li se acorde o mai mare importanţă, amena- „jându-se drumurile şi terenurile înconjurătoare. Casele „ţigăneşti, din capătul străzii Carol al II-lea, prin aşe- „zarea lor neregulată, prin gunoaiele veşnice, curţile „fără garduri, dau impresia unei mocirle, în mijlocul „unui parc. S'ar fi putut în fiecare an expropria şi a- „şeza în partea de E. sau V. a oraşului, ridicându-li-se „în schimb case tip şi higienice. Deasemenea şoseaua „ce poartă numele M. S. Regelui, dacă nu se poate „alinia până în dreptul podului, se va putea cel puţin „ridica în fiecare an, prin împietruire şi acoperi totdeo- „dată şi gropile existente, căci este drumul pe care va „trece în curând M. S. Regele Carol al II-lea.

„Toate cele de mai sus, înfăptuindu-se mai curând „sau mai târziu, poate peste două secole, se vor agita „din nou edilii şi vom avea realizată şi canalizarea.

„Se va sărbători deci, centenarul oraşului şi se vor „observa noui lipsuri".

---

www.dacoromanica.ro

STAREA SANITARĂ

După descrierea ce s'a făcut la capitolele mai dinainte, asupra planului şi înfăţişării acestui oraş, s'ar putea bănui, de departe, că trebuie să aibă o situaţie sanitară cel puţin mulţumitoare. Bănuiala aceasta ar avea oarecare temei, dacă am face abstracţie de terenul pe care s'a pus fundamentul.

Se ştie de orişicine, că numai o casă când vrei să-ţi faci, alegi un teren mai sus, ca nu cumva când sapi temelia să dai imediat de apă; dar când aşezi un oraş cu câteva mii de case?!

Şi totuşi, la înfiinţarea acestui oraş, partea aceasta, atât de importantă, nu s'a avut în vedere. S'a aşezat dela început, pe un loc prea jos şi dacă o mare parte din căsuţele plugarilor nu sunt igrasioase, se întâmplă pentru că acestea sunt construite ori din paiantă, ori din gard şi lipite cu lut, cum se fac în multe părţi şi pe la ţară, ori din pământ bătut între scânduri, construcţii fără temelii adânci în pământ. Toate casele ce sunt clădite însă din cărămidă, cu temeliile în pământ, sunt igrasioase şi cu pivniţi umede sau pline de apă, în timpul ploilor mai îndelungate. Sistemele perfecţio-

www.dacoromanica.ro

nate de astăzi, prin care se izolează dela început umezeala temeliilor, vor veni şi în ajutorul Alexăndrenilor, înlăturându-se astfel acest destul de mare neajuns.

Dintr'un alt punct de vedere, această aşezare a oraşului e şi mai nesănătoasă, întreţinând o continuă primejdie, prin aceea că lipseşte pe locuitori de o apă bună şi higienică, de băut, condiţia cea mai de căpetenie chiar numai a aşezării unei stâne de oi, când e hotărîtă să sălăşluiască mai mult timp pe un loc.

Cine nu ştie că o apă bună de băut se găseşte în adâncimile pământului? Apa de băut a oraşului Alexandria se găseşte la 1,50 m. adâncime, cel mult 2 m., aşa încât, apele ploilor, care spală faţa pământului de atâtea infecţii, neavând un strat gros de filtrare, se scurg după puţin parcurs prin pământ, deadreptul în stratul de apă de băut, care se scoate fie cu pompe, fie cu găleţi, din fântâni. La gust e sălcie şi neplăcută, iar în timp de ploi continue, e gălbuie la culoare, ba chiar încărcată de mici fiinţe înnotătoare, ce se văd şi cu ochiul liber. Pe lângă cele arătate, e şi calcaroasă. Apa aceasta e băută de mai mulţi de trei sferturi din locuitorii oraşului. Ceilalţi au posibilitatea să bea o apă mai higienică şi mai plăcută la gust, dacă plătesc să li se aducă cu sacaua, dela cişmeaua de sub dealul de dincolo de Vedea.

Un alt neajuns mare, ce dăinuie dela începutul înfiinţării acestui oraş, este praful străzilor.

Intr'adevăr, aci praful străzilor, în timp de primăvară, vară şi toamnă, formează adevăraţi nori groşi şi înăbuşitori, ce se înalţă mai ales vara, în slăvile cerului. Cine priveşte spre oraş de pe dealul cimitirului, în timp-

www.dacoromanica.ro

de vară, spre seară, abia mai zăreşte casele şi pomii din pâcla aceea groasă de praf, ce deabia se risipeşte spre miezul nopţii, pentru ca a doua zi, să înceapă iar.

Şi primejdia apei nesănătoase ca şi primejdia prafului s'ar curmà în total, sau cel puţin ameliora, dacă edilii oraşului s'ar gândi mai serios la stăvilirea acestor rele, ce fac atâtea ravagii în sănătatea locuitorilor, dintre care mulţi sunt atinşi de tuberculoză, sau au un teren foarte favorabil acestei primejdioase boale, prin debilitarea organismului de frigurile palustre.

Aproape că nu e săptămână din an să nu vezi pe străzile oraşului dric alb cu brad, ducând un tânăr sau o tânără pe „Coasta de Azur", cum zic Alexandrenii în glumă, adică la cimitirul ce e aşezat pe deal. Cei mai mulţi din aceştia sunt victimile tuberculozii, care seceră fără milă în mediu 50—60 tineri anual, ceea ce e prea mult în comparaţie cu populaţia.

Statistica următoare scoate în evidenţă aceasta:

Anul	Totalul deceselor	Cazuri de tuberculoză	Fracţia ce reprezintă din N-rul deceselor	Nr. cazurilor la % decese
1924	336	64	1/5,2	19
1925	294	49	1/6	16,6
1926	264	59	1/4,5	22,3
1927	357	49	1/7,3	13,7
1928	312	56	1/5,5	17,8
1929	341	59	1/5,8	17,3
1930	336	61	1/8,4	18,1
1931	307	79	1/3,9	25,7
1932	346	69	1/6	19,9
1933	276	43	1/7,2	15,6

www.dacoromanica.ro

Diagrama următoare concretizează şi mai bine.

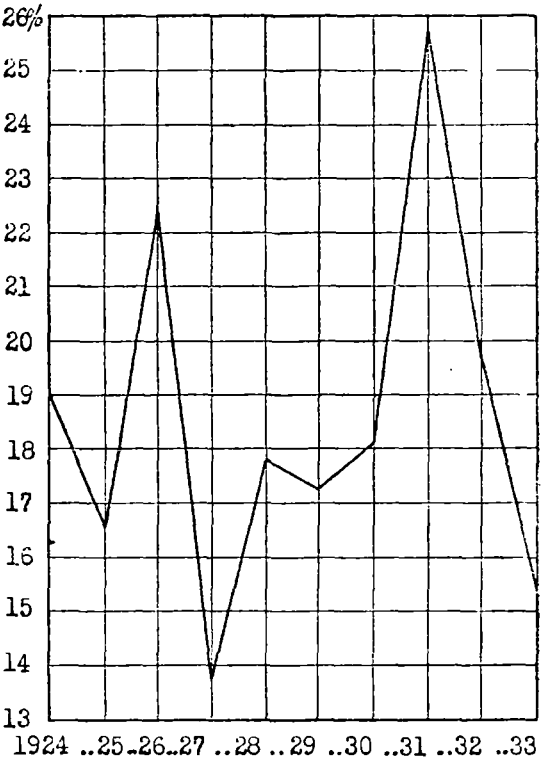

E neexplicabil cui se datoreşte scăderea bruscă a deceselor de tuberculoză în, anii 1932 şi 1933.

Graficele ce urmează la pag. 76, arată raportul deceselor de tuberculoză, faţă de totalul deceselor, în perioadele cincinale 1924—1928 şi 1929—1933.

Cu aceste procente, de tuberculoză, Alexandria trece în rândul al III-lea pe ţară, după Vijniţa şi Baia Sprie şi în rândul I-iu pe Muntenia.

Până aci s'a aratat această tristă situaţie numai prin cifre şi grafice. Mai departe se arată prin starea

www.dacoromanica.ro

desnădăjduită a unui bolnav de tuberculoză, cetăţean al oraşului, care publică în 1924, în gazeta: „Datoria socială" petiţia făcută de el însuşi, D-lui ministru Victor Antonescu, cu rugămintea următoare:

Domnule Ministru,

Oraşul Alexandria actualmente în plin progres ar putea deveni într'un viitor apropiat — un centru de cultură naţională — însă în situaţia ce dăinueste azi e menit a înscri un punct negru — pe harta ţării noastre — fiind unul din focarele cele mai mari de tuberculoză şi pe care continuăm al alimenta.

Un singur gest al D-stră ar putea schimba în mod simţitor situaţia de azi, redând atâtor familii desnădăjduite existenţa, celor suferinzi însănătoşirea, iar ţării, energii ce astăzi lâncezesc.

Copii noştrii ce în curând ar urma să îmbrăţişeze diferite cariere: Medicina, Drept, Inginerie, Comerţ, Industrie sau orice ramură de activitate — spre progresul şi fala Ţării Româneşti — sunt ameninţaţi în desvoltarea lor fizică şi astfel să candideze la situaţia de suferind, al cărui diagnostic trist este **Tuberculoza,** *boala aceia ce nu iartă, ducând în mormântul rece tot ce avem mai de valoare, tot ce avem mai scump pe acest pământ.*

Primul pas, în combatere după avizul d-lor Medici ar fi canalizarea (aducerea unei ape potabile), iar în cazul că situaţia permite, se impune înfiinţarea imediată a unui dispensariu cu îngrijiri şi sfaturile de igienă la domicilin, cum este prevăzut în programul — Societăţii de Profilaxia Tuberculozei — iar rezultatele nu vor întârzia să să se producă.

In această situaţie solicităm intervenţia şi concursul D-stră preţios, pentru care cetăţenii vă vor fi recunoscători, urându-vă viaţă lungă spre a conduce mai departe destinele ţării noastre.

Har. N. Rădulescu

Dar dacă apa şi praful pot fi socotite ca nişte mizerii ale naturii, Alexandria, din punct de vedere sanitar,

www.dacoromanica.ro

mai are de suferit şi alte neajunsuri şi e regretabil că provin din cauza delăsării locuitorilor.

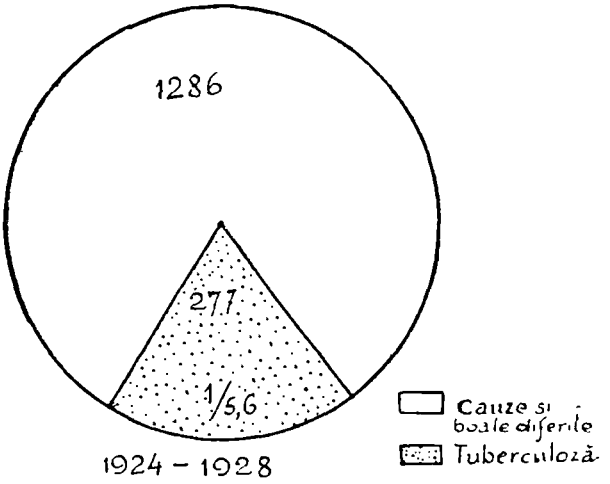

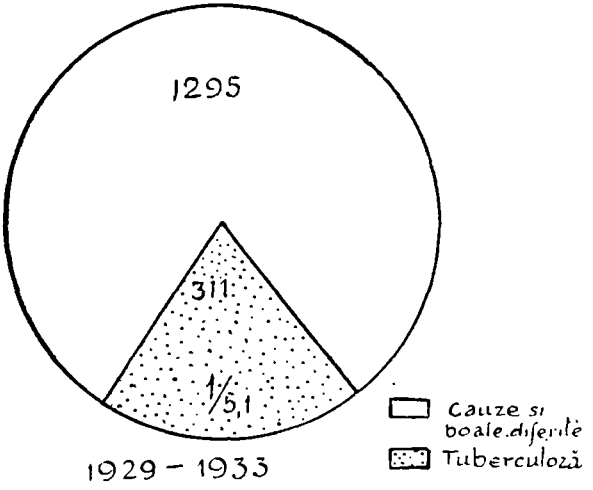

Dintre acestea se remarcă o pâine rău fabricată în brutăriile Alexandriei,

Da. Tocmai aci, în mijlocul celor mai frumoase

www.dacoromanica.ro

grâne ale ţării româneşti, mănânci o pâine făcută dintr'o făină negricioasă, necernută bine, necoaptă, acră, amintind pâinea care se dedea soldaţilor în timp de război.

Ca adăugire acestor neajunsuri, este ignoranţa multora, cari în cazuri de boli izolate sau de epidemii, se caută cu descântece, cu babe, ceeace agravează starea sanitară a oraşului.

După câte se vede, nu sunt de neglijat primejdiile ce pândesc sănătatea. locuitorilor acestei localităţi. Acum înţelegem de ce Alexandria, cu o populaţie de 17.198 locuitori, are patru farmacii şi toţi farmaciştii fac bune afaceri şi sunt bogaţi.

Singurele, străzile largi, care se pot aerisi bine şi numeroasele grădiniţe ce însoţesc fiecare casă, putem spune că constituesc însuşiri ce vin să redreseze întrucâtva, starea sanitară a oraşului.

Cu oarecare bunăvoinţă, care să amintească pe aceea a întemeietorilor, ce au luptat şi au muncit cu atâta străduinie, aceste rele ar dispare, spre sănătatea şi fericirea Alexandrenilor.

In ceiace priveşte personalul medical al acestui oraş, dela întemeiere, se poate şti că cel dintâi medic comunal a fost Miloşi Andreievici, în anul 1837, fost medic de casă al regelui Miloş Obrenovici al Serbiei. Era plătit cu 980 galbeni pe an, fiind obligat să dea şi consultaţii gratuite săracilor.

La anul 1840, comuna mai angajă ca medic ajutor un evreu, Iancu Leon, plătit cu 1.860 lei vechi pe an. Au urmat apoi alţi medici între cari cei mai de seamă se pot remarca D-rii : Viciu, Mihail Lezeanu, Păuceanu, C. Marinoiu, Ciugolea, Căpitanovici, Ygrec, Ulieru, pre-

www.dacoromanica.ro

cum şi cei de astăzi D-rii Tr. Beca, I. Levi, C. Tyllo, V. Banu, Iliéscu, etc.

Spitalul. Moştenitorii Dr. Zobogzloi au vândut locaul, unde e astăzi spitalul, primăriei Aléxandriei, pe la anul 1875. A fost reparat în anul 1920—21, apoi în anul 1930 şi în 1933.

Are 34 de paturi. Intâiu acest spital a fost întreţinut de comună, iar din 1926 de judeţ. Medicamentele şi personalul sunt plătiţi de stat. Medicul şef al acestei instituţii e D-l Dr. Traian Beca, iar medicul oraşului, D-l Dr. Ioan Marinescu.

www.dacoromanica.ro

POPULAȚIA

Ziditorii acestui oraș au fost, după cum știm din istoric, refugiații orașluiu Șiștov, Bulgari, cari întemeiaseră ceva mai înainte, târgul Mavrodinului. Aceștia dar, împreună cu nemulțumiții proprietarului Zimnicii și cari și ei erau tot Bulgari negustori, refugiați tot dela Șistov, au fost cei dintâi locuitori ai orașului Alexandria,

Pela anul 1836, patruzeci de clăcași Români, din satul Șovărăști, 9 km. Nord-Vest de Alexandria, sunt primiți și ei să-și cumpere locuri pentru gospodării, în vatra noului oraș.

Acum populația Alexandriei începe să se împestrițeze, mai ales că după aceasta, au urmat și alte așezări ale Românilor de prin satele înconjurătoare. Aceștia erau atrași de avantajul că erau scutiți de dăjdiile și zilele de clacă ce se pretindeau prin regulamentul organic, locuitorilor din comunele așezate pe moșiile marilor proprietari. Printre Românii veniți din alte sate, erau mai mulți din aceia lipsiți de pământuri de muncă. Strămutându-se în Alexandrla, pe lângă că scăpau de angaralele impuse de regulament, găseau și teren de activitate. Ei aveau posibilitatea să-și câștige existența,

www.dacoromanica.ro

învățând o meserie, sau angajându-se ca vânzători pe la comercianți.

Trei ani după întemeierea orașului, la 1837, făcându-se prima numărătoare, s'a găsit că se așezase în Alexandria mai bine de 1.000 familii.

Colonia accasta bulgară, stabilită în Alexandria, a avut până în anul 1875, o înrâurire preponderantă în viața orașului.

Atât în viața socială cât și în cea publică, Bulgarii formau un element deosebit, în mijlocul poporului român. In școalele primare și în giunaziu prelegerile se făceau și în limba bulgară.

Immulțindu-se însă școalele române și înlăturându-se după 1875 limba bulgară, grație apoi și relațiunilor de înrudire și afacerilor de comerț și interese, precum și religiunii creștine ortodoxe, comună tuturor locuitorilor, procesul asimilației a urmat treptat, ceeace se dovedește din următoarele tablouri care arată populația Alexandriei, după recensământul din 1897.

Populația . 11.503 | Familii . 2.546 | Contribuabili . 2.110

Naționalități:

Români	9,774	Evrei	59
Sârbi	928	Germani	8
Bulgari	685	Austro-Ungari . . .	22
Greci	26	Alte neamuri	11

E surprinzător că în acest recensământ apar deodată 928 de Sârbi, când nu s'a vorbit nimic de ei până acum. Explicația e aceasta: Pe vremea aceea, ca și acum Sârbii și Bulgarii, pentru că vorbeau limbi asemănătoare, se confundau. Și astăzi, pe unele locuri, Bulgarii sunt

www.dacoromanica.ro

luaţi drept Sârbi şi invers. Recenzorii de pe atunci erau încă oameni mai simpli, care nu căutau origina precis şi se mulţumiau numai cu ceeace credeau ei despre oamenii care vorbeau o limbă ce n'o puteau distinge dacă e bulgară sau sârbă. Aşa dar cei 928 de Sârbi nu sunt decât tot Bulgari, fiindcă nu se cunoaşte până astăzi în Alexandria, după nici un document, vre-o aşezare de Sârbi în număr aşa de mare.

După religiuni:

Ortodoxi.	11.413	Protestanţi . . .	2
Catolici	2	Mozaici	59

Procesul asimilaţiei s'a continuat în anii următori, cu aşa mare repeziciune, încât în anul 1900, avem după o statistică de născuţi după naţionalităţi, următoarele cifre:

Români	483	Bulgari	9
Unguri	1	Fără protecţie	4

Pentru a urmări mai departe creşterea populaţiei acestui oraş, şi naţionalizarea fondatorilor, expun mai jos rezultatele recensământului din 1899.

După religiuni:

Populaţia stabilă 13.620 | Bărbaţi 6.889 | Femei 6.731

Ortodoxi	13.130	Protestanţi	7
Mozaici	234	Mahomedani	100
Catolici	149		

După cetăţenie:

Români	12.838	Greci	62
Austro-Ungari . .	166	Italieni	9
Bulgari	165	Sârbi	2
Francezi	7	Turci	4
Evrei	234	Alte neamuri . . .	3
Germani	3	Nesupuşi nici unui stat	39

Total . . . 13.620

www.dacoromanica.ro

Numărul familiilor compuse din :

1 pers.	352	5 pers.	452	9 pers.	63
2 „	604	6 „	366	10 „	27
3 „	603	7 „	236	11 „	8
4 „	534	8 „	127		
		Total . .	3.372		

Se observă o creştere foarte mare a populaţiei dela 1897 la 1899, cu un plus de 2.207 suflete.

Se mai observă deasemeni apariţia a 100 mahomedani. Aceştia nu sunt altceva decât ţigani costorari, cari cu meseria lor s'au înfiltrat în oraş, nu toţi deodată, ci treptat, în mai multe serii.

Ca să ne dăm seama mai bine de mişcarea populaţiunii acestui oraş, voiu da mai jos un tablou de natalitatea şi mortalitatea constatată într'un timp mai îndelungat, 1896—1908.

Născuţi				Morţi			Exced. naşteri		
Anul	B.	F.	Total	B.	F.	Total	B.	F.	Total
1896	291	271	562	224	201	425	67	70	137
1897	268	292	560	227	179	406	41	113	154
1898	267	272	539	191	184	375	76	88	164
1899	303	271	574	234	199	433	69	72	141
1900	269	228	497	202	194	396	67	34	101
1901	282	278	560	191	183	374	91	95	186
1902	263	258	521	233	233	466	30	25	55
1903	268	292	560	208	182	390	60	110	170
1904	277	319	596	221	163	384	56	156	212
1905	255	252	507	228	222	450	27	30	57
1906	297	267	564	208	179	387	89	88	177
1907	289	294	583	255	214	469	34	80	114
1908	258	235	493	276	240	516	18	5	23

www.dacoromanica.ro

Pentru a se evidenţia şi sentimentul de familie al acestor locuitori gospodari şi paşnici, se va arăta în tabloul următor, numărul căsătoriilor pe acelaş timp dela 1896—1908, precum şi al divorţurilor.

Căsătoriţi:

1896 . 114	1901 80	1905 . 112
1897 . 82	1902 . 140	1906 . 109
1898 . 88	1903 . 111	1907 . 150
1899 . 87	1904 . 145	1908 . 114
1900 . 68		

Divorţaţi:

1896 . —	1901 . 1	1905 . 7
1897 . —	1902 . 2	1906 . 3
1898 . 6	1903 . 6	1907 . 13
1899 . 4	1904 . 3	1908 . 15
1900 . —		

Din numărul relativ mare al căsătoriilor, în acest timp, când oraşul avea între 11.000—14.000 locuitori şi din numărul infim de mic al divorţurilor, putem constata, tocmai ce arătăm mai sus, dragostea de familie ce o au locuitorii Alexandriei.

Populaţia oraşului în anul 1909 era de 14.767 loc., iar în 1910 s'a înregistrat de 14.944 loc.

Până la anul 1912, populaţia acestui oraş încă e în creştere mai mare faţă de celelalte oraşe ale judeţului, ceeace face ca la recensământul anului 1912, Alexandria să se găsească a fi, după populaţie, cel mai mare oraş al Teleormanului.

După recensământul din 1912:

Populaţia stabilă . . 15.785 | B. . 8.065 | F. . 7 720
Populaţia flotantă . . . 47
Clădiri locuite . . 2.867 | nelocuite . . 248
Menaje . . . 3.439

www.dacoromanica.ro

In tabloul următor se arată mişcarea populaţiei dela 1918—1933, astfel:

Anul	Căsătorii	Divorţaţi	Divorţ la % căsătoriţi	Născuţi	Morţi	Excedent natural
1918	98	4	4,08	270	1020	—750
1919	88	3	3,4	563	662	— 99
1920	172	4	2,3	404	501	— 97
1921	158	8	5	548	462	86
1922	165	10	6,	557	401	156
1923	158	5	3,16	558	489	69
1924	162	10	6	650	408	242
1925	120	5	4,16	561	425	136
1926	124	7	5,6	583	368	215
1927	141	11	7,8	525	455	70
1928	135	8	5,9	545	420	125
1929	135	9	6,7	526	460	66
1930	111	8	7,2	551	413	138
1931	115	9	7,8	502	398	104
1932	137	5	3,64	613	432	181
1933	105	5	4,76	518	334	184

In anul 1914, populaţia se urcă la 16.087 loc. iar în 1915, la 16.306 loc.

O perioadă de scădere a populaţiei, o avem în anii 1918, 1919. Aceasta din pricina războiului care a nimicit o bună parte din tineretul oraşului, prin aceea că ostaşii luptători ai judeţului Teleorman şi deci şi ai Alexandriei, au murit în război nu numai de glonţ, ci foarte mulţi şi de tifos exantematic. Regimentul 20 inf. Teleorman, a înregistrat numai de tifos exantematic, aproape 1.400 oameni pierdere. Ca o urmare a acestei mortalităţi, natalitatea, imediat după război, a fost cu mult mai redusă. Aceasta am avut ocazia s'o observ

www.dacoromanica.ro

personal, la şcoala la care funcţionam, unde în anul 1924, numărul copiilor înscrişi în cl. I-a a scăzut la 3/4 în comparaţie cu anul precedent, iar în toamna lui 1925 a scăzut sub jumătate, încât a fost nevoie să se unească cl. I-a dela şcoala Nr. 3, unde funcţionam, cu cl. I-a a şcoalei Nr. 2 de băeţi. Tot aşa în toamna anului 1926, după care numărul şcolarilor în anii următori a început din nou să crească, aproape la coeficientul normal.

Mişcarea populaţiei, din ultimii 16 ani 1918—1934, nu diferă prea mult faţă de aceea dintre anii 1896—1908, în ce priveşte excedentul născuţilor, ceeace dovedeşte că Alexandria a avut o foarte rapidă creştere în populaţie până la anul 1899, când număra în total 13.620 locuitori, în timp de 65 ani, pe când de atunci până astăzi, adică în 35 ani, deabia a mai crescut cu 3.176 suflete.

Populaţia după religii în 1930

Ortodoxi	16.407	Mozaici	47
Greco-Catolici . .	12	Mahomedani . . .	242
Romano-Catolici .	33	Adventişti	37
Reformaţi . . .	13	Alte religiuni . . .	3
Luterani	2		

Total . . . 16.796

Aci se observă creşterea numărului ortodoxilor, faţă de anul 1899, precum şi al mahomedanilor care sunt reprezentaţi prin ţiganii dela marginea oraşului; în schimb se observă o mare descreştere a numărului catolicilor şi mozaicilor în proporţie de 4/5 fiecare.

www.dacoromanica.ro

Populaţia după naţionalităţi în 1930

Români	15.593	Sârbi	75
Unguri	31	Greci	27
Germani	10	Ţigani	924
Bulgari	55	Armeni	12
Evrei	42	Alte neamuri . . .	27

Total . . . 16.796

In acest tablou se vede o foarte mare creştere a ţiganilor, dela 100 în 1899, la 924. Cauza că în tabloul precedent, pe acelaş an, se arată numai 242 mahomedani, cari am spus că sunt ţigani, este că ceilalţi, până la 924, sunt creştinaţi.

Numărul familiilor în 1930 compuse din :

1 pers. 147	4 pers. 672	7 pers. 260	10—15 p. 68
2 „ 500	5 „ 558	8 „ 193	In spit. cazărmi internate . . 669
3 „ 664	6 „ 468	9 „ 59	

Total . . . 3.491

Comparând populaţia înregistrată în tablourile de mai jos, cu aceea a celorlalte oraşe din jud. Teleorman, tot pe 1930 :

Alexandria . . 16.770 loc.	T. Măgurele . . 10.476 loc.
Roşiori-de-Vede 11.445 „	Zimnicea . . . 8.901 „

observăm că Alexandria ca populaţie, este cel mai mare oraş al judeţului, deşi este cu mult mai nou ca celelalte. Aceiaş situaţie se menţine şi în 1933 :

Alexandria . . 17.198 loc.	T.-Măgurele . . 10.499 loc.
Roşiori-de-Vede 11.589 „	Zimnicea . . . 9.398 „

Raportată la km², această suprafaţă, revine câte 3.000 locuitori.

www.dacoromanica.ro

Din punctul de vedere al compoziţiei naţionalităţilor, şi religiunilor din care e formată populaţia acestui oraş, putem trage concluzia că în ambele priviri se constată că populaţia, Alexandriei este o masă omogenă, aproape compactă, de Români şi creştini.

97,7% creştini — 92,8% Români

O mică notă discordantă o fac ţiganii, prin numărul lor cel mai mare, dintre, naţionalităţile streine. Ei locuesc la periferia de M.-N. şi A., a oraşului, precum şi la açeea din R. în case mai mici, ruinate şi murdare.

O descreştere nejustificată este aceia a evreilor, cari dela 234 în 1899, scad la 42 în 1930.

O altă observare, demnă de remarcat, este faptul că în recensământul anului 1930, găsim 37 locuitori adventişti, cari nu existau acum 30 ani. Ei şi-au făcut o mică biserică, din contribuţiile lor şi au perspectiva a mai face şi alţi adepţi.

In ce priveşte elementul întemeietor — Bulgarii — aproape că nici nu se mai cunosc decât unii, după nume, pe care le mai păstrează şi astăzi, dar numai după nume. Sufleteşte sunt cu totul asimilaţi naţiunii române, ceeace se dovedeşte prin însufleţirea şi curatele sentimente ce le arată în toate maaifestaţiile naţionale româneşti. Ei consideră şi pe bună dreptate, ca o insultă când li se spune că sunt Bulgari. Mulţi din ei au eşit cărturari de vază ai oraşului şi s'au distins prin acţiunile lor atât naţionale cât şi ştiinţifice şi de alt gen. Puţini yii Bulgari. cari sunt menţionaţi în recensământ, sunt veniţi de curând din Bulgaria, pentru grădinării, zidării, etc.

www.dacoromanica.ro

Ocupaţia. Deşi ocupaţia fondatorilor oraşului a fost singur comerţul, totuşi mai târziu, aşezându-se aci şi plugari de prin satele vecine, care au cumpărat totdeodată şi pământ de muncă, s'a format şi o pătură a plugarilor, care în scurt timp, a întrecut-o ca număr pe aceea a comercianţilor şi a meseriaşilor. In prezent numărul agricultorilor reprezintă 47% din numărul total al locuitorilor, împreună cu suburbanele Adămeşti şi Nanov.

Populaţia Alexandriei cu suburbanele, după ocupaţie:

Exploatarea solului	9.072
„ subsolului	11
Industria metalurgică	1.131
Construcţii	576
Industria textilă şi manufacturieră	1.461
„ alimentară şi tutun	556
„ chimică, hârtie, tipar	59
Alte întreprinderi ind. nedeclarate	7
Credit, reprezentanţe agenturi	74
Comerţ	1.849
Transport	583
Instituţii publice	1.308
Diverse	2.294
Nedeclarate	97

Caracterul. Alexandrenii, în general, sunt oameni paşnici, muncitori, serioşi şi buni gospodari. In plus, pătura suprapusă îşi manifestă în toate împrejurările ambiţia ca oraşul acesta să imiteze şi să fie pe cât se poate la înălţimea oraşelor de frunte. In legătură cu aceasta se observă dela un timp că Alexandria e într'o continuă întrecere cu T.-Măgurele, fără să bage în seamă oraşul Roşiori pe care îl crede mai înapoiat. In

www.dacoromanica.ro

toate ocaziile, cei din clasele de mai jos, apreciază şi şi respectă mult pe intelectuali, afară de un număr restrâns de bogătaşi neintelelectuali, care având mare încredere în averile lor, sfidează pe intelectualii săraci.

Fudulia e o însuşire care intră în firea multora din locuitorii acestui oraş. Prin partea locului e chiar o zicală, care învederează aceasta şi care spune deodată despre mai multe oraşe, aşa: „Să te ferească Dumnezeu de noroiul din Zimnicea, de bivolarii din Giurgiu, de bătăuşii din Roşiori şi de *fudulia din Alexandria*".

Sunt şi doritori şi buni de petreceri, atât în casă cât şi în societate, fără ca să se întreacă însă cu măsura. Cu băuturile spirtoase sunt buni prieteni şi aceasta se poate dovedi şi din răspunsul ce a dat consilierul acela, Regelui Carol I, când M. Sa a admirat frumuseţea şi mulţimea viilor: „Nu, Măria Ta, nu exportăm vinuri, ci din contră nu ne ajunge şi de aceia mai importăm".

Alexandrenii sunt cunoscuţi şi ca buni ospitalieri în orice fel de împrejurări.

Femeile, atât cele bogate cât şi cele sărace, sunt bune gospodine şi foarte pricepute în preparaţii alimentare de tot felul.

Portul

Locuitorii Alexandriei au cam acelaş port ca şi al locuitorilor oraşelor dunărene, adică: bărbaţii din mahalale, cu pantaloni lărguţi de ştofă groasă, de culoare neagră, cu flanel sau vestă, iar în timp de iarnă cu o

www.dacoromanica.ro

scurtă vătuită gros, ori îmblănită, de culoare tot neagră. Pe cap poartă pălării sau căciuli, iar în picioare ghete, sau cisme. Femeile lor se îmbracă în pânzeturi colorate, cumpărate din târg. Se poartă în rochii simple, făcute de croitorese de mâna a treia. Pe cap poartă broboade ori ciumbere, după anotimp, afară de fete, care în timp de vară se poartă cu capul descoperit, cu coadele pe spate, ori încolăcite în jurul capului. In timp de iarnă, toate poartă scurteici. Ca podoabă şi fetele şi femeile se gătesc şi astăzi cu galbeni icuşari, la urechi şi rar mai au unele din ele salbe, pe cari le poartă la gât, în timp de sărbătoare.

Partea negustorească şi intelectualii se poartă ca în orice oraş. Cucoanele în special, excelează în îmbrăcăminţi luxoase.

Dela un timp au început şi fetele mai sărăcuţe să se măsoare cu cele bogate, în lux, de aceia pe bună dreptate a eşit zicala cu „fudulia".

www.dacoromanica.ro

VIAŢA SOCIALĂ

Cunoscând felul cum s'a întemeiat acest oraş, ne putem da numai decât seama, că viaţa socială a locuitorilor a fost activă din primele momente. Ei s'au asociat dela prima dată, pentru cumpărarea moşiei pe care au aşezat oraşul. Imprejurările i-au încordat, i-au solidarizat în necazurile şi luptele ce le-au avut contra duşmanilor, ce nu vedeau cu ochi buni iniţiativa lor, i-au oţelit şi i-au format ca cetăţeni activi.

In acest timp, viaţa comercială, pe temeiul căreia a luat naştere localitatea, începând a se înfiripa, activitatea socială a început şi ea a se accentua din ce în ce mai mult, atât prin raporturile ce în mod natural începuse a se ivi, în interior, între locuitorii de afaceri, cât şi în legăturile acestora cu lumea din afară.

Dar dacă, în primul rând frământările dela înjghebare, precum şi comerţul, în cea mai mare parte, au dat naştere raporturilor sociale, dacă acestea au întreţinut şi înteţit, aceste raporturi, au venit în al doilea rând alţi factori: şcoala, biserica, politica, interesele edilitare, care au înviorat şi mai mult societatea prin solidaritatea în jurul problemelor locale, de interes-

www.dacoromanica.ro

obştesc. Aşa de ex.: sunt bine cunoscute tatonările şi frământările aprinse dintre locuitorii dela deal şi cei dela vale, pe chestia aşezării localurilor publice.

Sunt cunoscute de asemeni manifestările având la bază interesul cultural, când cetăţenii se adunau să ia iniţiative fie pentru înfiinţări de şcoale, fie pentru menţinerea lor sau pentru clădirile lor, ori pentru construcţii de biserici, etc.

Din trecutul istoric, se ştie că până la 1860, şcoalele primare erau înfiinţate şi întreţinute prin iniţiativa obştească. Mai apoi această iniţiativă a trecut privirile asupra şcoalei secundare. Cetăţenii deci erau în continuă legătură cu epitropii oraşului, cu care puneau la cale progresul culturii. La toate aceste iniţiative cu toţii erau la unison. După războiul cel mare, au mers până acolo cu solidaritatea, că au clădit liceul de fete numai cu banul lor. Aşa cum i-a strâns la un loc interesele culturale, i-a mai strâns şi cele comerciale prin raporturile ce s'au ivit totdeauna între comerţ şi primărie, stat, etc.

Viaţa socială în acest oraş a fost alimentată şi de cea politică. Anumite idei politice, ori oameni politici, anumite interese obşteşti locale, rezolvabile prin politică, i-a grupat în tabere de luptă, ce au făcut să se cunoască, să se aprecieze personal şi colectiv. Cu modul acesta, s'au legat raporturi între ei. S'a aţâţat şi desvoltat spiritul colectivităţii, în ce priveşte atât asistenţa publică în ajutorul activităţii şi înfăptuirilor edilitare, cât şi în ce priveşte interesele profesionale, sentimentele naţionale, în manifestări la zile ocazionale.

In prezent, viaţa socială a Alexandriei nu e deo-

www.dacoromanica.ro

sebită mult de a celorlalte oraşe de provincie. Contactul dintre cetăţeni se face fie pe interese politice, fie pe interese de breaslă, ori prin legături personale de rudenie şi prietenie. Manifestările sociale se arată în diferite împrejurări şi în chipuri diferite: la nunţi, înmormântări, botezuri, obiceiuri strămoşeşti, baluri, serate, etc.

Cum se face o nuntă în pătura plugărească

Se începe Sâmbătă seara, cu „odoarele". Naşa şi alţi nuntaşi, însoţiţi de lăutari, pleacă dela ginere cu beteala şi o oglindă, la mireasă. Aci, pe un răşchitor, naşa şi 3 fete încep depănarea betelii. Sfârşindu-se aceasta, mireasa se aşează pe un scaun, ţinând pe genunchi oglinda. Naşa îi aranjează beteala pe cap, iar lăutarii cântă „cântecul miresii". Când termina, mireasa dărueşte naşii o pernă şi o maramă, după care apoi se face o horă, ca să joace mireasa, beteala. După ce naşa pleacă, pe la ora 10 seara, vine ginerile însoţit de lăutari şi fratele de mână (un cavaler de onoare, cum s'ar zice la nunţile boereşti). Se face schimbarea inelelor, după care urmează masa, până pe la miezul nopţii. Duminică dimineaţa, ginerile trimite naşului ploconul de vestirea cununiei, iar la prânz se face la mireasă, masă, unde iau parte toţi invitaţii. Pe la ora 3, pornesc la biserică, pentru cununie. La unele nunţi, transportarea până la biserică se face în căruţe, înşiruite şi împodobite şi ele şi caii, la altele se face pe jos. După ce se cunună, se întorc acasă, la ginere.

www.dacoromanica.ro

Aci, când ajung în faţa uşii, casii, un lăutar întreabă pe soacra mare :

„Soacra mare, ce dăruieşti norii tale ?" Soacra răspunde :

„Cerul cu stelele şi un voinic frumos aşa cum şi l-a ales". Socrul dă miresei două pâini cu care aceasta intră în casă. Se face apoi hora miresei, când se cântă „nunească". După două, trei învârtituri, mireasa împarte daruri : marame, cămăşi, ştergare şi alte cusături lucrate de ea. Se dănţuieşte până seara, când are loc masa mare.

Luni dimineţa, fratele de mână şi alţi nuntaşi, însoţiţi de lăutari, merg cu o sticlă cu rachiu roşu la părinţii miresii, să ducă vestea că mireasa şi-a ţinut demnitatea de fată, până la măritiş. La ora 12, naşii vin la masă, la tinerii căsătoriţi. După masă se cântă şi se joacă iar nunească, în timp ce naşul leagă pe mireasă la cap cu un bariş, în semn că tânăra a trecut în rândul femeilor. După amiazi, nunta i-a sfârşit.

Cum se înmormântează un tânăr

După ce moare un flăcău sau o fată mare, a doua zi, se fac pregătirile de înmormântare. Printre altele, se cumpără hârtie colorată şi un brad. Flăcăi şi fete, prieteni de-ai mortului, împodobesc bradul cu hârtiile colorate, în timp ce lăutarii cântă imnuri funebre. In vârf, îi pun trei mere poleite şi beteală. Se fac apoi două cununii din mlădiţe de lămâiţă. In timpul acesta, mortul e scăldat, apoi îmbrăcat în haine noui şi aşezat pe o masă lungă. Intr'un buzunar al hainelor,

www.dacoromanica.ro

i se pune o monedă de argint; e credința, ca să aibă cu ce să plătească vămile până în lumea cealaltă. In tot timpul e păzit mortul și mai ales se păzește să nu treacă pe sub masă vreun câine sau pisică, fiind credința că trecând aceste animale, mortul se face strigoi. După amiazi, cortegiul pornește spre biserică, întâi cel ce duce crucea, pe care a scris numele mortului, apoi cel ce duce cununiile de lămâiță pe o tavă, apoi coliva, cel cu bradul, după aceasta capacul coșciugului dus de doi oameni. Pe capac se așează pălăria mortului. Urmează preotul, iar după acesta dricul alb, în care se află coșciugul cu mortul. Dela coșciug pornesc în laturi 4 panglici, două roz și două bleu pe care le țin două fete și doi băieți.

In urma dricului, merg părinții, rudele mortului și muzica ce cântă pe tot parcursul imnuri funebre. După ce i se face la biserică slujba religioasă, cortegiul se pornește spre cimitir. Aci, după o scurtă rugăciune a preotului, rudele și cunoscuții pun gologani în coșciug, tot pentru ca mortul să aibă cu ce trece „vămile". Se coboară apoi în groapă, în timp ce fiecare aruncă peste cosciug câte o mână de țărână, zicând: „Fie-i țărâna ușoară". După ce s'a acoperit cu pământ, la cap, i se pune crucea, iar alături de cruce, se înfige bradul. Se împarte apoi colivă la săraci. Când vin acasă, cei ce au dus mortul, se spală pe mâini și apoi se așează la masa pomenii. Se mai fac slujbe religioase și pomeni pentru mort la 3 zile, la 9 zile, la 6 săpt. la 6 luni, la 1 an, la 3 ani și la 7 ani.

www.dacoromanica.ro

Baluri

Şi aici ca şi în orice oraş de provincie nu lipsesc balurile, organizate atât de pătura selectă cât şi de-cea mijlocie, rămânând ca pătura plugărească să se distreze la soarele. Balurile încep în vacanţa Crăciunului, organizate unele de primărie, altele de studenţi, altele de cercul ofiţeresc, precum şi de anumite bresle mai de seamă. Cele mai multe baluri sunt organizate de bresla negustorilor. Ei le ţin în şir, aproape în fiecare Sâmbătă seara, în tot carnavalul şi e de mirare că le numesc „picnicuri" acest cuvânt având alt înţeles. La picnicurile lor nu poate veni însă oricine vrea, până nu are o invitaţie într'o formă scrisă. Uneori studenţii aranjază câte un bal mascat, aşa cum au văzut ei pe la Bucureşti.

Soarèle

Flăcăii şi fetele din mahalalele agricultorilor, fac şi ei un fel de baluri, sâmbătă seara spre Duminică, în bătătura casei vre-unui gospodar mai de seamă. Acesta improvizează un cort mare, pe vre-o câţi-va stâlpi îmbrăcaţi în hârtii colorate. Il împodobesc apoi cu lanţuri de hârtie colorată şi cu verdeaţă. Seara la 8, începe danţul, cu jocuri naţionale. Intre acestea se intercalează şi „scli-visiţii" care dansează scălămbăiat dansuri „boereşti". Deseori la soarèle se întâmplă şi câte o bătaie pentru vre-o fată. Alteori se aud chiuituri dese şi prelungi. Când te interesezi ce este, afli că s'a furat o fată. Pe aici nu împresionează prea mult acest fel de „hoţie".

www.dacoromanica.ro

De obicei se face însă cu o învoială mai dinainte, între fată şi băiat şi mai mult, în cazul când părinţii nu consimt la căsătoria fiicei lor, cu alesul inimii.

Noaptea de Sf. Gheorghe este cu adevărat ocazia cea mai frumoasă de petrecere în Alexandria. E cum s'ar zice „serbarea primăverii". Ia parte însă numai pătura mai distinsă a oraşului.

Cu mai multe zile înainte, se fac pregătiri mari la pădurea din marginea oraşului, la poalele dealului. Fiecare familie, sau mai multe familii laolaltă, îşi aleg locul pe care şi-l aranjază şi îl împodobesc după gust. Se fixează şi mese şi scaune pentru ospeţe. Seara, fiecare cemetie îşi aduce coşul cu merinde şi băuturi. Dacă se organizează mai bine, se aduce şi muzica militară. Pe la ora 8, pădurea e plină de oaspeţi. In întunericul nopţii, felinarele diferite, între care şi unele japoneze, cum şi gălăgia cucoanelor mai ales, te fac să ghiceşti unde s'a aşezat fiecare.

Lăutarii îşi dau drumul strunelor. Ofurile prelungi răsună până în depărtări. Vinul lunecă, vorba se înteţeşte. După 2—3 ore toată pădurea vorbeşte, chihoteşte, cântă. Tinerii au părăsit mesele. Se înfiripă jocuri naţionale. Pe ici, colea, unde se poate, câteva perechi pisează o rumbă, sau calcă tacticos un tango. Mai încolo, unde se ţipoaie vre-o câteva mai zglobii, s'a încins o „friptă". Codanele învârtesc şi ele nişte hori, ca la şcoală. Copii se sbenguesc prin picioarele celor mari, jucându-se de-a v'aţi ascunsele. Bătrânele beau cafele şi-şi povestesc domol, una alteia, de un alt Sf. Gheorghe mai de demult. Fiecare petrece pe gustul său. Dacă te sui pe deal, să priveşti toată forfoteala

www.dacoromanica.ro

şi tabloul acesta, ţi se pare că eşti într'o noapte din poveşti. De pe la ora 3, gălăgia scade. Lumea se răreşte. Pe la ora 4 dim. nu se mai aude ţipenie. Pădurea se linişteşte şi ea puţin, obosită de atâta chiloman, pentru ca după o oră, să răsune de cântecul vesel al păsărelelor.

Masa mustului

O altă petrecere frumoasă mai fac Alexăndrenii toamna, prin Septembrie, la culesul viilor. In ziua când începe culesul primilor struguri, cari au să fie prefăcuţi a 2-a sau a 3-a zi în must, se aranjază pentru seara, „masa mustului". Ca să fie petrecerea mai plăcută, se asociază mai multe familii la un loc. De obicei se servesc fripturi, struguri şi se beau vinuri vechi, alături de mustul cel nou. La unele din aceste mese nu lipsesc nici vestiţii lăutari.

Promenada în grădina publică

In timp de primăvară şi vară, Duminica dimineaţa, dela ora 10 jum., până la 12 jum., lumea din societatea aleasă a oraşului, se vede în grădina publică. Cucoanele în special, îşi arată nouile toalete aduse dela Bucureşti şi croite după ultimele jurnale. Muzica militară cântă şi în toată grădina e o voioşie generală. La fel se întâmplă Duminică seara, până la ora 12 noaptea, Marţi seara şi Joi seara. Duminică după amiazi, e rândul mahalagiilor. Aceştia înţesează grădina de nu-ţi poţi trage sufletul. Flăcăi şi fete, gătiţi de sărbătoare şi împodobiţi cu flori la urechi, se îmbulzesc se chihotesc

www.dacoromanica.ro

şi se tratează cu seminţe de dovleac, cu alune americane ori cu floricele. In acest timp, partea negustorească face promenada pe trotuarul din dreapta, cum vii dela nord la sud, pe str. Carol I.

Revista teatrală

Intre manifestaţiile distractive ale oraşului, cari s'au ivit numai într'o scurtă perioadă de vre-o 4 ani, după războiu, 1919—1923, a fost şi revista teatrală, înjghebată de vre-o câţi-va tineri studenţi cu talent. Aceasta se reprezenta numai în timpul serilor de vară, în grădina publică, având de scop să biciuiască, într'o formă comică bine măsurată, moravuri deosebite ale unor cetăţeni mai de frunte. De felul cum primea fiecare din aceşti biciuiţi lecţia ce i se da, se poate deduce întrucâtva, mentalitatea acestor fruntaşi. Aşa bunăoară, unii, cei mai puţini, pregătiţi mai bine sufleteşte şi înţelegători ai hazurilor frumoase ce se făceau pe socoteala lor, râdeau şi ei la rând cu toată lumea. Alţii, cari considerau spiritul făcut pe seama lor, ca o aspră dojană ruşinoasă, se sculau binişor de pe scaunul unde stau şi deodată dispăreau. Alţii, mai violenţi făceau scandal în faţa lumii contra autorului şi în sfârşit alţii răbdau în ei, pe tăcute, dar la prima întâlnire cu autorul, îl rugau plini de mâhnire, să nu-şi mai facă râs de ei, în teatru.

Sărbători naţionale

La serbări naţionale, oraşul e în mare strălucire. Locuitorii iau parte cu mic cu mare. Şcolile, autorităţile, armata alcătuesc parada în jurul bisericii cate-

www.dacoromanica.ro

drale. Se fac defilări şi se ţin cuvântări ocazionale. E de remarcat că înainte de război, sărbătorile naţionale se desfăşurau cu mai mult fast ca astăzi.

Promenada la pădure

Aci, în frumoasele poene ale pădurii, burghezimea petrece minunat, în unele Duminici şi sărbători din timpul primăverii şi verii. Pe la orele 4 ori 5, după o masă copioasă, se sorb tacticos cafelele, în timp ce alţii se răcoresc în apa râului Vedea. Cu adevărat că partea aceasta, adică marginea pădurii din spre Vedea, se poate numi „strandul oraşului".

Petreceri în casă

In unele seri, mai ales de iarnă, se organizează mici sindrofii, în familiile mai de frunte, unde se dansează, se cântă la piano, etc. Cei mai în vârstă discută chestiuni de branşă, sau pun ţara la cale. In unele locuri iau fiinţă şi mesele cu jocuri de poker, maus, etc.

Cum petrec alţii

Bătrânii, pensionari, sau scoşi din activitatea serioasă a vieţii, stau în fumul cafenelelor cu câte o cafea dinainte, jucând conţină, sau povestindu-şi din vremuri, de contimporanii tinereţelor şi cari astăzi nu mai sunt în viaţă. Alţii, la alte mese, joacă câte o partidă de table. Alţii, cam de vârste mijlocii, stau necurmaţi ceasuri, la câte o masă de poker sau chemin de fer, înconjuraţi de chibiţii nelipsiţi. Cei ce învârtesc politica oraşului se întâlnesc prin câte o farmacie, unde încing discuţii politice, sau glumesc pe socoteala oamenilor politici.

www.dacoromanica.ro

Obiceiuri şi datini. Paparudele

Obiceiul acesta e cam generalizat în ţara românească. Nu lipseşte deci nici din Alexandria. Fetişcanele de ţigani se fac paparude în timp de secetă. Despuiate şi încinse cu frunze de bozii, sar şi cântă pe la casele gospodarilor, rostind cuvinte de invocare a cerului, pentru ploaie. Lumea le udă cu găleţile cu apă, dar ele cântă şi joacă mai cu foc.

Căluşul

Acest dans de datină strămoşească, moştenit dela Romani, se joacă şi aici, în fiecare an, la Rusalii. Iau parte 6 sau 8 jucători, îmbrăcaţi în costume naţionale

www.dacoromanica.ro

de câmp şi împodobiţi cu bete brodate cu fluturi, tri-coloruri, batiste înflorate, clopoţei mici şi pinteni sunători la picioare. Batistele le sunt date de fete, să le joace în căluş, având credinţa că sunt bune apoi de dragoste. Jocul are 8 figuri cari se joacă după o melodie cam uniformă, în tact 2/4 şi în mişcări moderate la unele figuri şi foarte repezi la altele. Conducătorul se numeşte vătaf. Unul, în afară de număr, „mutul", îmbrăcat într'un costum caraghios, face tot felul de giumbuşlucuri şi eschibiţii, ca un fel de clown. Un altul poartă un steag alb, în vârful căruia e legat un mănunchi de pelin. Femeile îşi dau copilaşii de sân, să fie jucaţi de călușari, având credinţa că vor fi sănătoşi tot anul. Ele mai cer şi pelin dela steag, spunând că e bun de afumat copiii cari se sperie.

La Sf. Andrei, mai ales în pătura plugărească fiecare din casă îşi seamănă orz sau grâu în cate o farfurie şi-l udă până la Sf. Vasile, când a crescut ca de o palmă. Atunci se compară înălţimea la care a ajuns fiecare şi se zice că cel care are orzul sau grâul mai mare, va avea noroc mai mult în anul ce vine.

La Crăciun şi Anul nou obiceiurile sunt cam aceleaşi ce sunt în toată regiunea de apus a Munteniei. colindele copiilor în noaptea de ajun, colindul cu naşterea în ajunul Crăciunului, steaua, irozii, capra, apoi plugușorul, sorcova la anul nou şi vasilca.

www.dacoromanica.ro

Se remarcă o melodie, la colindul copiilor cu steaua, ce e proprie acestui oraș.

Trei crai de la ră să rit Trei crai de la
Şi au mers pre cum ei tim Şi au mers pre
ră să rit, spre stea au că la to rit
cum ei tim Pă nă la Je ru sa lim
spre stea au că la to rit.
Pă nă la Je ru sa lim.

La lăsata secului mare. Se bate alviţa. Se pun copiii să caute cu gura o monedă mai scumpă, într'un vas cu tărâţe. Cine o găseşte şi o apucă în dinţi, a lui rămâne. Finii se duc cu portocale la naşi „la împăcăciune". Noaptea, flăcăii se sue pe dealurile din marginea oraşului şi strigă în gura mare, numele fetelor care au rămas nemăritate. Alţii spun şi unele cusururi supărătoare. A doua zi flăcăii sunt bătuţi de anumiţi colindători, cu burduful, pentrucă au rămas neînsuraţi.

La Florii, e obiceiul ca preotul să împartă în biserică rămurele de salcie, sfinţită, în amintirea ramurilor de finic, cu care Mântuitorul a fost primit în Ierusalim. Creştinii se încing cu aceste ramuri, zicând că tot anul să le fie mijlocul tare şi sănătos. In sâmbăta Floriilor,

www.dacoromanica.ro

paracliserul bisericii, înconjurat de o ceată de 5—6 copii, pleacă cu sălcii să colinde cântând „Savalia".

La Paşti obiceiurile şi credinţele sunt aceleaşi ce le întâlnim în toate părţile ţării.

Cinematograful, teatrul

Cinematografele sunt când unul, când două. Nu prea contează însă pentru distracţia Alexandrenilor deoarece n'au aparate sistematice. Când vin trupe de teatru din Bucureşti, sala de festivităţi a liceului de băieţi e arhiplină.

E o mare întrecere între persoanele cu pretenţie de „elită" a-şi lua bilete din vreme, ca să apuce locul I-iu. Păcat că nu e o sală specială de teatru.

Şezători

Ca şi la teatru, la şezători cetăţenii nu vin numai să se distreze, sau să asculte o conferinţă, dar şi pentru a se mai întâlni, a schimba o vorbă, a afla câte o noutate ori a se critica, cum se obişnuieşte prin toate oraşele de provincie.

VIAŢA POLITICĂ

Capitolul al II-lea din Regulamentul Organic, privea constituirea unei adunări generale pe ţară, compusă din 43 membri, cari erau convocaţi la 1 decemvrie a fiecărui an, pentru aranjarea cheltuielilor statului şi discutarea proectelor de legi ce treceau de limita simplelor măsuri administrative.

Alegerile acestor membri erau din 5 în 5 ani.

www.dacoromanica.ro

Dreptul de a fi ales, ca şi cel de alegător, era foarte restrâns, ceeace făcea ca marea mulţime să fie străină de aceste alegeri, ca şi de frământările politice. Opoziţia ce se ducea pe atunci contra domnitorului Alexandru Ghica, interesa clasele conducătoare nu şi poporul. In dezinteresarea aceasta dar, se aflau şi cetăţenii Alexandriei, faţă de mişcările politice, din primii ani dela înjghebarea localităţii. Ei, mai ales, nu doreau altceva atunci decât tihnă şi muncă, pentru prosperarea operii începute şi aceasta cu atât mai mult cu cât erau şi streini de aspiraţiile neamului românesc.

Mai târziu însă, prin naţionalizarea crescândă a lor, interesele şi acţiunile politice încep să se ivească şi aici. Ba încă unii din ei, mai bogătaşi, măguliţi de politicianii dela Bucureşti, care le cereau sprijinul, se făcură reprezentanţi de partide, în localitate. De acum încolo, viaţa politică prinde a se înfiripa şi în mult tihnitul şi liniştitul acesta oraş. Se impun in politică câteva familii, împărţite între cele două partide mari: liberalii şi conservatorii. Proprietarii mari erau divizaţi şi într'un partid şi în cellalt.

Negustorii şi ei erau împărţiţi, nu de dragul programelor, ci în speranţa unor avantajii. Se gândeau oamenii, că aveau copii pe care să-i aranjeze în slujbele statului. Mai veneau după aceştia unii, ce nu făceau parte din nici o ramură de activitate. Se acoliseră şi ei celor două partide. Din aceştia se recrutau funcţionarii poliţiei, primăriei, regiilor R. M. S., C. F. R., şi cari erau concediaţi, imediat ce urma cellalt partid la guvern. Tot aceştia formau pe agenţii electorali, cari aveau grije să invite pe cetăţeni, la

www.dacoromanica.ro

diferite întruniri politice. Agenții opoziției recrutau elemente noui și-și mențineau vechile simpatii, bând prin cârciumile mahalalelor pe socoteala „șefului". Publicul cel mare nu făcea politică. Vota totdeauna cu guvernul. E adevărat că cele mai multe simpatii în oraș le aveau liberalii, prin faptul că ei întemeiaseră 2 bănci: una pentru marii proprietari si alta pentru negustori. Când veneau conservatorii la conducere, negustorii, fără deosebire, toți îi votau — era rândul lor.

Tot înaintea războiului cel mare, s'a creiat și în Alexandria, ca și în celelalte părți ale țării, un partid democrat, care și-a găsit destui adepți printre orășeni.

După război, demobilizații vin cu alte idealuri sociale și politice. Se vorbește de un partid al muncii, întemeiat la Iași, de un partid al țăranilor, care să le susție interesele. Cea mai mare parte dintre țărani salutară cu entusiasm noul partid, mai ales că se votase și actuala lege electorală, cu drept de vot universal. Orășenii se speriaseră de această masă mare „țărănimea" și se uitau cu ochi răi la noul partid. Își închipuiau ei că țăranii se vor instala la conducerea țării și vor ține într'un fel de servilism politica orașelor. Chiar dintre oamenii mai luminați ai orașului aveau credința, că țăranii acum își vor creia și un privilegiu economic al producției satelor, asupra aceleia a orașelor.

Acum începe dușmănia orășenilor contra sătenilor. Orășenii caută să se organizeze și să combată prin tot felul de mijloace, permise și nepermise, politica sătenilor. In cele din urmă, se recurge și la forța brută, organizându-se echipe de bătăuși. In această privință Alexandria ține recordul. Fiecare partid își are echipa

www.dacoromanica.ro

sa de bătăuşi. Aceştia sunt la lucru cât le este partidul la guvern. Trece partidul în opoziţie, iau şi ei vacanţă, ca apoi să apară în ajunul altor alegeri, când au mare rol la izbânda listelor „şefilor" lor.

In Alexandria, bătăuşii nu sunt numai simple instrumente în mâna şefilor. Ei izbutesc să se impună la rânduiala politică a organizaţiei, în gospodăria oraşului, ba chiar să împartă demnităţi, când ajung la putere.

In ce priveşte nivelul propagandei electorale, aci este sub cel al satelor. Sătenii, în majoritatea lor, pun în discuţie chestiuni de interes general: islaz, locuri de casă pentru învăţătei, o obşte, o cooperativă, etc. In Alexandria nici până acum nu se pun în discuţie astfel de chestiuni. Aci e lăudat şeful cel mare, conducătorul partidului şi şefii cei mici ai judeţului şi comunii la care asistenţa aplaudă, conduşi tot de cei ce au aranjat întrunirea.

Se mai obişnuiesc banchete politice, unde iau parte toţi, cei ce speră la un avantaj dela partid.

In prezent oraşul numără 4147 de alegători la cameră şi senat, iar la comună şi judeţ 5232 alegători.

* * *

Observând viaţa socială de astăzi a oraşului şi comparând-o cu aceea din timpurile trecute, putem trage concluzia că în prezent oraşul, din punct de vedere social, are un puls mai slab, mai ales în ceeace priveşte activitatea serioasă. Manifestările de orice fel, numai au desfăşurările şi entusiasmul de odinioară.

E o monotonie şi o lâncezeală aproape în totul.

Se speră însă că şi aici, într'un viitor apropiat, să

www.dacoromanica.ro

se găsească elementele care să pornească la o nouă campanie de înfăptuiri.

AUTORITĂŢI ADMINISTRATIVE

Primăria

Cea dintâi organizaţie administrativă a oraşului a fost o epitropie formată din 4 epitropi şi 2 supraveghetori. Aceştia au fost aleşi de adunarea obştească la 1 Iulie 1834 (st. v.) şi consemnaţi în actul de înjghebare a oraşului: „Extrucţia condiţiilor de aşezare a locuitorilor Alexandriei" după cum se arată în fragmentul următor: „Am ales dar dintre noi 4 epitropi, pe domnia lor Chir Hristache Ilie (Babuşca), Chir Ghencu Pena, Chir Macavei Dumitriu şi Chir Ioan Lazăru. Şi li s'a dat această estrucţie cu condiţiunile să urmeze după dânsa cu imputernicirea din parte-ne să dea şi să ia prin cunoştinţa însă şi a doi privighetori, a dumnealui Chir Hristea Nedelcu (Staroste) şi Chir Teodor Hagi Ion (Pitar) ce sunt însărcinaţi a da băgare de seamă, a cerceta şi a opri cele de vătămare". Ei erau aleşi pe 3 ani după care apoi puteau fi realeşi. In anul 1843, se cunosc din documente alţi 4 epitropi şi anume: Petre Dumitru Colicravă, Nedelco Zaharia, Ghencu Pena şi Ioan Tânţăreanu. Tocmai în anul 1864 comuna a căpătat o nouă organizaţie administrativă, primar şi consiliu comunal. Cel dintâi primar ales al Alexandriei a fost Hristache Rădoi, în 1864. In anul 1869, se găseşte ca primar, din documente, Matache Nedelcovici. Tot în acest an, se găseşte ca următor lui Nedelcovici un altul Pandele Zaharescu. După răzhoiul

www.dacoromanica.ro

dela 1877, de când viaţa politică s'a accentuat mai mult, schimbările de primari au fost mai dese. Intre cei mai de seamă primari de atunci încoace au fost. Gh. Eliad C-tin Vlădescu, D. Bădescu Roşiori, D. Angelescu, Ştefan Mândreanu, Andrei Noica, Iancu Eliad, Anton Văcăreanu, Al. Macavei, apoi D-nii: G. Ionescu Firlea, Dr. Tr. Beca, Andrei Mincu, D. Teodorescu şi în prezent dr. C-tin Tyllo care e preşedinte al comisiei interimare secondat de următorii membri, D nii: Ioan Teodorescu ajutor, St. Ghenea, Tr. Tincov, A. Popescu, Gh. Florescu şi Pr. G. Stăiculescu. Secretar general este D-l Al. M. Ionescu.

Poşta

In 1839, după mari stăruinţe, Alexandrenii au izbutit să abată drumul poştii pe aci.

In vremea aceea, poşta şi transportul călătorilor se făceau cu diligenţa. Drumul poştii era dela Bucureşti la Giurgiu, apoi la Alexandria-Roşiori. Pentru a veni în ajutorul nouii instituţii, comuna a construit la marginea de răsărit a oraşului, aproape de Vedea, un local al poştii, pentru odihna cailor de schimb şi pentru adăpostirea călătorilor în vremuri rele. A costat 2.143 lei vechi şi 73 parale. Aşa a funcţionat poşta până în 1895, când s'a abătut drumul trenului şi pe aci şi s'a înfiinţat gara. De atunci încoace, poşta s'a organizat ca şi în alte oraşe, transportând scrisorile şi coletele cu trenul. Aşa dar şi Alexandria are un oficiu poştal al cărui diriginte este D-nul Emilian Ştefănescu, oficiant cl. I. Ajutorul său este D-nul Marin Mocanu, oficiant cl. I. In afară de aceştia serviciul mai are 5 impiegaţi

www.dacoromanica.ro

cl. II, 2 conductori principali cl. III, 5 factori urbani şi 4 factori rurali.

Poliţia

Prin art. IX al hrisovului domnesc dela 1840, oraşul a capătat o formă de poliţie încredinţată epitropilor comunii şi aceasta era motivată astfel: Pentrucă e oraş înfiinţat de curând, pentrucă e departe de Zimnicea, reşedinţa plăşii, pentrucă se găseşte într'o continuă activitate de construcţii care necesită depozitări de materiale şi fiindcă se face târg pe toată săptămâna, acest oraş trebue să aibă o autoritate care să supravegheze buna ordine şi să pedepsiască pe cei ce se abat dela cele orânduite de statutul întemeerii. La pricinile poliţieneşti corecţionale şi criminale, nu avea drept să se amestece, ci numai să prindă pe săvârşitorii abaterilor şi să-i înainteze împreună cu corpurile delicte la subo cârmuirea judeţului, iar aceasta, după o scurtă cercetare, să-i înainteze cârmuirii, spre pedeapsă. Această formă de poliţie a durat până la 1843. La începutul acestui an, conducerea oraşului a cerut stăpânirii să-i dea o organizaţie poliţienească. Cererea a fost satisfăcută sub d-torul G. Bibescu şi astfel în acest an Alexandria a căpătat primul taft de poliţie. Prin vechea lege, dinaintea anului 1931, poliţia oraşului era organizată având un poliţai, un director, un comisar, doi subcomisari, 3—4 agenţi şi peste 25 gardieni. Prin noua lege poliţienească, această autoritate ia numele de comisariat de poliţie, condusă de şeful comisariatului care are în sub-ordine 3 comisari ajutori, 1 agent, 1 registrator şi circa 30 gardieni. Şeful comisariatului este d-l Remus Teodorescu.

www.dacoromanica.ro

Judecătoria

Tot prin art. IX din hrisov, odată cu dreptul de poliție ce s'a dat epitropilor, s'a dat și dreptul de judecată, pe motivul că prigonitorii pentru pricini neînsemnate să nu se mai trambaleze până la judecătoria județului.

Epitropia avea caracter numai de comisie împăciuitoare. Pe câte pricini nu le putea împăciui, le îndrepta la judecătoria județului, iar când pricinuitoarele părți, pentru orice fel de pricini, nu voiau să se ducă la judecătoria județului, se îndreptau către epitropie și dedeau înscris că se mulțumesc cu dreptatea ce le va face epitropia, fără a mai avea vreun drept a se mai porni apoi la judecătorie. In cazul că nu respectau înscrisul făcut, epitropia trimitea judecătoriei originalul înscrisului, cu iscăliturile împricinaților și cu copie după hotărîrea epitropiei, drept care judecătoria respingea apelul împricinaților.

Mai târziu, când epitropia s'a desființat, judecătoria s'a organizat cu elemente pregătite, în mod special.

In prezent iudecătoria mixtă, din piața dela vale, are ca judecător pe dl. Lucian Rizescu cu grad de președinte de tribunal, grefieri pe d-nii Alex. Condilescu și Niță Paraschiv, un arhivar, d-l A. Niculescu și trei imp.

Judecătoria rurală are ca judecător pe dl. N. Balaban, iar ca ajutor pe dl. Al. Popescu. Personalul ajutător e formai din 2 grefieri, un arhivar și 2 impiegați.

In legătură cu ambele judecătorii, Alexandria mai are și un select corp de avocați dintre care se enumără d-nii: G. Gancevici, Fl. Georgescu, Ilie Brătescu, D. Pralea, Al. Colfescu, C-tin Bleescu, G. Ionescu-Firlea.

www.dacoromanica.ro

STAREA CULTURALĂ

Vizitatorul ce se opreşte aci, chiar numai pentru câteva zile şi vede mulţimea şcoalelor şi măreţia localurilor lor, raportate la mărimea sub mediocră a acestui oraş şi încă mai văzând şi alte manifestaţii culturale, ce nu se prea obişnuiesc în provincii de potriva Alexandriei, îşi poate da seama imediat, că locuitorii aceştia au dat dela început şi o deosebită importanţă culturii, pentru ridicarea fiilor lor, şi a oraşului pe care l-au dorit cu toată ambiţia a-l vedea strălucind, cel puţin între oraşele Teleormanului. Şi într'adevăr, gândindu-ne la timpul atât de scurt, de când e înfiinţat şi comparându-l pe latura culturală cu celelalte oraşe mai vechi, fără să aibă avantajul să fie capitală de judeţ, ne convingem pe deplin, că Alexandrenii şi conducătorii lor, atât din trecut cât şi din prezent, merită pentru aceasta, toată lauda.

Şcoala

N'au trecut decât 2 ani dela punerea temeliii şi fără să întârzieze, în anul 1836, izbutiră să înfiinţeze cea dintâi şcoală, într'un bordei al preotului Tudorache, tocmai pe locul unde se află astăzi liceul de băeţi.

www.dacoromanica.ro

Cei dintâi învățători la această școală au fost popa Tudorache, ajutat de logofătul Paraschiva. Peste 1 an, s'a mai deschis o școală, pe strada căreia-i zicea odată Progresul, astăzi Bulev. G. Manu, în casele lui Tone Croitorul. Aci se învăța grecește de către un dascăl grec.

In 1839, Chiriță Marinescu, învățător din Ploești, deschise o altă școală, în casele lui Stanciu Țânțăreanu, care înlocui pe aceea din bordeiul lui popa Tudorache. Acesta preda după metodul lancasterian. După C. Marinescu, școala aceasta a funcționat cu 2 învățători: D. Popescu și Andrei Petrescu Colicravă. Cel dintâi era plătit de epitropie cu 4000 lei vechi anual, cel de al doilea, de părinții mai bogați ai școlarilor. Aceștia învățau, pe lângă limba română și alte 2 limbi în plus: germana și greaca. Intre 1843—1844 a urmat unul Banciu, iar după acesta Mihai Hrisidis până la 1845, când epitropia angajează pe 3 ani pe Ghiță Chirilof Acesta s'a obligat, în contractul făcut cu epitropia, să predea după metodul lancasterian (monitorial), cu copii împărțiți pe 3 clase, iar în cl. III-a să predea materia cl. III-a dela colegiul Sf. Sava.

Intr'un cont de cheltuieli ale epitropiei, se vede că el mai era obligat să înființeze și două clase superioare: a V-a și a VI-a, clase umanioare, pe care nu le-a înființat.

Chirilof și un altul, Stavru Arghir ,au fost învățătorii Alexandriei până la 1855.

După plecarea lui Chirilof dela conducerea școalei obștii, s'a început o epocă culturală mai accentuată, sub imboldul vestitului dascăl Hristu Zlatiev sau Zlatovici, care a condus școala primară până la 1865, apoi dela

www.dacoromanica.ro

1865—1873 conduce şcoala reală şi în cele din urmă, între 1873—1877 îl vedem profesor la gimnaziu.

Bătrânii Alexandriei îl ţin minte şi astăzi şi vorbesc de el cu multă admiraţie. Acest dascăl distins a ridicat nivelul şcoalei primare, introducând în programă, obiecte ce nu se învăţau până la el. Era de origină Bulgar. Şi-a făcut studiile în Atena. După ce a fost un timp profesor în Bulgaria, a trecut în România la 1853. In 1855 a venit în Alexandria. Aci i s'a încredinţat conducerea şcoalei primare, unde a înfiinţat şi un curs superior de 3 ani, clase umanioare.

In cele dintâi 3 clase se preda româneşte şi bulgăreşte. In clasele superioare se preda ca limbi streine, franceza, elena şi bulgara.

In primele clase primare, se preda prin metodul lancasterian. Dela 1859, la cursurile celor 3 clase superioare, încep să vie cât mai mulţi elevi, părinţii lor fiind foarte mulţumiţi de cele ce se realizau de către Zlatovici.

In anul 1860, Septembrie, Eforia şcoalelor dă ordin să se înfiinţeze în Alexandria şcoale de stat — o şcoală de băeţi şi una de fete. După ce mai întâi epitropia oraşului s'a opus, pretinzând că statul să întreţină şcoalele existente, în cele din urmă, în Noembrie 1860, s'au înfiinţat şcoalele ordonate, având fiecare deocamdată numai cl. I-a şi a II-a. Astfel au luat fiinţă în Alexandria şcoala No, 1 băieţi şi şcoala No. 1 fete.

In toamna anului 1864, în localul şcoalei comunale a trecut şcoala de băieţi a statului, şcoala No. 1, iar la 1865, cursul superior al şcoalei primare se transformă în şcoală reală, sub conducerea prof. M. Florentie. După

www.dacoromanica.ro

ce apoi o conduce un timp prof. I. Bran, trece sub direcţiunea prof. Hristu Zlatovici la anul 1870. Ca profesori ai şcoalei, în acest timp erau: H. Zlatovici, G. Stoicef, I. Bran şi I. Popescu.

Această şcoală era întreţinută din fondurile epitropiei şi avea un program bogat ce cuprindea: româna, istoria, şt. naturale, matematica, şt. comerciale, franceza. bulgara şi greaca.

Tot în 1865, şcoala primară particulară dispare, s'a contopit cu cea de stat. La 1869 se înfiinţează a II-a şcoală primară de băieţi, zisă sucursala şcoalei No. 1, din iniţiativa primarului din vremea aceea, Anghel Repanovici. La anul 1870, se desparte cu totul de şcoala No. 1, sub numele de şcoala No. 2 băieţi.

In 1876 s'a înfiinţat şi a II-a şcoală primară de fete, ca sucursală a şcoalei No. 1. Deci în anul 1876, Alexandria are 4 şcoale primare: una de băeţi şi una de fete pentru partea dela deal a oraşului, una de băieţi şi una de fete pentru jumătatea cealaltă dela vale. Tocmai în anul 1891, luna februarie, s'a înfiinţat şi şcoala No. 3 de băieţi sub direcţia suplinitorului G. Lebejoară.

In anul 1897, Alexandria are 3 şcoale de băieţi cu 364 elevi şi 2 şcoale de fete cu 137 eleve. Tot în anul 1897, s'a înfiinţat şi şcoala mixtă No. 1, pentru extremitatea jumătăţii dela deal a oraşului, iar în anul 1922, scoala mixtă No. 2, pentru extremitatea jumătăţii dela vale.

Făcând o scurtă dare de seamă asupra tuturor şcoalelor primare existente în Alexandria, cu directorii

www.dacoromanica.ro

şi institutorii mai de seamă ce s'au perindat dela înfiinţare şi până astăzi, avem:

1) *Şcoala No. 1 de băeţi*, e înfiinţată în anul 1860, sub direcţiunea inst. Iuliu Moisescu. In 1864, trece în localul şcoalei comunale, sub direcţiunea inst. Zamfir Verone, care fusese numit director din 1863. Acesta a condus şcoala până în 1893/1 Aprilie. Lui se datoreşte complectarea şcoalei cu 4 clase şi înfiinţarea cl. I şi a II-a divizionară, din care a luat naştere şcoala primară No. 2 băieţi.

In acest timp, la şcoala No. 1 băieţi au funcţionat următorii institutori mai de seamă: Vasile Nanu, Ilie Andreescu, George Angelescu, Alexandru Popescu, Elena Moroiu, Anghel Bogdănescu. Acesta a luat direcţia şcoalei, după Zamfir Verone, până la 1899, când e numit revizor şcolar al jud. Teleorman; apoi institutorii Niculae Dinculescu, Germinia Mihăileanu, George Stănescu, Zoe Enescu, Stelian Caracudovici, Anghel Ivanovici care a fost director al şcoalei dela 1899, până la 1911. Acesta a fost

† Anghel Bogdănescu

www.dacoromanica.ro

unul din cei mai valoroşi institutori ai Alexandriei, având la activul său o muncă rodnică şi bine apreciată, atât în şcoală cât şi în afară de şcoală. In prezent este inspector şcolar în Bucureşti.

Anghel Ivanovici

Dela 1911, şcoala trece sub conducerea inst. I. Antonescu, deasemeni un eminent şi harnic dascăl, care a fost şi ajutor de primar al oraşului. După moartea acestuia, la anul 1921, şcoala trece sub direcţia lui C. Gregorian. In timpul acesta, alţi institutori ai şcoalei au mai fost D-nii Radu Lefescu actualmente director de şcoală în Bucureşti, Fil. Grigorescu, director după Gregorian şi D-na Ana Antonescu.

In prezent şcoala funcţionează cu 7 posturi, având următorul personal didactic: D-l Soare Duca director, înv. gr. I, apoi D-nii: Niculae Frumosu înv. gr. I, Vasile Diaconu inst., Niculae Medinţu înv. gr. II, Eleftere Nedelescu înv. gr, I, C. Popescu înv. def. şi D-na Gherghina Frumosu înv, def.

Populaţia acestei şcoale, după recensământul din 1933 este:

Inscrişi în recens. (5-16 ani) 388 | Inscrişi în catalog 320.

Şcoala No. 1 fete. S'a înfiinţat din ordinul eforiei, tot în anul 1860, sub direcţiunea inst. Veturia Florentie. La început a avut 2 clase. La clasa a II-a funcţionat M. I. Florentie. In 1864 s'a înfiinţat şi cl. III-a condusă de Atina Roşianu. In 1870, se găseşte ca directoare a

www.dacoromanica.ro

acestei şcoale, care se complectase cu 4 clase, Maria Chrisoscholeu, după care a urmat Maria Bădescu Roşiori, ce a funcţionat până la 1899. După aceasta, i s'a încredinţat direcţiunea d-nei Ecat. Boezio până la 1925, când a eşit la pensie. Dela această dată D-na inst. Ana Antonescu a fost directoarea şcoalei, până la 1 Sept. 1934, când şi D-sa a eşit la pensie.

In prezent, şcoala funcţionează cu 6 posturi, având următorul personal didactic: D-ra Eugenia Anghelescu directoare, înv. gr. II, D-rele Emilia Chiar înv. gr. II, Alexandrina Blegeanu, înv. gr. II, Sofia Curelescu înv. def. d-na Maria Capanu şi un post liber.

Populaţia şcolară după recensământul an. 1933 este: Inscrise în recens. (5-16 ani) 402 | Inscrise în cat. 258.

Scoala No. 2 băieţi. Cel dintâi director al acestei şcoale în 1870, când s'a despărţit de şcoala No. 1, a fost Anghel Bogdănescu. La 1873 a trecut sub direcţiunea inst. Emil Sărăţeanu, care funcţionase un timp şi la şcoâla No. 1 băeţi.

Acesta a condus şcoala până la pensie, în anul 1893. Pentru modul cum şi-a împlinit datoria a primit laude din partea Minist. Instrucţiunii, precum şi decoraţia „Bene Merenti". Aici au mai fost institutori şi Vasile Nanu, N. Dinculescu, D-na Alexandrina Grigorescu, Anghel Grigorescu care a luat direcţia şcoalei după Em. Sărăţeanu până la 1910, când a decedat. Acesta a fost şi revizor şcolar, pe la anul 1890. Au urmat apoi D-na E. S. Zamfirescu, astăzi pensionară. La 1910 a luat conducerea şcoalei D-l Sava Zamfirescu, în prezent inspector şcolar în Bucureşti. D-sa a funcţionat ca

www.dacoromanica.ro

director şi mai târziu ca revizor şcolar al jud. Teleorman, până în 1919, când s'a transferat în Bucureşti.

† Emil Sarăţeanu

În acest timp, ajutat de ceilalţi colegi, D-sa a înfiinţat o secţie a ligii culturale. A activat în societatea ortodoxă a „Femeilor Române", de aceea Minis. Instrucţiunii i-a conferit „răsplata muncii" pentru biserică. Prin stăruinţa sa ca revizor şcolar al judeţului şi sprijinul prefectului judeţului, în timpul acela D-l N. Racotă, s'a înfiinţat şcoala nor

Sava Zamfirescu

www.dacoromanica.ro

mală de învățători, care a funcționat dela 1919 chiar în localul școalei No. 2 băeți, până la anul 1923, când s'a mutat în localul propriu. Școala primară în acest timp, a devenit școală de aplicație. In Septembrie 1923, școala aceasta a devenit iar școala primară No. 2, sub direcțiunea D-lui Marin Oprescu, care e director și astăzi și care o gospodărește cu o dragoste deosebită.

Școala are 4 posturi și următorul personal didactic: D l Marin Oprescu, director inst., D-nele Ecaterina Ionescu. înv. gr. II, Ecat. Constantinescu, înv. gr. II și D-l Constantin Andreescu, înv. def.

Populația școlară după recens. anului 1933 este: Inscrișî în recens. (5-16 ani) 325 | Inscrișî în catalog 180

Școala No. 2 fete. Aceasta a luat ființă în anul 1876, fiind mai întâi sucursală a școalei No. 1 fete. Dela început a fost pusă sub conducerea inst. Maria Georgescu, care a fost directoare neclintită până în anul 1911. când a eșit la pensie. Dela această dată, a trecut sub direcțiunea D-nei Alexandrina Grigorescu, în prezent pensionară, care a condus-o până în anul 1919. Din acest an și până astăzi, această școală e condusă cu mult tact de către D-na inst. Ersilia Mihăileanu și se poate zice că e una dintre cele mai bune școale ale Alexandriei. La această școală au mai fost institutoare în trecut Eliza Mihăescu, D-na Eliza Enescu-Stâlpeni.

In prezent școala funcționează cu șase posturi având următorul personal didactic: D-nele Ersilia Mihăileanu inst., directoare, Maria Popescu inst., Zoe Hristea înv. def., Maria Tabacu înv. def., Hariclia Mihail, înv. gr. II și D-ra Lucia Grigorescu, înv. def.

www.dacoromanica.ro

Populaţia şcolară după recens. anului 1933 este: Inscrise în recens. (5—16 ani) 550 | Inscrise în cat. 250.

Şcoala No. 3 băeţi. A luat fiinţă în anul 1891, luna Fevruarie.

Primul director a fost suplinitorul G. Lebejoară, după care a urmat Spirea Teodorescu tot suplinitor. Primul institutor titular a fost Ion Lazaridi numit şi director în anul 1892/93. După acesta, până în anul 1900, au fost ca directori ai şcoalei Al. Dumitrescu, N. Dinculescu, George Antoniu şi D-l Hariton Constantinescu, fost inspector general şcolar, în prezent pensionar. Intre anii 1900—1913, au fost directori I. Antonescu, care în 1911 a trecut director la No. 1 şi Costache Petrescu. După aceştia au urmat D l Romulus Paraschivescu, în prezent directorul şc. No. 10 din Bucureşti şi apoi în 1919 a trecut sub direcţia D-lui Mihail Trofin, care cu experienţa sa îndelungată, a condus-o şi o conduce şi astăzi cu multă pricepere didactică.

Ilie I. Catalina

Intre institutorii şi institutoarele cari au mai trecut pe la această şcoală se pot enumăra D-nii: I. Marinescu-Fălfani, Marin Oprescu, Stelina Simionescu, Ilie Catalina în prezent director la şcoala No. 13. C. Poenărescu, din Bucureşti, Aurel Mareş, Maria Mareş.

Şcoala funcţionează cu 4 posturi, avand următorul personal didactic: D nii Mihai Trofin director, instit.

www.dacoromanica.ro

Apostol Abăluță institutor, fost inspector școlar, Voicu Popescu, învățător gr. I și D-na Cleopatra Andreescu, învățătoare gr. II.

Populația școlară după recens. anului 1933 este: Inscriși în recens. (5 16 ani) 289. Inscriși în catalog 174

Școala mixtă Nr. 1. Mărindu-se peste măsură populația școalelor Nr. 1 băeți și Nr. 1 fete, s'a înființat în anul 1897 și această școală, mai întâi numai cu

Un grup din corpul didactic primar
al orașului, în anul 1924

un post, apoi cu două. Primii dascăli ai acestei școale au fost Marin Dumitrescu și Smaranda Comșa. Are o

www.dacoromanica.ro

populație școlară formată din copiii din marginea de N. V. a orașului. In prezent funcționează tot cu 2 posturi: în postul I-iu D-l Ilie Marinescu înv. def. și director al școalei, iar în postul al II-lea D-l Mircea Popescu înv. def.

Populația școlară după recensământul anului 1933 este: Inscriși în recens. (5—16) 532 | Inscriși în catalog 122.

Școala mixtă Nr. 2, a luat ființă în anul 1922, prin înmulțirea populației școlare a școalelor Nr. 3 băeți și 2 fete, sub primariatul lui Traian Enescu. Dela început s'a înființat cu 2 posturi. In prezent are 3 posturi: în postul I d-l Ion Zalana, învățător gr. II și director. In postul II d-l Anghel Stoenescu, învățător gr. II, iar în postul III d-na Eug. Gârneață, înv. definitivă.

Populația înscrisă în recensământul anului 1933, este: Inscriși în recens. (5—16 ani) 402. Inscriși în catalog 107.

Liceul de băeți a luat ființă în anul 1873, sub primariatul lui Anghel Repanovici, prin transformarea școalei reale a lui Zlatovici în gimnaziu, cu numele de „Alex. Ghica", sub direcția Prof. I. Bran. Acest gimnaziu se întreținea de primărie, din venitul moșiei, după urma vânzării locurilor, potrivit art. XXX din hrisov, care zice:

„După ce se va răfui toată datoria orașului, cu „dobânda ei, banii ce se vor mai aduna, atât din vân- „zarea locurilor din oraș și afară, precum și din veni- „turile moșiei, se vor cheltui cu obștească chibzuire și „hotărîre a orășenilor în înfrumusețări și clădiri pu- „blice ale orașului, cum biserici, școale, poduri, cișmele „și alte asemenea".

www.dacoromanica.ro

La început a avut 3 clase, 45 elevi şi 3 profesori pe: I. Bran, Hr. Zlatovici şi D. Moisescu.

In 1876, a trecut sub direcţiunea Prof. D. Moisescu.

După războiul pentru independenţă, gimnaziul a avut o altă serie de profesori şi directori şi s'a transformat în gimnaziu clasic, subvenţionat de Minist. Instrucţiunii. Directorii cari au condus această şcoală din 1889 până în prezent, sunt:

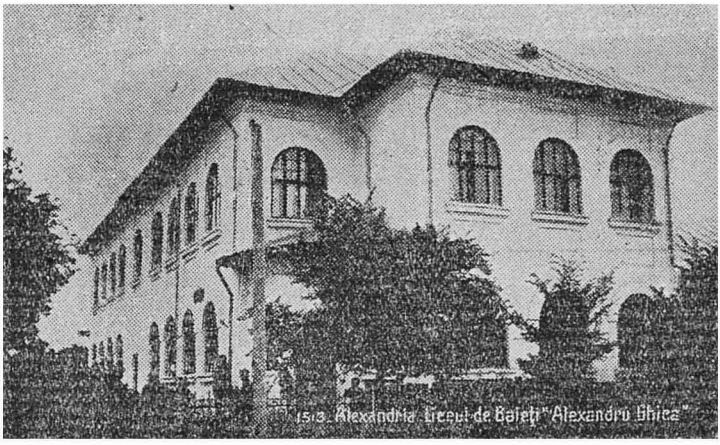

Liceul de băeţi „Alexandru Ghica"

Dela 1889 — 1891 C. Hogaş. Dela 1892 — 1898 A. Aricescu. Dela 1898—1901 Dem. Bunescu. Dela 1902—1904 Velichi. Dela 1904 — 1905 S. Zottu. Dela 1906 — 1912 D. Mihăescu. Dela 1912—1914 G. Munteanu, apoi d-l G. Zugrăvescu, d-l D. Mihăescu, Pr. Ilie Bădulescu, d-l Cornel Banu şi în prezent iar d-l D. Mihăescu, care se poate considera că a fost unul din stâlpii susţinători ai acestei instituţii.

www.dacoromanica.ro

In anul 1903, din cauza împuținării elevilor, gimnaziul s'a desființat, începând cu clasa I-a astfel: în 1903 — 1904 clasa I-a, în 1904 — 1905 clasa II-a, în 1906 — 1907 clasa III-a.

In anul 1909 — 1910, s'a reînființat prin stăruința orășenilor și a directorului D-l D. Mihăescu, începând să funcționeze iar cu toate clasele.

Din anul 1922 i s'a înființat și cursul superior, prin stăruința părinților elevilor și a profesorilor școalei. In anul 1929, a avut cursul liceal complect, dând prima serie de bacalaureați. Până în prezent, liceul „Alex. Ghica" a dat 116 bacalaureați, iar dela înființare și până astăzi, școala aceasta a dat o mulțime de elemente de frunte care fac fală neamului nostru, dintre care unii sunt ingineri, alții medici civili și militari, profesori, arhitecți, farmaciști, avocați, magistrați, institutori, învățători, ofițeri, preoți, comercianți, etc.

D-l D. Mihăescu
Directorul Liceului de Băeți

In prezent, cursul superior al liceului (numai cl. V), este extrabugetar deoarece, din cauza crizei financiare, elevii împuținându-se, Ministerul Instrucțiunii a hotărît să întrețină pe socoteala sa numai cursul inferior.

Corpul profesoral al școalei este următorul: D-nul Dumitru Mihăescu, director și profesor de franceză, la

www.dacoromanica.ro

cl. II, III, şi a IV; Matilda Bleescu franceza I şi V; D-nii: R. Mihăescu, matematica; R. Mustaţă geografia şi istoria; D-ra Euf. Capriţescu, chimie şt. naturale; Cornel Banu, l. română; Pr. N. Georgescu religia; Virg. Popescu, latina; Mathias germana; V. Niculescu, gimnastica; S. Botez, muzica; desen, caligrafie, liber.

Liceul de Fete. In timpul războiului, 1916–1918, au luat fiinţă 2 pensioane de fete, unul sub conducerea prof. El. Grigorescu şi altul sub conducerea D-nei Cecilia Zugrăvescu. Mai târziu, ivindu-se o rivalitate între cele două pensioane, părinţii elevelor s'au agitat pentru înfiinţarea unui liceu de fete de stat. Parte din profesorii şi profesoarele dela ambele pensioane, în frunte cu D. Enescu Stâlpeni, d-l C. Gâdea, d-na El. Curpen şi d-l Dr. I. Levy, au încurajat şi sprijinit dorinţa cetăţenilor. In cele din urmă au format un comitet sub preşedinţia prof. D. Enescu Stâlpeni şi au intervenit pentru înfiinţarea liceului, în anul 1920. In toamna anului 1920 s'a obţinut dela Minister aprobarea, iar pe la sfârşitul lunei Octombrie a şi luat fiinţă, sub direcţiunea d-nei prof. El. Curpen. In primăvara anului 1923, comitetul şcolar sub preşedinţia d-lui

D-l Prof. C. Gâdea

www.dacoromanica.ro

prof. de matematici C. Gâdea, a luat inițiativa clădirii unui local propriu.

E de remarcat că d-l prof. C. Gâdea, a pus multă stăruință pentru înființarea acestui liceu și ca instituție și ca local, iar ca profesor la liceele de băeți, de fete și școala normală, a fost un dascăl cum puțini au trecut prin Alexandria. Intre anii 1929—1933, d-sa a fost inspector șef al regiunii de înv. București, iar în prezent e prof. la liceul Șincai din Capitală.

Primarul de atunci, Al. Macavei, a cedat școalei 1 Ha. din piața dela vale pe care s'a și construit localul, chiar în vara acelui an. In toamna lui 1923, liceul

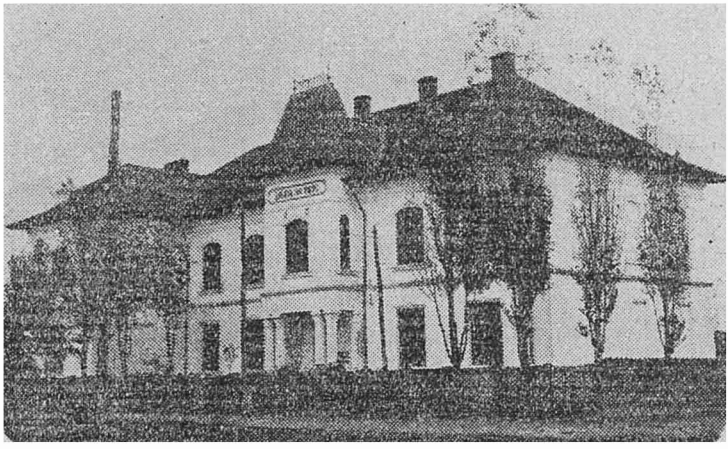

Liceul de fete

a intrat în localul propriu și s'a intitulat liceul „Lumina".

Incă din anul 1921, liceul a început a funcționa și cu curs superior. In anul 1932, i s'a desființat cursul superior de către Minister.

www.dacoromanica.ro

Astăzi liceul e tot sub direcţiunea d-nei prof. El. Curpen şi are aproape toate profesoarele titulare. Dela înfiinţare şi până acum, liceul a dat următorul număr de absolvente:

1920/21 . .	cl. IV 20	1928/29 . . .	cl. VII 14
1921/22 . .	„ V 20	1929/30 . . .	„ VII 19
1922/23 . .	„ V 19	1930/31 . . .	„ VII 20
1923/24 . .	„ V 15	1931/32 . . .	„ VII 13
1924/25 . .	„ VI 22	1932/33 . . .	„ IV 16
1925/26 . .	„ VI 21	1933/34 . . .	„ IV 13
1926/27 . .	„ VIII 19		
1927/28 . .	„ VIII 11		Total 242.

Parte din aceste absolvente, care au urmat mai departe, au îmbrăţişat cariere frumoase ca: profesoare, farmaciste, învăţătoare, etc.

Corpul profesoral actulal al şcoalei este următorul: D-nele: Elena Curpen directoare şi prof. de l. româna; Smaranda Arhip matematică; El. Teodoru franceză; Fevronia Iftimovici şt.-naturale; Nicolaef geografia şi istoria; D rele: Florica Colfescu muzica; Marinescu desen şi caligrafia; Venera Rădulescu gospodărie şi lucru; Pr. Şt. Popescu religia şi latina; d-l C. V. Nicolescu gimnastica.

In prezent, cursul super. este desfiinţat. Şcoala funcţionează numai cu 4 clase.

D-na ELENA CURPEN
directoarea liceului de fete

www.dacoromanica.ro

Şcoala profesională de fete s'a înfiinţat în anul 1905 şi a durat până în anul 1916. Conducerea a avut-o în tot timpul d-na prof. Elena Curpen. Această şcoală a fost subvenţionată de comună şi judeţ.

Şcoala normală de băeţi s'a înfiinţat în anul 1915 din iniţiativa d-lui N. Racotă, prefect pe atunci, A. Văcăreanu, primar, S. Zamfirescu, revizor şcolar, Dr. I. Levy, R. Lefescu, G. Popescu, învăţători şi a altor intelectuali ai oraşului. Cel dintâi director a fost prof. de pedagogie Mih. Rădulescu, doctor în filosofie.

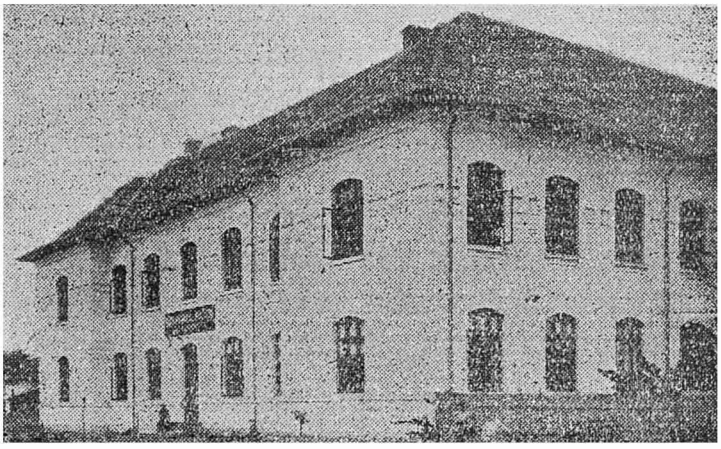

Şcoala Normală

In timpul războiului n'a funcţionat. După război, în 1918, a reintrat în funcţiune sub direcţiunea mult regretatului profesor de pedagogie, D. Enescu Stâlpeni. Sub conducerea acestuia, şcoala normală a avut o reputaţie demnă de remarcat, atât ca activitate şcolară, cât şi ca activitate extra-şcolară, ajungând până acolo

www.dacoromanica.ro

că, în afară de frumoasele şezători pe care normaliştii împreună cu directorul lor le organizau în oraş, mergeau şi în centrele mai de seamă ale judeţului, făcându-se astfel legătura sufletească între săteni şi viitorii învăţători.

In anul 1921, şcoala a trecut sub direcţiunea d-lui G. Atanasiu, iar în 1923, D. Enescu Stâlpeni a reluat din nou direcţiunea şcoalei, când s'a făcut şi inaugurarea localului care se vede şi astăzi. In anul 1928, murind D. Enescu, şcoala a trecut în mod provizoriu, sub direcţii diferite după care e numit în 1929 ca director d-l prof. V. Nicolaescu. Intreţinerea normaliştilor se face prin burse dela Stat, precum şi din produsul a 40 pogoane pământ, proprietatea şcoalei.

† DIM. ENESCU-STÂLPENI — fost director al Şcoalei Normale

In prezent directorul şcoalei normale e d-l prof. Aurel Dinulescu. Situaţia numerică a absolvenţilor acestei şcoale, dela înfiinţare până astăzi e următoarea:

Anul 1920 . .	45.	Anul 1928 . . .	68.
„ 1921 . . .	51.	„ 1929 . . .	15.
„ 1922 . . .	31.	„ 1930 . . .	44.
„ 1923 . . .	31.	„ 1931 . . .	64.
„ 1924 . . .	56.	„ 1932 . . .	37.
„ 1925 . . .	64.	„ 1933 . . .	92.
„ 1926 . . .	88.	„ 1934 . . .	46.
„ 1927 . . .	55.	Total absolvenţi	787.

www.dacoromanica.ro

Majoritatea acestora sunt învățători în județele Teleorman și Vlașca.

Personalul didactic al școalei, în prezent, este următorul: D-l Aurel Dinulescu, director și profesor de l. română d-nii R. Mustață istorie, R. Mihăescu matematică, curs superior; Virg. Popescu limba română; Fl. Crețeanu pedagogie; D. Iancovici fizico-chimice și matematica curs inferior; I. Parfenie geografie; d-na Matilda Bleescu franceză; d-ra Maria Botez șt.-naturale; d-nii V. Nicolescu gimnastică; Șt. Popa caligrafie și desen; G. Rusnac lucrul manual și S. Botez muzica și vioara.

Școala de agricultură. A fost înființată la 1 Septembrie 1903, prin cedarea terenului în suprafață de 102,88 ha. de către primăria Alexandria, din moșia sa.

Până în anul 1912 a avut titulatura de „Școala de agricultură și comerț", deoarece avea și o secție comercială. Dela 1912 însă până în prezent este numai școală de agricultură.

In anul 1924, i s'a mai afectat de către Ministerul Agriculturii încă 50 ha. teren, din moșia Nanov, așa că școala posedă astăzi 152,88 ha. teren în două trupuri: Alexandria și Nanov.

Dela înființare școala a avut regim de internat, făcând excepție numai cu elevii originari din Alexandria.

Până în anul 1925, a funcționat cu $4^1/_2$ ani. Elevii făceau 3 ani curs și $1^1/_2$ ani practică, pe la fermele statului sau particulari.

Dela 1925 până la 1929, când s'a modificat programa și regulamentul școalelor de agricultură, elevii

www.dacoromanica.ro

fac 4 ani curs teoretic şi practic. Dela 1929 încoace, elevii fac numai 3 ani curs şi practică şi apoi se prezintă la examenul de absolvire.

Şcoala are până în prezent, 431 absolvenţi, în mediu cam câte 14 anual.

E regretabil că şi aceştia, puţini câţi sunt, majoritatea după ce absolvesc, iau calea funcţiilor. Foarte puţini pun în practică cele învăţate.

Personalul didactic al şcoalei, în prezent, e următorul: D-nii Tihon Cojocaru prof. de viticultură, pomicultură şi director; N. Gârneaţă, zootehnie; Iulian Peteanu agricultură; N. Popescu, cultura generală; G. Bivol şi M. Enache, şefi de cultură; G. Colfescu, secretar.

Ateneе

In Alexandria se cunosc activităţi periodice de atenee populare, încă din 1868. S'a găsit o publicaţie din 28 Decembrie 1868, semnată de preşedintele Ateneului Român din Alexandria, în care se făcea cunoscut că „d-l Anghel Repanovici va ţine curs la şcoala de adulţi dela No. 1". Secretar era V. Nanu institutor. In decursul timpului s'a desfiinţat, dar în anul 1900 iar s'a înfiinţat având sediul la gimnaziu. Tot înainte de război, corpul didactic primar avea o activitate culturală bine cunoscută şi apreciată de orăşeni. Aceasta consta atât din conferinţe didactice în şedinţele intime ale institutorilor, cât şi mai ales din şezători populare la şcoala No. 1 de băeţi. După război, directorul şcoalei normale Dum. Enescu-Stâlpeni, reînfiinţează activitatea şezătorilor populare, între anii 1918-1927 având sediul întâi la gimnaziu, apoi la şcoala normală.

www.dacoromanica.ro

Aceasta a fost perioada cea mai bogată şi mai apreciată de şezători populare din Alexandria. Era ajutat în partea artistică de corul şi orchestra şcoalei normale şi de elevii cu talente artistice atât dela şcoala normală, cât şi dela liceele de fete şi de băeţi. Prin 1929, după moartea lui Enescu-Stâlpeni, activitatea s'a slăbit reluându-se iar sub directorul actual al şcoalei normale Aurel Dinulescu, la 19 Ianuarie 1933, în sala de festivităţi a liceului de băeţi. De data aceasta încep să ia parte la activitatea ateneului şi personalităţi de cultură înaltă din Bucureşti.

Coruri.

Alexandria în decursul timpului a avut şi coruri şi orchestre periodice bine organizate, înfiinţate de obicei de maeştrii de muzică dela liceul de băeţi sau dela şcoala normală. N'au activat sub formă de societăţi şi aveau elemente atât dintre şcolarii talentaţi cât şi dintre amatorii de muzică ai oraşului. Cele mai recente înjghebări muzicale se cunosc începând din anul 1921, o orchestră a corpului didactic şi elevii şcoalei normale sub conducerea d-lui S. Botez, apoi corul religios al bisericii catedrale „Sf. Alexandru", sub conducerea d-lui S. Botez şi a d-lui Ilie Brătescu, avocat.

In prezent există corul asociaţiei muzicale, de sub conducerea tot a d-lui S. Botez, maestru de muzică şi vioară la şcoala normală şi liceul de băeţi.

Publicaţii.

După ce Alexandria şi-a format instituţiile de cultură necesare, după ce parte din cei ce au trecut prin şcoalele oraşului, au studiat şi au căpătat cultură mai

www.dacoromanica.ro

superioară în şcoale mai înalte şi după ce prin elementele astfel pregătite, viaţă socială şi culturală a început a pulsa mai cu putere, fruntaşii oraşului, în majoritate intelectualii, au simţit nevoia a se manifesta şi în scris, prin gazete şi reviste, pe toate tărâmurile: literar, politic, social, didactic, sanitar, etc.

Toate gazetele sau revistele apărute au durat însă perioade mici, fie că n'au avut cu ce să se susţină materialiceşte, fie că entuziasmul care le-a creat s'a stins degrabă. Mai jos se arata numele lor, după cum urmează:

In 1890 a apărut „Steagul liberal" scris şi susţinut de politicianii liberali.

In 1894 a apărut „Alegătorul liber" ziar liberal.

In 1903 a apărut „Alexandria" ziar conservator.

In 1903 a apărut „Timpul" ziar conservator.

In 1906 a apărut „Şcolarul" revistă didactică, de A. Ivanovici.

In 1906 a apărut „Şoapte vesele" ziar literar, de Dr. Fl. Sărăţeanu.

In 1907 a apărut „Urzica" ziar literar social, de Dr. Fl. Sărăţeanu.

In 1907 a apărut „Conştiinţa ţăranilor" ziar social, de I. M. Iliescu.

In 1907 a apărut „Vremea nouă" ziar social de Anton Văcăreanu.

In 1908 a apărut „Liberalul" ziar politic liberal.

In 1910 a apărut „Vocea Democraţiei" ziar politic conservator.

In 1914 a apărut „Viaţa Teleormanului" ziar politic conservator.

www.dacoromanica.ro

In 1923 a apărut „Gazeta Alexandriei" ziar social independent.

In 1924 a apărut „Datoria socială" ziar social, de Har. Rădulescu.

In 1927 a apărut „Rândunica" ziar social, de Dr. G. Ulieru.

In 1932 a apărut „Speranța" ziar literar social, de N. Ionescu, librar.

In 1933 a apărut „Citește-mă" ziar literar social de V. Vasilescu, librar.

In 1934 a apărut „Vitrina" ziar social.

In prezent nu mai apare din toate acestea decât ziarul „Speranța" și câte odată „Vitrina".

Prin publicațiile arătate, Alexandrenii își susțineau, unii din ei, credințele politice, alții își dedeau la iveală talentele literare, alții dezbăteau cu seriozitate și competență chestiuni și necesități de ordin edilitar și social.

Unele din ele au fost manifestări de sentimente pornite din suflete curate și idealiste, altele au servit ca mijloace de organizație politică și totuși n'au lipsit nici acelea care s'au scris mai mult dintr'un sentiment de *a fi la modă*.

* * *

Făcând o schiță asupra activitații culturale a acestui oraș, dela întemeere până în prezent, vom putea-o împărți în 3 etape. Intâia etapă se marchează dela înființarea primei școale până la 1873, când s'a înființat gimnaziul, care a înălțat nivelul cultural al fruntașilor.

A doua etapă începe dela 1873, până la războiul

www.dacoromanica.ro

cel mare, când şcoalele primare s'au îmmulţit şi au căutat să cuprindă majoritatea copiilor în vârstă de şcoală.

Cea din urmă etapă e dela război şi până astăzi, când s'au îmmulţit şcoalele secundare cu cicluri de învăţături mai superioare. In timpul acesta, Alexandria şi-a mărit repede numărul licenţiaţilor şi întru câtva şi al doctorilor.

In general, activitatea culturală s'a manifestat atât în şcoală cât şi în afară de şcoală.

E de remarcat că activitatea extra-şcolară, a început-o corpul didactic primar. Deaceea până la războiul cel mare, Alexandrenii cunoşteau mai bine pe institutori, pe care îi apreciau foarte mult şi de care erau mai strâns legaţi sufleteşte, în comparaţie cu profesorii de care nu se apropiau.

Nu e mai puţin adevărat, că profesorii secundari erau mai mult trecători pe la gimnaziul oraşului şi din pricina aceasta poate orăşenii nu-i prea cunoşteau.

Privind rezultatele muncii dăscalimii alexandrene, constatăm cu admiraţie, realizări frumoase, încununate de succes şi ce e mai îmbucurător este că desfăşurarea aceasta a activităţii culturale e în plin progres, ceea ce se constată şi din graficele de mai jos!

Sperăm că peste aţi 50 de ani, sectorul negru al analfabeţilor să dispară cu desăvârşire.

La toate aceste realizări frumoase, a contribuit cu munca sa de profesor de religie, timp de 40 de ani la liceul de băeţi, neobositul preot Ilie Bădulescu, căruia mulţi ai săi, foşti elevi, lui datoresc situaţiile de seamă ce le ocupă.

www.dacoromanica.ro

Astăzi, venerabilul preot este pensionar și se bucură de rezultatele străduinței sale, privind fericit peste

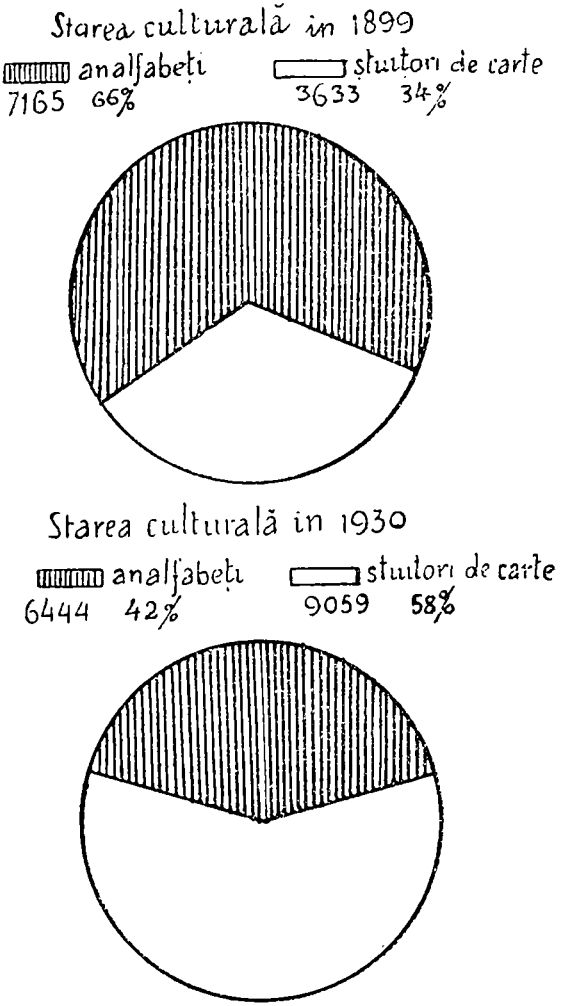

ogorul, pe care a semănat și a dat roade însutit.

In legătură cu viața culturală a acestui oraș, nu se

www.dacoromanica.ro

poate uita nici mult regretatul librar Anghel Vasilescu, om cu însuşiri alese, care totdeauna cu cuvântul, cu

† ANGHEL VASILESCU

fapta şi cu toată inima, a ajutat mult şi desinteresat toate mişcările culturale, atât din oraş cât şi din judeţ.

BISERICA

Pânăla 1836, creştinii oraşului se serveau de biserica din Bâcâeni. Fiind însă prea departe de nouile aşezări, ei au stăruit cu toţii, oferindu-se a contribui cu bani, materiale şi braţe de muncă, spre a se clădi o nouă biserică, chiar în mijlocul oraşului. Iniţiativa aceasta avu urmări atât de neîntârziate, încât în primăvara aceluiaş an, construiră din lemn, un locaş, pe terenul unde se află astăzi măreaţa catedrală.

S'a sfinţit în ziua de Florii, cu hramul „Sf. Alexandru". Primul preot a fost preotul Teodosie Economul, care a păstorit aci pânăla sfârşitul vieţii sale şi care a fost unul dintre cei mai veneraţi preoţi ai Ale-

www.dacoromanica.ro

xandriei. Tot la această biserică, contimporan cu pr. Teodosie şi alţii după el, au fost preoţii: Tudorache din Atârnaţi care a slujit şi ca protopop al judeţului, pr. Barbu din Şovărăşti, Enache din Ţigăneşti.

1. *Catedrala Sf. Alexandru.* Mai târziu, în anul 1875, s'a început zidirea falnicii biserici de astăzi, ce se înalţă lângă grădina publică. S'a terminat de abia

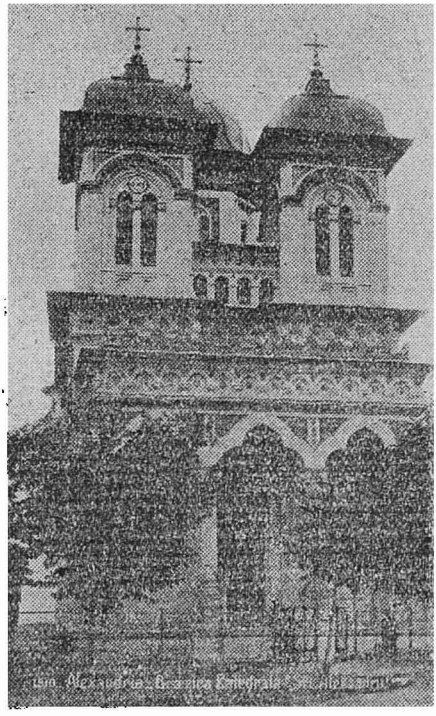

Biserica Catedrala „Sf. Alexandru"

în anul 1896, din fondurile comunale, paroh fiind Pr N. Teodorescu. A fost pictată de pictorii Lukian şi Artachino.

www.dacoromanica.ro

Preoţii care se cunosc că au slujit de pe la anul 1868, sunt: Pr. Ion Eftasias, Pr. Neagu Miceanu, Pr. Radu Iliescu, Pr. Ion Căprescu, Pr. D. Miceanu, Pr. A. Popescu, Pr. Nic. Teodorescu şi Pr. Ilie Bădulescu, care a fost mult timp paroh al bisericii.

2. *Biserica Sf. Apostoli.* E zidită la 1842 de enoriaşi prin stăruinţa Pr. Ghiţă Georgescu. E aşezată pe strada Carol I. Are o pictură minunată, lucrată de

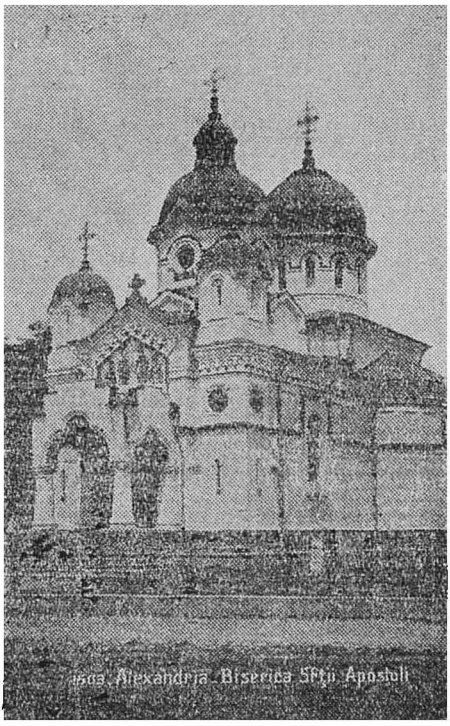

Biserica „Sfinţii Apostoli"

pictorul Gh. Ioanid, elevul pictorului Gh. Tătărăscu. Preoţii cari au slujit în această biserica, dela început sunt:

www.dacoromanica.ro

Pr. Barbu duhovnicul, Pr. Costea, Pr. Stoica, Protopopul Ion Văleanu, Pr. Dumitru Stâncescu, Pr. C-tin Marinescu, Pr. Al. Popescu, Pr. Ghiță Georgescu, Pr. Ion Ionescu, Pr. Nicolae Teodorescu și Pr. Ștefan D. Popescu econom stavro for, fostprotopop al jud. Teleorman, circ. Alexandria și în prezent paroh al bisericii.

3. *Biserica Sf. Nicolae* zidită dela început de enoriași în anii 1848 — 1850 și restaurată în 1932, tot de enoriași sub îndemnul Pr. Nedelea Georgescu. E așezată pe strada Carol I, colț cu Elena Doamna.

Preoții deserventi dela început, sunt: Pr. Rizea, Protopopul Anghel, Pr. Dobre Rizea, Pr. Badea Demetrian, Pr. Petrache Rizescu și Pr. Nedelea Georgescu actualul paroh al bisericii.

4. *Biserica Sf. Împărați*, datează din 1854, zidită de enoriași. E așezată pe str. Carol I, în fața străzii fratii Buzești.

Preoții care au slujit dela început, sunt: Pr. Albu, Pr. Mănăilă, Pr. Ion Voivozeanu, Pr. Radu, Pr. Marin Albulescu, Pr. Hristache Sfeatcu, Pr. Ilie Ciobănete și Pr. Gh. Tuinea actualul paroh al bisericii.

5. *Biserica Sf. Adormire.* Actuala biserică datează dela anul 1858, fiind zidită de ctitorii Rașcu Ivan Galina cu ajutorul enoriașilor, reparată în 1923—1924 de enoriași, prin stăruința Pr. Ștefan D. Popescu. E așezată pe str. Carol I spre extremitatea dela S. E. Preoții, cari au slujit dela început în această biserică, sunt: Pr. Dumitru, Pr. Gheorghe, Pr. Vlase, Pr. Tudorache, Pr. Badea Demetrian, Pr. Ghiță, Pr. Ion Moisescu, Pr. Ștefan D. Popescu și Pr. Gh. Stăiculescu parohul bisericii și protopop al circ. Alexandria în prezent.

www.dacoromanica.ro

6. *Biserica Cuvioasa Paraschiva (Sf. Vineri)* zidită din temelie în 1859, de ctitorul Bojan Lalu, cu ajutorul enoriaşilor. S'a zugrăvit abia în 1871. A fost reparată radical în 1886 în timpul Pr. paroh, Alex. Ghelican. E aşezată pe str. Negru Vodă.

Preoţii deservenţi: Pr. Ivan dohovnicul, Pr. Vasile duhovnicul, Pr. Bogdan Bobe, Pr. Alexandru Ghelican, Pr. Ion Ionescu şi Pr. Pantelimon Ionescu, actualul paroh al bisericii.

Pentru populaţia oraşului, numărul acesta de biserici e destul de mare, ceea ce dovedeşte că locuitorii Alexandriei au avut multă atenţie şi faţă de Dumnezeu Căruia I-au înălţat atâtea lăcaşuri, numai cu puterile lor materiale.

De aci se mai poate deduce că populaţia acestui oraş, 97,7 la sută creştini ortodoxi, este evlavioasă. Intr'adevăr faptul nu e numai o simplă deducţie, ci este constatat prin numărul relativ mare al credincioşilor, ce frecventează mai toate bisericile, în afară de catedrală care e mai puţin frecventată, precum şi din strictaţea cu care credincioşii practică rânduelile creştineşti, în toate ocaziunile.

www.dacoromanica.ro

STAREA ECONOMICA

Deoarece oraşul este aşezat, după cum s'a arătat la început, pe una din câmpiile cele mai mari şi mai rodnice, ale ţării, bogăţia cea mai de frunte pe care se sprijină viaţa sa, este în primul rând *agricultura*; deci şi ocupaţia celor mai mulţi dintre locuitori, e *agricultura*.

O familie de plugar

De jur împrejur, moşia acestei comuni, era în suprafaţă de circa 5000 pogoane, pământ arabil şi islaz. Viile aveau o suprafaţă de 753 ha., iar pădurea 50 ha., după o statistică din 1897.

Astăzi, suprafaţa ocupată de vii este de 450 ha., de pădure de 15 ha., islazul 400 ha., iar terenul arabil

www.dacoromanica.ro

de 4936,25 ha., din care 2176,11 ha., vechea moşie a Alexandriei, iar 2760,14 ha., afectat din trupul moşiilor Nanov, Adămeşti şi Pielea.

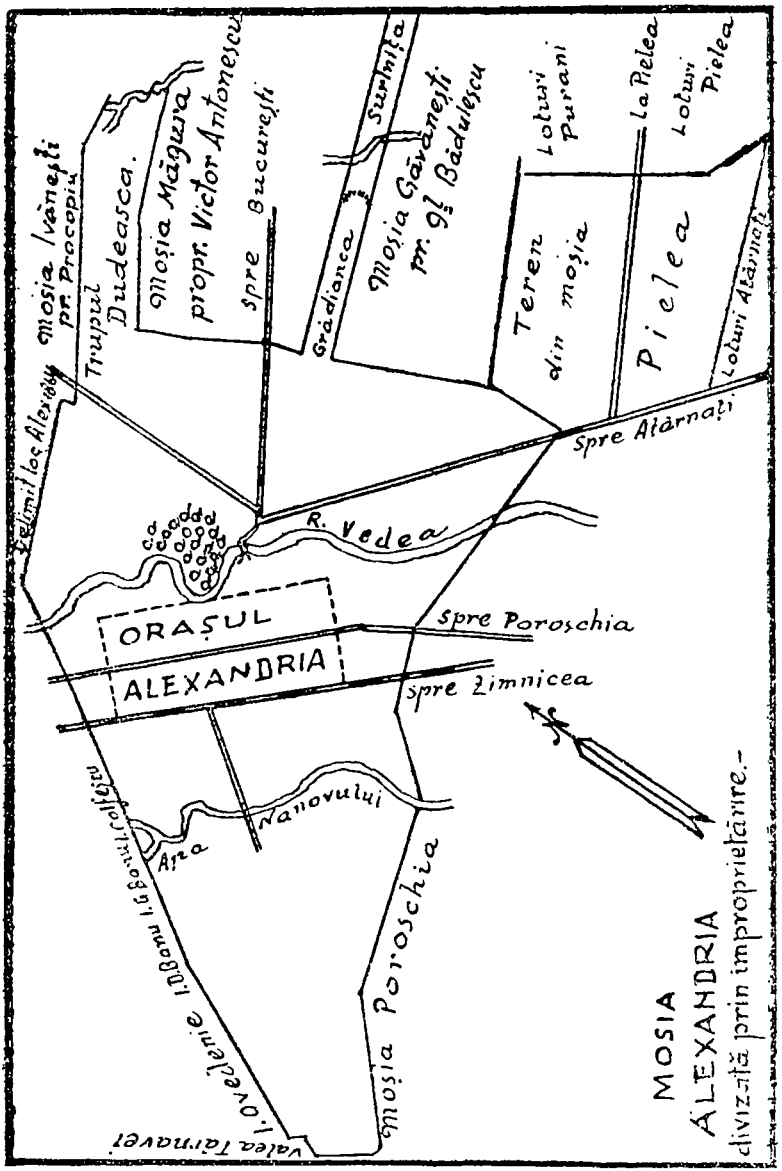

www.dacoromanica.ro

Cu terenul arabil au fost împroprietăriţi agricultorii ce n'aveau pământ.

Inainte de împroprietărire, moşia fiind a statului, plugarii alexandreni obţineau pământ în arendă.

Prin împroprietărirea care s'a făcut în anii 1922—23, cei îndreptăţiţi au obţinut pământ, în proporţia următoare: 78 locuitori dela 0,50 ari — 4,50 ha., 675 locuitori cu loturi tip de 5 ha., în total 753 împroprietăriţi.

Restul pământului s'a împărţit instituţiilor: şcoalei normale, ministerului de război, câmp de instrucţie, cantoanelor technice, etc.

Pământul, în compoziţia sa, este în mare parte humos calitatea I-a, făcând parte din regiunea I-a. Pe alocuri prezintă şi petece argilo-nisipoase, cum sunt şi colinele din spre apus de oraş, unde se întind viile.

Pe pământul arabil, Alexandrenii seamănă: grâu, porumb, orz, ovăz, mei, floarea soarelui, mohor, mai puţin in, cânepă, fasole, mazăre, cartofi, petece de încercare cu bumbac, etc. In grădinile de zarzavat de pe marginea râului Vedea, se cultivă: varză, ceapă, usturoi, cartofi, pătlăgele roşii, vinete, bamii, conopide, ardei, pătrunjel, mărar, pepeni verzi şi galbeni, castraveţi, dovleci, dovlecei, varză, morcovi, sfeclă, fasole ţucăr şi grasă, mazâre, lăptuci, ridichi de lună, gulii şi praz.

Producţiunea cea mai de seamă dintre toate acestea o are grâul şi porumbul, apoi ovăzul şi orzul.

Insămânţări făcute în anul 1933:

Grâu	Porumb	Ovăz	Orz	Mohor şi porumb furajer	Pepeni, grădini de zarzavat, etc.
2336 ha	1900 ha	236 ha	180 ha	220 ha	64,25 ha

www.dacoromanica.ro

In 1934, culturile s'au făcut pe aceleaşi suprafeţe.

Cantitatea de grâu recoltată la ha. în mediu, e de 18 — 20 hl., de porumb la fel, de orz şi ovăz câte 22 — 25 hl.

Preţurile variază în raport cu cantitatea anuală de producţie a ţării, cu valoarea monedei şi alte cauze.

Se produc atâtea cereale încât îndestulează consumul oraşului şi încă rămân pentru export.

Exportul se face în cea mai mare măsură cu trenul.

Pentru îndrumarea şi supravegherea culturilor acestei moşii şi a altora din împrejurimi, există aci un serviciu agronomic regional.

A doua bogăţie agricolă o formează viile, aşezate pe colina din apusul oraşului, expusă cu faţa spre răsărit.

Locuitorii cari au vii îngrijesc cu multă pricepere şi dragoste, căutând să pună varietăţile cele mai de seamă de viţe. Se obţine un vin excelent dar care nu se poate conserva ca vinurile de deal. Producţiunea anuală e de peste 16000 hl. Parte din acest vin se consumă în oraş. Parte se cumpără de cârciumarii din satele vecine. Pentru complectarea consumului local, se mai importă şi alte cantităţi de la dealuri. Se numără în acest oraş ca la 598 proprietari de vii.

Grădinile de zarzavaturi de pe malul Vedii, înainte de campania din 1913, erau muncite de grădinari bulgari, veniţi anume în acest scop din Bulgaria. Pe la sfârşitul lunii noembrie, plecau în ţara lor, ducând tot deodată, sume importante de bani, agonisite de pe urma zarzavaturilor. In schimb piaţa Alexandriei era totdeauna îmbelşugată de tot felul de zarzavaturi şi populaţia era

www.dacoromanica.ro

foarte mulţumită, atât de calitatea zarzavaturilor, cât şi de preţurile lor cari erau destul de ieftine.

După războiu, Bulgarii specialişti grădinari n'au mai fost primiţi în ţara noastră şi s'a cunoscut. Grădinile au început să fie muncite de Români, cari nu cunoşteau meseria grădinăriii. Din cauza aceasta, grădinile erau puţine, iar producţiunea mică şi de calitate inferioară. Micşorându-se cantitatea zarzavaturilor şi preţurile se măriseră, încât populaţia suferea, fiind nemulţumită şi de calitatea şi de preţul zarzavaturilor.

Uneori, ducea lipsă totală de anumite feluri de zarzavaturi cari cereau o îngrijire mai specială.

Trecând însă timp, au început şi locuitorii alexandreni şi de prin împrejurimi, să se ocupe cu această meserie, mai ales că vedeau că e şi bănoasă. In prezent, în jurul oraşului, sunt multe grădini de legume şi zarzavaturi, cari îndestulează piaţa Alexandriei aproape tot ca înainte de războiu.

O altă bogăţie o formează vitele.

In anul 1934, Alexandria posedă: 934 cai, 387 boi, 392 vaci, 2991 oi, 12 bivolițe, 75 capre şi 930 porci.

Comerţul.

Acest oraş s'a născut din pricina unui conflict, în urma căruia comercianţii nemulţumiţi de proprietarii locurilor pe care-şi făceau negoţul, s'au răzvrătit, căutând alt loc pentru comerţul lor.

Punctul cel mai propice pentru acest scop, a fost ales aci, unde e Alexandria. Aşa dar, acest oraş, din primele momente, a fost hotărît a fi şi un centru comercial,

www.dacoromanica.ro

fiind croit chiar de comercianţi şi fiind aşezat în loçul potrivit comerţului.

Necesitatea aşezării în acest punct, a venit de acolo că celelalte târguri şi oraşe ca: Giurgiul, Turnu Măgurele, Roşiorii şi Zimnicea erau prea departe de această regiune plină de sate de plugari harnici şi bogaţi, cari pe deoparte aveau nevoie de un debuşeu de desfacere a produselor lor, iar pe de alta, aveau nevoie de un târg de unde să se aprovizioneze cu unelte de muncă, materiale de case, îmbrăcăminte, încălţăminte, etc. Iată dar ce a determinat cu atâta hotărîre pe răzvrătiţii negustori ai Mavrodinului şi Zimnicii să se aşeze pe acest teren, socotit atât de favorabil scopului urmărit.

Cel dintâi comerţ ce s'a cunoscut dela clădirea primei colibe, a fost cel de băuturi şi aceasta din pricină că prin comunele vecine băuturile erau monopolizate de proprietarii moşiilor, potrivit dispoziţiunilor regulamentului organic. Imediat după acest comerţ, a urmat acela de obiecte casnice şi alimente coloniale, după cum se constată si din plângerea primilor comercianţi către domnitorul Alexandru Ghica, când au arătat că li s'au stricat mărfurile în prăvăliile închise. Puţin după aceasta, s'a înfiripat comerţul de vite şi cereale.

In cursul anului 1837, prăvăliile se înţesau pe strada din mijloc, strada Fondatori, astăzi str. A. Văcăreanu, rânduite una lângă alta şi tixite de mărfuri pentru toate trebuinţele. Elementul negustoresc, din primele momente ale înfiinţării oraşului, a jucat rolul cel mai important, orice îmbunătăţire pentru oraş fiind făcută prin negustori şi uneori, lucrări aproape numai pentru

www.dacoromanica.ro

interesul lor cum de ex: podul de lemn peste Vedea, mai târziu înlocuirea acestuia cu cel de fier de astăzi, poşta dela marginea oraşului, pentru cursele zilnice spre Bucureşti, pieţele, gara construită în 1895, cursele de autobuze din zilele noastre, etc.

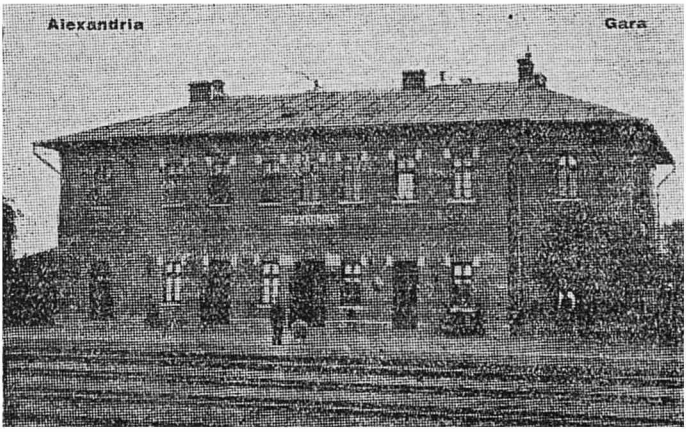

Cel mai de seamă comerţ al oraşului, adică cel de cereale, a luat avânt cu adevărat, în anul 1882.

In vederea aceasta, s'au construit magazii numeroase dintre care, unele din ele se văd şi astăzi.

Tot în vederea acestui comerţ, au fost destinate şi cele două pieţe mari, cea dela deal şi cea dela vale, unde Vinerea se face totdeauna târg.

Viaţa oraşului a fost şi este şi astăzi în strânsă legătură cu aceste pieţe de cereale.

Pe la sfârşitul secolului al XIX-lea, această strânsă legătură între negoţul de cereale şi viaţa oraşului este concretizată prin exprimarea: „Merge dubla, merge şi

www.dacoromanica.ro

târgul". De când s'a înființat camera de comerț, piața de cereale a rămas numai cea dela deal, piața Mihai Bravul.

Vinerea dimineața, depe la ora 4, se îmbulzesc în această piață mulțime de care, venite din diferite părți ale județului, cu tot felul de cereale, spre vânzare.

Străzile din împrejurime sunt de asemeni tixite și ele. Pe la ora 7 dimineața, samsarii și negustorii de cereale forfotesc printre țăranii vânzători, probând în tot chipul calitatea mărfii. Incep tocmelile. Se rup prețurile. Negustorii de manufactură și coloniale dau și ei târcoale prin târgul de cereale ca să vadă „cum stăm cu dubla". „Azi saltă negoțul, merge dubla".

Tocmelile sfârșesc cu numărarea zimților și adălmașul obișnuit, la una din cârciumile din jurul pieții. După ce vânzătorii și-au depus marfa la una din magaziile indicate, se animează cellalt comerț.

Țăranii veniți la oraș pentru a-și vinde cerealele și pentru a-și cumpăra lucruri de trebuințe casnice sau agricole, forfotesc ei acum pe uliți și prin magazine, cumpărându-și pluguri, sape, seceri, vânturători, mașini de bătut porumb, butoaie, căruțe, tablă de fier, cherestea, cojoace, căciuli, cizme, opinci, pânzeturi, vase de pământ, lumânări, flanele, arniciuri, bumbacuri, var, lopeți, site, etc.

In ziua aceasta de târg, toți negustorii fac treabă, atât cei ce vând mărfurile arătate mai sus, cât și cârciumile și birturile țărănești, cari ospătează în cântecele lăutarilor pe cei întârziați peste ora 12. Pe la ora 1, animația descrește, iar pe la ora $2^1/_2$ orașul se descongestionează cu totul de țărănimea care pleacă în șiruri

www.dacoromanica.ro

ungi de căruţe pe toate drumurile Alexandriei şi în toate direcţiile judeţului.

Grânele inmagazinate rămân parte din ele pentru morile oraşului. Partea cea mai mare se exportă cu calea ferată în alte părţi ale ţării.

Şiruri de vagoane ce pleacă din gara Alexandria spre munte, gem încărcate de cereale.

Altele iau direcţia spre portul Zimnicea.

E de remarcat că comerţul, în general, al oraşului Alexandria, a avut o perioadă de ascesiune până în anul 1900. Pânăla data aceasta, cerealele întregii regiuni, n'aveau alt debuşeu de desfacere decât Alexandria. De când însă au început să se înfiinţeze cooperative, prin satele din împrejurimi şi de când trenurile au început să încarce cereale şi de prin celelalte gări din apropiere, comerţul de cereale a mai scăzut. Deasemeni a scăzut şi comerţul de articole lucrate în ateliere: cojocărie, abagerie, căldărărie, etc., adică de cand ţăranii se servesc de îmbrăcăminţi şi vase fabricate.

Această stagnare s'a observat pânăla război.

După această dată, comerţul a intrat iar într'o perioadă activă, atât comerţul de cereale, cât şi comerţul celorlalte articole

Bâlciul e vechiul şi istoricul balci al Mavrodinului, care la 1879, din cauza neînţelegerilor ce se iveau între comercianţii şi locuitorii Mavrodinului, a fost strămutat la Alexandria, în condiţiuni avantajoase şi satisfăcătoare atât pentru comună cât şi pentru comercianţii ce luau locuri cu chirie, în vederea aşezării prăvăliilor.

Se face de două ori pe an: la Rusalii şi la Sf. Maria mică. Acesta din urmă, un şir de ani s'a făcut la 30 August, la Sf. Alexandru.

www.dacoromanica.ro

Locul unde se instalează în fiecare an, e câmpul dela nordul cimitirului mare.

Are un plan foarte simetric, cu străzile în formă de raze ce pornesc dintr'un centru. Fiecare stradă e destinată unor anumite feluri de mărfuri, spre centru fiind aşezate magazinele cu mărfuri mai orăşeneşti: haine, ştofe, blănuri, mătăsuri, dantele, ciorapi, pălării, etc., precum şi distractivele *„comedii"*, iar spre periferie mărfuri pentru gospodăriile ţărăneşti: doniţi, găleţi, lopeţi, furci, căruţe, albii, coşuri, vase de pământ, etc. Negustorii vin parte din T.-Măgurele, parte din Giurgiu, dar cei mai mulţi din Bucureşti. Activitatea începe cu o săptămână înainte de Rusalii, cu târgul de vite, unde se aduc spre vânzare, de către ţăranii din judeţul Teleorman ori din judeţele vecine, cai, boi, vaci, viţei, porci, etc.

Cu o zi înainte de Rusalii, când târgul de mărfuri casnice se începe, cel de vite se termină.

In ziua de Rusalii, de dimineaţă, coloane de căruţe se îndreaptă de prin satele judeţului, spre bâlci, aducând în ele flăcăi şi fete gătite ca de sărbătoare, gospodari cu nevestele, bătrâni, bătrâne şi copii, cu toţii umplu târgul.

Flăcăii, fetele şi copiii dau busna pe la comedii, în timp ce părinţii lor îşi târguesc cele de trebuinţă pentru casă. La periferie, birturile naţionale ospătează pe gospodarii cheflii cu obişnuiţii mititei ardeiaţi şi cu renumita bere „Bragadiru" ori „Azuga", alături de ţuica de „Valea Călugărească" şi de vinurile locale sau de „Dealul Mare". Vestitele tarafe de lăutari ale Alexandriei,

www.dacoromanica.ro

în ofuri prelungi, animează veselia ce se manifestă într'o vorbărie amestecată şi gălăgioasă de-ţi ia auzul.

După amiazi, mai spre seară, soseşte şi lumea mai selectă a oraşului. Cucoanele în deosebi, sclipesc în îmbrăcămintile cele mai moderne. După o scurtă vizitare, domnii cu familiile iau loc la bufetul din centru, unde cântă orchestrele cele bune ale oraşului. La fel se repetă şi în ziua II-a.

Toamna, la Sf. Maria mică, bâlciul e mai mic şi mai puţin distractiv. Se mărgineşte mai mult la partea comercială, fiind asortat cu tot felul de articole, în vederea aprovizionării şi pregătirii de iarnă, ca: cojoace, flanele, căciuli, cizme, putini, butoaie, etc.

Comuna trage mari foloase de pe urma bâlciurilor prin taxele ce încasează.

Comerţul în oraş. Oraşul n'are decât 5 străzi comerciale şi anume: Str. Carol I, str. A. Văcăreanu, str. Pr. Nicolae, str. Brâncoveanu şi str. Bolintineanu, cari cuprind centrul. In afară de acestea, cele două pieţe.

In celelalte zile, afară de Vineri, când e zi de târg, şi de unele perioade din an, comerţul oraşului se mărgineşte aproape numai la cumpărăturile ce se fac din partea orăşenilor. E o activitate care n'are viaţa zilelor de târg.

La sezoane însă, iese din starea aceasta. Atunci este aglomerat în toată partea comercială de cumpărători mai mult dela ţară, care-şi târguiesc cele necesare pentru sezonul care începe. Negustorii, de obicei, sunt bine aprovizionaţi cu tot felul de mărfuri de sezon, aduse sau cu calea ferată dela centre mari de producţie şi desfacere, sau cu autobuzele dela Bucureşti. E de

www.dacoromanica.ro

notat că dela 1919, de când s'a deschis linia de transport cu autobuzele, negustorii sunt mai înlesniţi în comerţul lor, pentru motivul că aduc mărfurile mai repede, în mai bună stare şi cu transporturi mai ieftine ca acelea ale căilor ferate. Din această cauză calea ferată pierde puntru câtva, rămânând să transporte numai mărfuri ce nu convin a fi aduse cu autobuzul de ex.: cereale, cherestea, lemne, var, ciment, benzină, petrol, maşini şi unelte agricole, etc.

Nu e mai puţin adevărat însă că, de când cu linia de autobuze care transportă şi pasagerii, în timp de 3 ore maximum până la Bucureşti, comerţul de articole de lux a scăzut simţitor. Cauza este că populaţia de frunte, care de obicei se îmbracă şi îşi găteşte casa după ultima modă, în loc să-şi mai procure cele trebuincioase din Alexandria, unde n'ar avea de unde alege, pleacă dimineaţa la Bucureşti, îşi alege ce vrea, după gust, din atâta sumedenie de magazine şi cu preţuri mai convenabile, iar seara se întoarce mulţumită înapoi. Deaceea magazine de lux în Alexandria sunt puţine şi acestea mai mult pentru populaţia din pătura mijlocie şi uneori pentru încolţiţii, cari de obicei târguesc dela Bucureşti.

Prin urmare, privind în general comerţul Alexandriei, trebuie să ţinem seama că, clienţii cei mai mulţi ai oraşului, sunt ţăranii cari vin din zeci de sate ale Teleormanului şi Vlăscii şi se aprovizionează cu tot ce le trebuie în gospodăria casei şi a ţarinei.

Din această pricină se şi observă că majoritatea magazinelor sunt asortate cu mărfuri ţărăneşti, de unde şi aspectul oraşului e aspect de „oraş ţărănesc".

In timpul verii, în căldura mare a lunilor Iulie şi

www.dacoromanica.ro

August, în afară de Vineri, târgul Alexandriei intră într'o stare aproape generală de acalmie. In după amiaza zilelor, comercianţii se apără de muşte prin prăvălii. Ca să n'adoarmă, ies pe trotuare la umbră, lângă uşile prăvăliilor, unde mai toţi au câte o bancă instalată, pe care să stea în aşteptarea clienţilor.

Şi străzile sunt liniştite. Ici, colo, câte un cetăţean grăbit mai întrerupe această linişte cu câte un „bună ziua nene cutare"!

Cei mai de seamă comercianţi din trecutul Alexandriei au fost:

Andrei Macavei, manufactură.
Marin Dumba, „
Voicu Albu, cojocărie.
Dumitru Ulmeanu, cojocărie.
Anghel Mincu, coloniale.
Niţă Mincu, băcănie.
Gheorghe Popescu, băcănie.
Tudor Bratu, băcănie.
Petre Rădulescu, băcănie, fierărie.
Alexandru Macavei, manufactură.
Fraţii Caracaş, fierărie şi manufactură.
Eleft. Ştefănescu, băuturi spirtoase.
Ion Florescu, băuturi spirtoase.
Gheorghe Velicu, cismar pielar.
Ivan Cristea, pielar.
Chircea Popescu, pielar cismar.
Lazăr Iaciu, cismărie.
Gheorghe Probă, cherestea.
Vasile Nicolescu, „

www.dacoromanica.ro

Matei Rădulescu, cherestea.
D. Angelescu, fierărie.
Zlate Tincof, galanterie.
Gheorghe Tincof, bogaserie.
Anghel Vasilescu, librărie.
S. Crișan, farmacie.

Cei mai de seamă comercianți în prezent:

N. Teodorescu, farmacie.
N. Crișan, farmacie.
T. Șerbănescu, drogherie.
Dumitru Tiu, manufactură.
Nicolae Constantinescu, manufactură.
Ioan Țurescu, manufactură.
Traian Tincov, manufactură.
Ghincioiu, cherestea.
Crineanu, „
Marin Angelescu, cherestea.
Mihai Grozev, hăinărie.
V. Vasilescu, librărie.
N. Ionescu, „

Industria.

Improprietărirea țăranilor dela 1864 creiază o țărănime independentă care năzuiește către o viață mai civilizată. Satele din jurul Alexandriei încep să-și stabilească perimetrele.

Țăranii își fac case deasupra pământului, din gard, lipite cu pământ și acoperite cu tablă. In oraș se formează meseriași dulgheri cari construiesc casele țăranilor.

Agricultura ia o desvoltare mai mare și cerealele

www.dacoromanica.ro

încep a fi mai căutate. Ţărănimea se înstăreşte din ce în ce şi îşi schimbă portul.

In locul opincilor sparte pe care le purtau până aci, încep să poarte un fel de pantofi cu talpă, apoi ghete şi cisme. In Alexandria ia desvoltare industria încălţămintei — cismăriile.

In epoca aceasta se deplasează inima târgului de pe strada Fondatori, care era mică, pe o stradă paralelă, dar lungă, strada Carol I, de azi.

Ţăranii încep să poarte cojoace croite după modă, pieptare înflorite şi nădragi cu găitane, ceea ce face să se desvolte şi meşteşugul cojocăriei, precum şi al abalăriei. Mai târziu, ţărănimea înstărită începe a-şi procura şi lucruri de menaj: tingiri, tigăi, căldări, vedre de aramă, precum şi strachini, farfurii, furculiţe, chiar câte un cuţit două, ceea ce încurajază şi industria vaselor de aramă. O mulţime de meseriaşi căldărari se formează în oraş. Sătenii dela 50—60 km. depărtare, veneau să-şi târguiască vase de aramă pentru daruri de nuntă. In prezent din pricina vaselor de fier, zmălţuite, meşteşugarii căldărari s'au împuţinat. Şi darurile s'au schimbat. Nu se mai dau vase de aramă, ci şifoniere, paturi de fier, oglinzi, scaune cu spate şi alte lucruri orăşeneşti.

Se schimbă şi uneltele de muncă. In locul pluguriilor de lemn şi al sistemelor rudimentare de muncă, apar pluguri de fier, semănători, secerători, maşini de treerat, de bătut porumb, etc. Pentru montarea şi repararea lor încep a se ivi şi câteva ateliere mecanice. Cea mai de seamă industrie a oraşului, în prezent este industria morăritului. Este şi natural ca într'un oraş din mijlocul

www.dacoromanica.ro

grânarului țării, această industrie să fie cea mai importantă.

In acest scop, orașul posedă două mori mari, cu sisteme de măcinare din cele mai perfecționate și mai moderne. Aceste mori sunt proprietățile a doi frați: una a d-lui Teodor Brătescu și alta a d-lui Andrei Brătescu.

Moara d-lui T. Brătescu e așezată pe str. Carol al II-lea, în spre râul Vedea. E clădită în 1883. La început n'avea mașini perfecționate. Când s'a renovat în 1932, s'a înzestrat cu mașini perfecționate, sistem „Diezel" 3 cilindri 225 H. P. Macină 4 vagoane în 24 ore, fabricând făină de calitatea I-a.

Moara d-lui Andrei Brătescu este și mai superioară

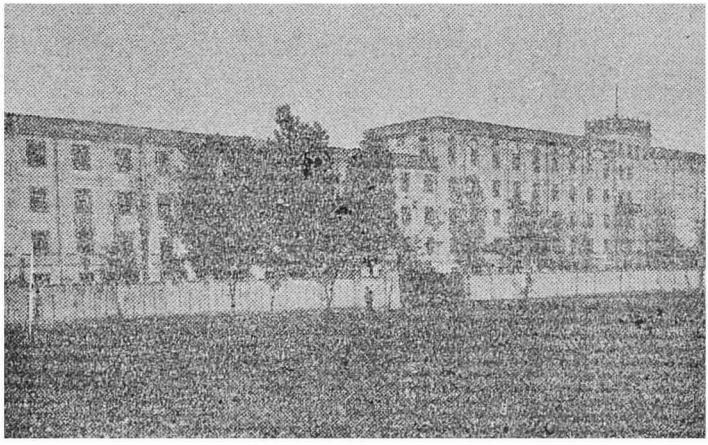

Moara d-lui Andrei Bratescu

A clădit-o în anul 1914. E prevăzută dela început cu instalații mai perfecționate ca ale d-lui T. Brătescu. Are mașinării sistem „Keorting" 300 H. P. 2 cilindri. Ca clădire e foarte impunătoare, iar pe dinăuntru e chiar

www.dacoromanica.ro

luxoasă. Posedă şi silozuri pentru păstrat şi curăţat cerealele. Macină în 24 ore 5 vagoane cereale, iar într'o săptămână circa 28 vagoane. Dă o făină foarte superioară, deaceea e cerută în multe părţi ale ţării. Moara aceasta are şi avantajul că este aşezată lângă linia ferată, ceea ce face ca să-şi uşureze transportul.

O altă moară tot sistematică dar mai mică decât cele arătate mai sus, este moara „Vedea" a d-lor C-tin Călinescu şi A. Marinescu, aşezată lângă Vedea, dela pod la dreapta când vii spre oraş. In prezent, aceasta e cea mai activă. E prevăzută cu maşini sistem „Keorting" 140 H. P. Macină circa 4 vagoane în 24 ore.

D-l Andrei Brătescu mai are, alături de moara sistematică şi una ţărănească, cu motoare sistem „Winterhür" 120 H. P. Macină 3 vag. cereale în 24 ore

Cea mai mică moară este a D-lui Ilie Gheorghiu. E moară ţărănească motor sistem „Diezel" 80 H. P. Macină 1 vagon jumătate în 24 ore. Acestea ţărăneştile macină locuitorilor făină integrală pentru pâine de casă, în schimbul unei plăţi în natură.

Oraşul mai are şi fabrici mai mici pentru articolele consumului local, aşa după cum se arată mai departe: 5 fabrici de ape gazoase, 4 fabrici de cărămidă, 3 fabr. tâmplărie şi binale, 2 tipografii, o fabrică de ghiaţă

Paralel cu industria mare, Alexandria mai posedă tot felul de ateliere bune: 46 de croitorie, 51 cismărie, 10 rotărie, 30 fierărie, 15 frizerii, 8 cojocărie, 3 tinichigerie, 3 cofetării, 5 mecanice, 4 ceasornicărie, 8 brutărie, 20 dogărie, 18 tâmplărie, 5 curelărie, 7 boiangerie, 6 covrigărie, 4 abagerie, 7 tăbăcărie, 2 de lumânări, 2 pălărieri, 3 tricotaje, 6 cu maşini de lână, 2 fotografi,

www.dacoromanica.ro

6 cursari, 3 căldărari, 2 modiste, 2 tipografi, 4 tapiţeri, 1 caroserie.

Meseriaşii Alexandriei sunt asociaţi într'un sindicat al lor: „Uniunea generală a meseriaşilor din Alexandria", persoană morală.

Cooperative şi bănci

In 1875, s'a înfiinţat în Alexandria o societate economică, „Teleormanul" care avea un capital până la anul 1897, de 600.000 lei şi aducea bune servicii agriculturii, comerţului şi locuitorilor din localitate.

In 1904, s'a înfiinţat banca populară „Alexandru Ghica" cu un capital iniţial de 1.550.000 lei care funcţionează şi astăzi, fiind de mare sprijin mai ales agriculturii,

In 1910, s'a înfiinţat banca populară „Reazimul Meseriaşilor" cu un capital iniţial de 275.254 lei, aceasta pentru ajutorarea meseriaşilor.

In trecut a fost aci şi o cooperativă „Cooperativa sătească Alexandria". Făcea afaceri de mărfuri diferite, ştofe, bumbacuri, încălţăminte, coloniale, ect., venind mult în ajutorul populaţiei oraşului şi înfrânând în bună măsura specula, care în anii 1925 — 1928, devenise fantastică.

Din pricina crizei care a desfiinţat pe mulţi negustori, s'a desechilibrat şi aceasta. Acum e închisă şi aşteaptă să i se facă formele de lichidare.

Inainte de război a avut un frumos renume şi banca „Măgurele Giurgiu", sucursala centralei din T.-Măgurele, precum şi „Banca Alexandriei". Aceasta din urmă a funcţionat puţin timp, iar după război, în anul 1919, i-a preluat portofoliul, banca „Franco-Română" cu un ca-

www.dacoromanica.ro

pital de 50.000.000 lei, sucursală a aceleia din Bucureşti. A fost pusă sub direcţiunea lui Constantinescu-Alimăneşteanu şi lucra mai mult cu ţărănimea. Isbutise să asocieze la interese şi pe agricultori dintre care mulţi erau acţionari.

In anul 1929, centrala şi deci şi toate sucursalele au dat faliment, rămânând o mulţime de deponenţi cu capitalurile pierdute.

„Banca Comercială" datează dela 11 Noemvrie anul 1910, luând fiinţă cu un capital iniţial de 5.000.000 lei. Aceasta a lucrat şi lucrează mai mult cu comercianţii.

In rezumat, schema grafică de mai jos, reprezintă proporţiile în care se găsesc diferitele activităţi ale oraşului Alexandria, în prezent.

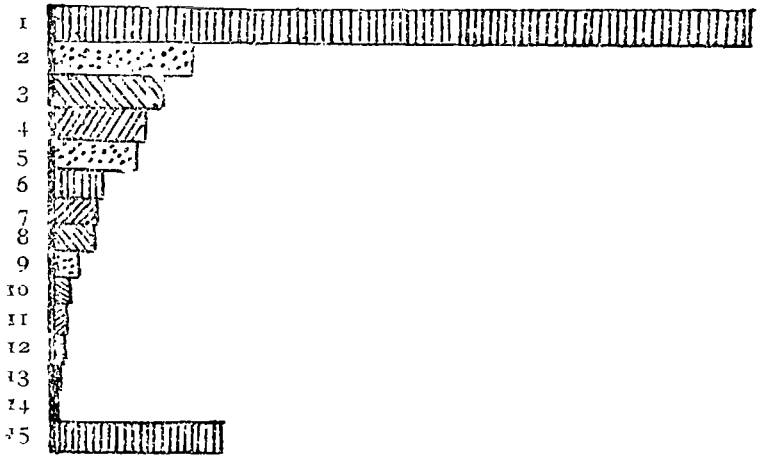

1) Agricultura.
2) Comerţ.
3) Manufactura, industria textilă.

www.dacoromanica.ro

4) Instituții publice.
5) Industria metalurgică.
6) Transport.
7) Industria lemnului.
8) Industria alimentară și tutun.
9) Construcții.
10) Nedeclarate.
11) Credit, reprezentanțe, agenții.
12) Industria chimică, hârtie, tipar.
13) Exploatarea subsolului.
14) Alte întreprinderi.
15) Diverse.

---

www.dacoromanica.ro

PREVEDERI IN VIITORUL ALEXANDRIEI

Ţinând seama că dezvoltarea din trecut, a oraşului Alexandria, a fost înrâurită de starea spirituală, culturală şi în special de starea materială a regiunii, din mijlocul căreia este aşezată, putem să prevedem viitorul mai îndepărtat al Alexandriei, în legătură tot cu dezvoltarea viitoare a regiunii împrejmuitoare, adică cu starea economică.

Improprietărirea ţăranilor şi criza economică prin care trecem, condiţionată în parte de mijloacele tehnice insuficiente de exploatare, de care dispune ţărănimea şi pe de altă parte de scăderea valorii cerealelor, a adus o stagnare în avântul dezvoltării oraşului. Astăzi putem întrevedea însă, că agricultura noastră ia o altă formă, devine pe zi ce trece mai integrală. Pe lângă cerealele care se cultivau până aici, au început a se cultiva şi alte plante, precum: floarea soarelui, bumbacul, inul, cânepa şi s'a început a se intensifica cultura pomilor fructiferi şi viţei de vie care cu câtva timp înainte de război, începuse să dispară din cauza filoxerii.

Cultivarea plantelor oleaginoase a început să determine o industrie a uleiurilor. Aproape prin toate satele învecinate, se găsesc prese de stors uleiul, care se în-

www.dacoromanica.ro

trebuințează ca aliment, iar cojile cari rămân se fac turte și se exportă în Germania, pentru îngrășăminte.

Presele țărănești sunt imperfecte și nu pot să rafineze uleiul. De puțin timp, a apărut în Alexandria o presă mai perfecționată care dă un ulei rafinat, fără miros, cu un gust foarte plăcut. Acesta e doar un început.

Prevedem că în curând, industria uleiului de floarea soarelui va lua o dezvoltare mare și Alexandria va fi un centru exportator, dacă nu în străinătate, cel puțin în celelalte regiuni ale țării. Același lucru se va întâmpla și cu uleiul de sămânță de bumbac, ținând seama că bumbacul în ultimii trei ani, a început să se cultive în suprafețe mai mari.

Paralel cu bumbacul, țăranii din jurul Alexandriei cultivă inul și cânepa.

Atât inul cât și cânepa s'au cultivat și în trecutul mai îndepărtat, în cantități mai mari. Și acum se cultivă, dar în cantități mai mici.

Pânăla 1834, țărănimea noastră aproape nici nu cunoștea bumbacul, nici pânzeturile de bumbac, iar stămburile foarte puține intrau în țara noastră. In fiecare casă era o adevărată industrie a țesăturilor de in, cânepă și lână. Imbrăcămintea de pe dedesubt era de in sau cânepă, iar cea de pe deasupra de lână. Odată cu libertatea comerțului cerealelor românești, au intrat în țară și o mulțime de mărfuri streine în special bumbacul, pânzeturile și stămburile.

După împroprietărirea dela 1864, țăranii din jurul Alexandriei nu-și mai fac cămăși din tort de cânepă sau de in, ci de bumbac.

www.dacoromanica.ro

Cultura cânepii şi a inului scad. Ele nu se mai întrebuinţează decât pentru saci, cergi şi tort de năvădeală la aşternuturile de lână.

Astăzi iar a luat o dezvoltare mare cultura acestor două plante.

Tot în legătură cu ţesătoria, putem nădăjdui şi într'o intensificare a creşterii gândacilor de mătase, având în vedere că regiunea Alexandriei e foarte propice pentru această cultură.

Dudul creşte cu foarte mare uşurinţă, în special pe văile râurilor Teleorman, Vedea, Urluiul şi Călmăţuiul. In ultimul timp, chiar s'a intensificat creşterea gândacilor de mătase.

Ţărăncile, din partea locului, îşi fac cămăşi de sărbătoare, ştergare şi perdele de borangic. Deci o industrie a mătăsii naturale, în Alexandria s'ar putea localiza.

Criza economică a mai pus în imposibilitate pe ţăranul nostru să cumpere produse streine manufacturate în deosebi: pânzeturi, stămburi şi fire de aţă pentru ţesut. Deaceea au încercat cultura bumbacului care a dat rezultate foarte frumoase, mai mult decât se aşteptau economiştii şi agronomii noştri. Astăzi, mai toţi ţăranii din părţile acestea, cultivă dela 10—50 ari cu bumbac. In 1933, când timpul a fost foarte rece, bumbacul nu s'a copt, dar ţăranii noştri de prin Teleorman nu s'au descurajat. L-au culeş aşa crud şi l-au copt în cuptor.

Din bumbac au început a toarce fire groase de bătut, cu care ţes pânză groasă de cămăşi, feţe de mese, cuverturi şi chiar haine subţiri de primăvară şi vară. Lucratul bumbacului cere muncă multă şi pricepută, pentru

www.dacoromanica.ro

scoaterea sâmburilor şi pentru tors. Deaceea s'a început pe ici, colea, să se aducă câte o maşină rudimentară, de făcut scame şi pentru tors. Aşa dar, cum bumbacului îi priește atât de bine în această regiune, cum nu priește în alte părți ale țării, se poate nădăjdui ca într'un viitor apropiat, să se formeze în Alexandria o industrie a bumbacului, o industrie mare, de filaturi şi țesătorie pentru aprovizionarea întregii țări.

Pentru cultura plantelor noi, a bumbacului în special, se cer cunoştinţe speciale. Chiar de acum se simte nevoia pregătirii tineretului nostru sătesc.

Ar fi dar necesar înfiinţarca unei şcoale moderne de agricultură, pe langă cea care funcţionează în prezent şi care se ocupă numai cu cultivarea cerealelor.

Noua şcoală de agricultură va trebui să dea cunoştinţe pentru o agricultură complectă şi o agricultură intensivă, care să utilizeze maşinismul şi îngrăşămintele chimice, îngrăşămintele naturale fiind insuficiente.

Pe lângă această şcoală modernă de agricultură, va fi necesar a se înfiinţa şi o şcoală de meserii cu ateliere speciale de mecanică, pentru a se pregăti personalul de conducere şi reparare a maşinilor ce se vor întrebuinţa în agricultură, în micile industrii ce se înfiripează, precum şi în marea industrie ce-i va urma.

In Alexandria avem, chiar azi, trei mari fabrici, după cum s'a arătat în capitolul precedent. Acestea dau 6—12 vagoane de făină de prima calitate, pe zi, în afară de morile țărăneşti cari dau făină integrală.

Cum în această regiune se cultivă grâu în cantităţi mari şi de calitate superioară şi mai având în vedere că pe lângă făina trebuincioasă pâinii de toate zilele,

www.dacoromanica.ro

țara noastră nu are o fabrică de paste făinoase, așezată în mijlocul grânelor, așa încât să scutească transporturile și să eftinească prețurile, se poate spera ca aci la Alexandria să-și găsească locul o mare fabrică de paste făinoase de toate felurile: macaroane, fidea, steluțe, iofca, spaghete, etc., care să îndestuleze nu numai pătura orășenească a țării, ci și pe aceea a satelor, care în prezent aproape că nu le cunoaște.

Pentru prepararea derivatelor grâului se impune pregătirea unui personal special. O școală de morărit și panificație își va găsi cel mai potrivit loc tot în Alexandria.

Pe lângă acestea, în Alexandria va fi nevoe în viitor și de alte școli de meserii, pentru fete, ateliere de filatură și țesut. Pomii fructiferi, în special vișinii, cireșii și caisii cresc și rodesc de minune în Alexandria și în satele din împrejurimi, unde s'ar putea face și culturi speciale de caiși. Primăvara, când înfloresc pomii, regiunea aceasta capătă un aspect de sărbătoare. Până în prezent, fructele acestea se consumă pe loc, dar cu timpul pot fi consumate, mai ales caisele, fie uscate, fie transformate în marmeladă. Va veni timpul cand se vor găsi destui agricultori industriași, cari să-și dea seama ce rentabilă ar fi o industrie de marmeladă de caise sau o uscătorie de caise cari sunt atât de căutate în toată Europa. Bucureștenii noștrii importă caise uscate din alte țări și cu prețuri fantastice, 120—160 lei kilogramul.

Conservarea fructelor ar fi necesară și pentru hrana țărănimii noastre, hrană care astăzi, prin satele județelor din spre Dunăre, se reduce la zarzavaturile sezoniere, ori murături, varză acră, pește sărat.

www.dacoromanica.ro

Tot în legătură cu industria alimentară, putem întrevede şi o industrie a magiunului din sfeclă de zahăr cu dovleac. Prin sate ţăranii au şi început sa fabrice în cazane rudimentare, magiun din sfeclă de zahăr.

O cultură sistematică a albinelor şi o recoltare bogată a mierii ar putea lua o mare desvoltare.

In prezent, D-l Marin Oprescu, directorul şcoalei No. 2 băeţi din Alexandria, posedă vre-o 40 de stupi sistematici de care îngrijeşte cu multă atenţie şi pricepere şi de pe urma cărora are frumoase avantajii. Ar putea să aibă astfel de stupi mare parte din populaţia plugărească a Alexandriei şi a satelor învecinate, ţinându-se seamă că regiunea aceasta e bogată în multă vegetaţie şi deci şi în flori multe şi diferite.

* * *

Criza actuală ne-a deschis ochii. Până aci exportam produsele noastre brute în ţările industriale, ca să le primim înapoi fabricate. Dela un timp s'au îmmulţit fabricile de tot felul şi în ţara noastră. Va veni timpul când nu vom mai exporta decât produsele preparate şi nu vom importa decât produsele ale căror materii prime nu se găsesc la noi în ţară.

La câmpie, în speçial, vom industrializa cerealele, vom face o industrie alimentară: conserve, paste făinoase şi diferite preparate. Atunci Alexandria va fi un loc foarte potrivit acestor industrii.

---

www.dacoromanica.ro

TABLA DE MATERII

1. Prefața 3
2. Așezarea orașului 5
3. Cum s'a întemeiat orașul 9
4. Evenimente din viața orașului 37
5. Intinderea și fizionomia orașului 47
6. Activitatea edilitară 57
7. Starea sanitară 71
8. Populația 80
9. Viața socială 91
10. Viața politică 104
11. Autorități administrative 108
12. Starea culturală 113
13. Starea economică 145
14. Prevederi în viitorul Alexandriei 165

www.dacoromanica.ro

BIBLIOGRAFIE

Pentru alcătuirea acestei monografii, s'au consultat:

Istoricul Alexandriei, de Antonian Nour.

Dicționarul statistic al României.

Istoria școalelor, de Urechiă.

Monografia școalei No. 1 băeți din Alexandria, de Anghel Ivanovici.

Statistica generală a populației țării românești în 1930.

Buletinele demografice 1929 — 1933 ale institutului de demografie al țării românești.

Documente școlare între anii 1860 — 1875 din Arhivele Statului.

www.dacoromanica.ro

ERATĂ

Pag. 7, rândul 1, Călmăţui în loc de Călmăţiu.

„ 11, „ 5, Dâmboviţa în loc de Dâmvoviţa.

„ 14, „ 26, în locul gol din urmă, cal.

„ 15, „ 6, împrejurimi în loc de -mprejurimi.

„ 39, „ 22, s'ar fi exprimat în loc de ar fi exlamat.

„ 54, „ din urmă, au în loc de am.

„ 55, „ 2, le-au în loc de le-a.

„ 55, „ 3, Alessandria, în loc de Alexandria.

„ 55, „ 4, le-au în loc de le-a.

„ 87, „ 28, Puţinii în loc de Puţin vii.

www.dacoromanica.ro

PREȚUL 60 LEI

DEPOZITUL GENERAL: **ILIE I. CATALINA**
BUCUREȘTI. — STRADA JUSTIȚIEI No. 65

www.dacoromanica.ro